

چاپ ۱۳۹۹

بورسی از زیر صفر

مورد نیاز تمامی علاقه مندان و تازه واردان به بورس

* تابلو خوانی

* نحوه ورود به بورس

* کدال

* اصطلاحات رایج بورسی

* روانشناسی بورسی

گردآورنده: مجتبی عرب زاده

بورس از زیر صفر

گردآورنده: مجتبی عرب زاده

ناشر: اندیشکده بازاریابی مسیر جدید

سال چاپ: ۱۳۹۹

زکات دانش، نشر آن است (امام علی علیه السلام)
دانلود و استفاده از این کتاب با حفظ امانت داری و با ذکر
صلوات، رایگان و شرعا مجاز می باشد

فهرست مطالب

۷	مقدمه.....
۸	کد بورسی چیست؟.....
۸	مراحل ورود به بورس و دریافت کد بورسی.....
۹	گام اول، ثبت اطلاعات هویتی در سامانه سجام.....
۱۰	مراحل ثبت اطلاعات در سامانه سجام.....
۱۱	گام دوم، مراجعه حضوری به کارگزاری‌ها یا دفاتر پیشخوان دولت.....
۱۱	گام سوم، دریافت کد بورسی و شروع معاملات با استفاده از کارگزاری.....
۱۲	انواع بازارهای بورس.....
۱۲	بازار بورس اوراق بهادار تهران.....
۱۲	بازار فرابورس ایران.....
۱۲	بورس کالای ایران.....
۱۲	بورس انرژی ایران.....
۱۳	بورس ارز.....
۱۳	حداقل سرمایه برای سرمایه گذاری در بورس.....
۱۳	با چه سرمایه ای وارد بورس شویم؟.....
۱۵	ساعت و روزهای معاملاتی.....
۱۵	نحوه انجام معاملات در بورس.....
۱۸	مفهوم نماد در بورس.....
۱۹	دامنه نوسان.....
۲۰	صف خرید و صف فروش.....

- ۲۰..... صف خرید.....
- ۲۱..... صف فروش.....
- ۲۳..... تابلو بورس و بازار خوانی.....
- ۲۳..... معامله.....
- ۲۴..... قیمت پایانی - دیروز.....
- ۲۵..... خرید - فروش - اولین.....
- ۲۵..... بازه روز - قیمت مجاز - بازه هفته - بازه سال.....
- ۲۷..... حجم معاملات.....
- ۲۸..... حجم مینا.....
- ۳۰..... تعداد سهام - تعداد معاملات - حجم معاملات - ارزش معاملات.....
- ۳۱..... ارزش بازار.....
- ۳۲..... سهام شناور.....
- ۳۴..... حقیقی - حقوقی.....
- ۳۵..... تأثیر سهام شناور بر معاملات.....
- ۳۵..... حقوقی بازگردان کیست؟.....
- ۳۶..... محدوده مقاومت چیست؟.....
- ۳۶..... محدوده حمایت چیست؟.....
- ۳۷..... الگوی تیک صعودی در بورس.....
- ۳۷..... الگوی تیک نزولی در بورس.....
- ۳۸..... اردر یا سفارش ترس در معاملات.....
- ۳۸..... کد به کد چیست؟.....

- ۴۰..... تفاوت کد به کد و بلوکی چیست؟
- ۴۰..... فیلترنویسی در بورس.....
- ۴۱..... ای پی اس (eps) چیست؟
- ۴۱..... دی پی اس (dps) چیست؟
- ۴۲..... سال مالی.....
- ۴۴..... شرایط پذیرش.....
- ۴۴..... پی بر ای (p/e).....
- ۴۵..... قیمت اسمی.....
- ۴۶..... سرمایه ثبتي - سرمایه.....
- ۴۷..... افزایش سرمایه.....
- ۴۷..... افزایش سرمایه از محل سود انباشته.....
- ۵۰..... افزایش سرمایه از محل آورده نقدی.....
- ۵۳..... صندوق سرمایه گذاری چیست؟
- ۵۳..... صندوق سرمایه گذاری با درآمد ثابت.....
- ۵۴..... صندوق سرمایه گذاری در سهام.....
- ۵۴..... صندوق سرمایه گذاری مختلط.....
- ۵۴..... صندوق سرمایه گذاری شاخصی.....
- ۵۵..... صندوق سرمایه گذاری قابل معامله.....
- ۵۵..... صندوق سرمایه گذاری نیکوکاری.....
- ۵۵..... صندوق سرمایه گذاری اختصاصی بازارگردانی.....
- ۵۵..... مزایای صندوق های سرمایه گذاری.....

- ۵۷.....محدودیت های صندوق های سرمایه گذاری.....
- ۶۰.....صندوق قابل معامله یا **ETF** چیست؟.....
- ۶۱.....فرایند سرمایه گذاری در **ETF** چگونه است؟.....
- ۶۱.....تفاوت **ETF** با صندوق مشترک و سهام چیست؟.....
- ۶۲.....مزایا و معایب صندوق قابل معامله چیست؟.....
- ۶۳.....ارزش خالص دارایی یا **NAV** چیست؟.....
- ۶۳.....مفهوم **NAV** چیست؟.....
- ۶۴.....فرمول محاسبه **NAV** چیست؟.....
- ۶۴.....**NAV** و صندوق های سرمایه گذاری مشترک.....
- ۶۵.....**NAV** و صندوق های قابل معامله.....
- ۶۵.....**NAV** صدور چیست؟.....
- ۶۶.....**NAV** ابطال چیست؟.....
- ۶۷.....نوسان گیری.....
- ۶۷.....روش های نوسان گیری.....
- ۷۱.....کدال.....
- ۷۱.....مجمع.....
- ۷۲.....مجمع عمومی مؤسس.....
- ۷۲.....مجمع عمومی عادی سالیانه.....
- ۷۳.....مجمع عمومی فوق العاده.....
- ۷۴.....مجمع عمومی عادی به طور فوق العاده.....
- ۷۵.....نحوه مطالعه گزارش فعالیت ماهانه.....

- ۷۸.....تحلیل تکنیکال چیست؟
- ۷۹.....تحلیل بنیادی (فاندامنتال) چیست؟
- ۸۰.....عرضه اولیه چیست؟
- ۸۶.....افشای اطلاعات با اهمیت الف و ب
- ۸۶.....اطلاعات با اهمیت گروه (الف).
- ۸۸.....اطلاعات با اهمیت گروه (ب).
- ۸۹.....توقف نماد معاملاتی.....
- ۹۱.....دلایل توقف نماد معاملاتی.....
- ۹۳.....بازگشایی نماد معاملاتی.....
- ۹۵.....اصطلاحات رایج بورسی.....
- ۹۵.....توقف نماد.....
- ۹۵.....شاخص کل.....
- ۹۵.....سبدگردانی (Separately managed account).....
- ۹۶.....پرتفوی (Portfolio).....
- ۹۶.....بازار گاوی.....
- ۹۷.....بازار خرسی.....
- ۹۷.....شرکت کارگزاری (Stock Brokerage Firm).....
- ۹۸.....حاشیه سود یا مارجین.....
- ۹۸.....حد سود (Take Profit) و حد ضرر (Stop Loss).....
- ۹۹.....کارگزار ناظر.....
- ۱۰۰.....کف حمایتی و سقف مقاومتی.....

۱۰۱.....	حرکت شارپی.....
۱۰۱.....	روند (Trend).....
۱۰۲.....	هدف (Target).....
۱۰۲.....	دستور (Order).....
۱۰۲.....	پولبک (Pullback).....
۱۰۲.....	اصلاح قیمت.....
۱۰۲.....	واچ لیست.....
۱۰۳.....	سفارش سرخطی.....
۱۰۴.....	روانشناسی در بورس.....
۱۱۰.....	سخن پایانی.....
۱۱۱.....	درباره گردآورنده.....

مقدمه

در سال ۱۳۹۹ ورود به بازار بورس برای هموطنان ما بسیار جذاب شده و شاهد ورود سیل عظیمی از ایشان به این بازار هستیم.

پس از بررسی و ورود به این بازار در دور و اطرافم پر بود از عزیزانی که وارد این بازار شده بودند اما هیچگونه اطلاعات فنی و تخصصی یا حداقلی در مورد آن نداشتند و منابع آموزشی نیز در این زمینه به قدری پراکنده بود که دچار سردرگمی شده بودند. همچنین دوره های آموزشی در تمامی استان ها با یک کیفیت برگزار نمیشود و بیشتر آنها در قبال هزینه سنگین دریافتی بار آموزشی و تجربی لازم را ندارند.

بازاریابی چیزی جز شناسایی یک نیاز در جامعه و سپس تحقیق و آنالیز و رسیدن به راه حل برای آن نیاز نیست و من به عنوان یک متخصص بازاریابی و فروش بر خود وظیفه دانستم گامی هرچند کوچک در جهت رفع این نیاز در جامعه خویش بردارم لذا تحقیقات شخصی خود را که حاصل گردآوری و مطالعه منابع تخصصی و مشورت با اساتید مطرح در این زمینه بوده را تقدیم تمامی هموطنان خود میکنم.

این کتاب می تواند اطلاعات لازم و ضروری جهت آغاز فعالیت در بورس را تقدیم شما نماید اما فراموش نکنید که پس از کسب این آموزش ها شما برای موفقیت نیاز به فراگیری تکنیک های تحلیلی و همچنین تبادل اطلاعات با دیگر تحلیل گران دارید پس از هم اکنون اقدام به شبکه سازی و یا پیوستن به گروه ها، پیج ها و کانال های مربوطه در شبکه های مجازی نمائید و همواره سعی کنید هر روز با دانش تر و با تجربه تر از دیروز در این زمینه باشید و مشکلات اقتصادی ناشی از تلاطم های اقتصادی را با کسب سود در بورس با دید بلند مدت جبران نمائید.

کد بورسی چیست؟

برای خرید و فروش سهام در بورس به صورت آنلاین یا روش های دیگر مثل مراجعه حضوری، ابتدا باید کد بورسی یا کد سهامداری داشته باشید.

کد بورسی شناسه‌ای است که از سه حرف اول نام خانوادگی شما و ۵ عدد تصادفی تشکیل میشود. برای مثال اگر نام خانوادگی شخصی "ثمری" باشد، کد معاملاتی آقای ثمری می‌تواند به صورت "۱۲۳۴۵" باشد.

کد بورسی با نام کد سهامداری نیز شناخته میشود. کسی که دارای کد بورسی است می‌تواند از طریق نرم افزار معاملات آنلاین یا پنل معاملات اینترنتی، نسبت به خرید و فروش سهام اقدام کند. نام دیگر معاملات آنلاین، معاملات برخط و نام دیگر معاملات اینترنتی، معاملات آفلاین است.

کد معاملاتی منحصر به فرد است و هر سرمایه گذار فقط میتواند یک کد بورس داشته باشد. در شرایط خاصی کد بورسی تغییر میکند، مثل زمانی که شما تغییری در فامیلی خود ایجاد کنید.

مراحل ورود به بورس و دریافت کد بورسی

برای ورود به بورس تمامی سرمایه گذاران باید مراحل زیر را بصورت گام به گام طی کنند تا برای آن ها کد بورسی صادر شود.

- ❖ ثبت نام در سامانه سجام به آدرس <https://www.sejam.ir>
- ❖ مراجعه حضوری به یکی از کارگزاری ها یا دفاتر پیشخوان دولت و تکمیل احراز هویت
- ❖ صدور کد بورسی توسط کارگزاری انتخاب شده، دریافت نام کاربری و رمز عبور برای ورود به سامانه معاملات

گام اول، ثبت اطلاعات هویتی در سامانه سجام

سجام که کوتاه شده عبارت «سامانه جامع اطلاعات مشتریان» است، برای ثبت اطلاعات مشتریان در بازار سرمایه ایجاد شده است. این سامانه تمام اطلاعات سرمایه‌گذاران را جمع آوری کرده و سرمایه‌گذاران برای ورود به همه بخش‌های بازار سرمایه، ابتدا باید اطلاعاتشان را در این سامانه ثبت کنند.

سرمایه‌گذاران با ثبت نام در این سامانه دیگر لازم نیست، هر بار برای ثبت اطلاعات و احراز اطلاعات به صورت حضوری به دفاتر کارگزاری‌ها یا دیگر نهادهای مالی بازار سرمایه مراجعه کنند و ثبت نامشان هم فقط یک بار و برای همیشه انجام میشود. به این ترتیب اطلاعات مشتریان در همه نهادهای مالی که در بازار سرمایه حضور دارند، یکپارچه خواهد شد. به علاوه اینکه اطلاعات ثبت شده از سوی مشتریان مانند اطلاعات بانکی، اطلاعات شناسایی و ... قابل ویرایش هستند.

بدون سجام برای استفاده از خدمات یک کارگزاری مشخص، باید بصورت حضوری به آن کارگزاری مراجعه کرده و فرم‌های چندین صفحه‌ای پر کنید تا پس از احراز هویت بتوانید از خدمات آن‌ها استفاده کنید. حال اگر بخواهید کارگزاری خود را عوض کنید، باید تمامی آن فرم‌ها را دوباره پر کنید و تمامی مراحل هویتی را تکرار کنید.

سامانه سجام برای این به وجود آمده که شما برای ورود به بازارهای مختلف سرمایه فقط یکبار احراز هویت انجام دهید و دیگر نیازی به تکرار مجدد این مراحل نباشد.

مراحل ثبت اطلاعات در سامانه سجام

۱. برای ورود به سامانه سجام باید از طریق وب سایت آن به آدرس <https://www.sejam.ir> اقدام کنید. همچنین برخی از اپلیکیشن های پرداخت آنلاین هم به سامانه سجام متصل هستند و میتوانید از طریق آن ها اقدام کنید. به عنوان مثال در اپلیکیشن «آپ» گزینه ای برای ثبت نام و استعلام سجام ایجاد شده است.
۲. بیانیه ای که روی صفحه می آید را تایید کنید و بعد به صفحه اصلی ثبت نام وارد شوید.
۳. گزینه سبز رنگ ثبت نام در سجام را انتخاب کنید و بعد از وارد کردن شماره تلفن همراه خود و کد امنیتی، کلید دریافت کد تایید را بزنید تا کد ۴ رقمی به شماره تلفن همراه شما پیامک شود. بعد از وارد کردن این کد و تایید شدن آن، به مرحله بعد بروید.
۴. در این مرحله گزینه مشتری حقیقی را انتخاب کنید و پس از وارد کردن تابعیت و کد ملی به مرحله بعد بروید.
۵. در این مرحله باید هزینه ثبت نام در سامانه سجام را که ۱۰ هزار تومان است، به صورت اینترنتی پرداخت کنید.
۶. بعد از این که مبلغ را پرداخت کردید و تایید شد، فرم های مورد نیاز شامل اطلاعات هویتی، ارتباطی و مالی خود را مطابق با موارد خواسته شده تکمیل کنید.
۷. در مرحله آخر و وقتی که اطلاعاتتان به طور کامل ثبت شد، یک کد رهگیری برایتان ارسال می شود که باید آن را تا زمان مراجعه به دفاتر پیشخوان یا کارگزاری های مورد تایید در سایت سجام نگهدارید.

گام دوم، مراجعه حضوری به کارگزاری‌ها یا دفاتر پیشخوان دولت

بعد از ثبت نام اینترنتی باید به دفاتر منتخب پیشخوان دولت یا کارگزاری‌های مورد تایید سازمان بورس مراجعه کنید تا همان اطلاعات را تایید کند و به عبارتی هویت شما احراز شود. برای این کار باید یک سری مدارک را همراه خود داشته باشید، یعنی اصل همان مدارکی را که اطلاعاتش را به صورت اینترنتی در سامانه سجام وارد کرده بودید.

- ❖ اصل شناسنامه به همراه کپی صفحه اول و صفحه توضیحات
- ❖ اصل کارت ملی به همراه کپی از پشت و روی آن
- ❖ کد رهگیری که در مرحله آخر ثبت نام سجام برایتان پیامک شده بود

پس از احراز هویت شما، پیامکی برایتان ارسال میشود که نشان دهنده تایید اطلاعات و ثبت هویت شما به عنوان یکی از فعالان بازار سرمایه است.

لازم به یادآوری است که برخی از کارگزاری‌ها دو مرحله ثبت نام سجام و احراز هویت را هم خودشان انجام میدهند. یعنی با مراجعه حضوری به شعب این کارگزاری‌ها میتوانید کار را یکسره کنید و همه مراحل را با هم انجام دهید.

گام سوم، دریافت کد بورسی و شروع معاملات با استفاده از کارگزاری

حال که شما به عنوان یک سرمایه‌گذار ثبت شده اید، میتوانید به کارگزاری مورد نظر خود مراجعه کنید و با دریافت نام کاربری سامانه آنلاین و رمز عبور آن که متعلق به شخص شماست، وارد بازار بورس شوید و خرید و فروش خود را آغاز کنید.

کارگزاری‌ها به عنوان واسطه‌هایی هستند که سرمایه‌گذاران از طریق درگاهی که کارگزاری در اختیارشان میگذارند، به دنیای بورس و خرید و فروش سهام وارد میشوند.

انواع بازارهای بورس

احتمالا پیش از این درباره بازار بورس شنیده اید و تصور عموم از بازار بورس، همان بازار بورس اصلی است، اما لازم به ذکر است که چندین نوع بازار بورسی وجود دارد که در زیر به آنها میپردازیم:

بازار بورس اوراق بهادار تهران

بازار بورس اوراق بهادار تهران، همان بازار مادر بورس است که در آن اوراق بهادار و سهام شرکت ها و سازمان های مختلف به خرید و فروش گذاشته میشود و سهامدارانی حقیقی و حقوقی در آن حضور دارند.

بازار فرابورس ایران

بازار فرابورس ایران، پس از بازار بورس اوراق بهادار تهران شکل گرفته است و یک نمونه کپی شده از این بازار با شرایطی ساده تر و زمینه عملکرد بهتر به نظر میرسد. اگر چه این بازار نیز تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار قرار دارد، اما قوانین آن کمتر سختگیرانه بوده و شرکت ها برای ورود به آن و ارائه سهام خود، مراحل ساده تری را پشت سر میگذارند.

بورس کالای ایران

بورس کالای ایران نیز طبق نامگذاری آن محل خرید و فروش کالا و معاملات بر پایه آن است. در این بورس به طور معمول فلزات ارزشمند، محصولات پتروشیمی و کشاورزی و ... معامله میشوند. این بورس نیز از بازارهای پویای کشور به شمار میرود.

بورس انرژی ایران

بورس انرژی نوپاترین بازار بورس در کشور ما است که معاملات انواع انرژی از جمله برق، محصولات شیمیایی و پتروشیمی در آن صورت میگیرد.

بورس ارز

همان طور که میتوان از نام آن حدس زد، بازار بورس ارز، بازاری جهانی است که در آن معاملات ارزی و جا به جایی میان ارزها صورت میگیرد و با توجه به نرخ ارز، باید انتظار داشته باشیم که اعداد و ارقام بزرگی جا به جا شود. بزرگترین اعضای بازار بورس ارز، بانک ها و موسسات مالی هستند ولی نمیتوان شرکت ها و یا حتی مردم عادی را از این دایره بیرون دانست.

حداقل سرمایه برای سرمایه گذاری در بورس

شما میتوانید با هر سرمایه ای وارد بازارهای بورس شوید. حداقل سرمایه مورد نیاز برای سرمایه گذاری در بورس، معادل ۵۰۰ هزار تومان است. کمتر از این مقدار اجازه خرید سهام نخواهید داشت. به این ترتیب حتی با داشتن ۵۰۰ هزار تومان سرمایه اولیه میتوان به بازارهای بورسی وارد شد. البته بدیهی است که با توجه به سرمایه اولیه میتوانید سود و زیان خود را تخمین بزنید که حول چه اعداد و ارقامی در گردش خواهند بود.

با چه سرمایه ای وارد بورس شویم؟

در پاسخ به این سوال باید گفت که به هیچ وجه با تمام سرمایه موجود خود وارد بازارهای بورس نشوید. حتی حرفه ای ترین و قدیمی ترین فعالان بازار بورس نیز تمام سرمایه موجود خود را وارد این چرخه نمیکند. با توجه به ریسک های موجود در بازار سرمایه و زیان دهی که معاملات آن را تهدید میکند، وارد کردن تمام سرمایه شما به این بازار، اشتباهی بزرگ خواهد بود و باعث می شود تا در ریسک کاهش چشمگیر سرمایه خود در طول زمان قرار بگیرید.

البته این موضوع را نیز باید مورد توجه قرار دهید که در بازارهای بورسی، چیزی به نام دامنه نوسان قرار دارد و به واسطه آن، نه شما یک شبه به ثروتی بزرگ دست خواهید یافت و نه خطر ورشکستگی یک شبه برایتان وجود دارد. در حقیقت هر چیزی که در بازارهای بورسی چه به سمت مثبت و چه به سمت منفی اتفاق بیفتد، کاملا تدریجی و پله ای خواهد بود. از این روی هرگز محل ترس آن وجود ندارد که با یک معامله و در

عرض یک یا حتی چند روز، به نابودی سرمایه خود برسیم. همچنین نمی توانید چنین رویاپردازی نیز داشته باشید که با خرید یک سهام ولو سود آور در یک روز، فردای آن روز به عنوان یک ثروتمند بورسی از خواب بیدار شوید. البته امکان کسب ثروت در بازارهای بورس وجود دارد اما این چیزی است که در طول زمان می توان به آن رسید و هرگز در عرض یک شب یا حتی یک هفته اتفاق نمی افتد.

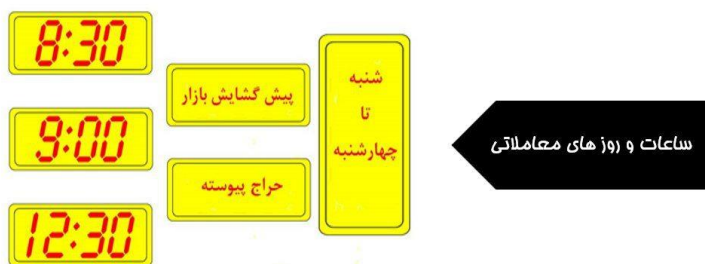
ساعت و روزهای معاملاتی

روزهای معاملاتی از شنبه تا چهارشنبه به جز روزهای تعطیل و ساعات معاملات هم از ۸:۳۰ تا ۱۲:۳۰ هست .

به ساعت ۸:۳۰ تا ۹:۰۰ دوره پیش گشایش بازار میگویند، در این نیم ساعت هیچ معامله ای انجام نمیشود و فقط امکان ثبت سفارش وجود دارد، دوره پیش گشایش برای کشف قیمت طراحی شده است.

راس ساعت ۹ معاملات شروع میشود و تا ۱۲:۳۰ ادامه پیدا میکند و بازار تا روز کاری بعد بسته خواهد شد. این تایم اصلی بورس است اما باتوجه به مشکلات پیش آمده برای هسته معاملات در بورس به علت افزایش کاربر، سازمان بورس به طور موقت اقدام به اعمال تغییراتی در گروه های معاملاتی و بخش بندی تایم بازار کرده است که پس از ارتقای سیستم های معاملاتی تایم بندی به همان تایم ثابت قبل باز خواهد گشت لذا می توانید از سایت رسمی سازمان بورس از آخرین تغییرات در تایم معاملات آگاه شوید.

نحوه انجام معاملات در بورس

قیمت گذاری سهام در بورس با مکانیزم حراج در دامنه نوسان تعریف شده انجام میشود. فرض کنید من یک مداد دارم و شما میخواهید آن را از من بخرید ، قیمت پیشنهادی شما ۲۰۰۰ تومان است ولی من میخواهم به قیمت ۲۵۰۰ تومان بفروشم. چه اتفاقی خواهد افتاد؟

طبیعتاً معامله ای انجام نخواهد شد. چه زمانی معامله انجام میشود؟ زمانی که من کوتاه بیایم و حاضر بشوم ۲۰۰۰ تومان بفروشمش و یا اینکه شما حاضر بشوید ۲۵۰۰ تومان بخریدش. به محض اینکه سر قیمت به توافق برسیم معامله انجام میشود.

تعداد	حجم	فروش	خرید	حجم	تعداد
1	625	6,577	6,566	200	1
1	93	6,579	6,559	192	1
2	6,788	6,581	6,558	51,829	5

سفرش خرید تعداد 200 برگ سهم گذاشته به قیمت 6566 ریال
 یک نفر
 به قیمت 6577 ریال
 سفرش فروش تعداد 625 برگ سهم گذاشته
 یک نفر

همانطور که میبینید بلوک سفارشات به دو قسمت خرید (آبی رنگ) و فروش (قرمز رنگ) تقسیم شده. هر قسمت شامل سه سطر و سه ستون است .

سطر اول قسمت خرید در این تصویر بیانگر اینست که یک نفر (یک کد بورسی) سفارش خرید ۲۰۰ عدد برگ سهم شرکت X را به قیمت ۶۵۶۶ ریال در سامانه سفارشات ثبت کرده است و در نقطه مقابل و در قسمت فروش، یک نفر سفارش فروش ۶۲۵ عدد برگ سهم همان شرکت را به قیمت ۶۵۷۷ ریال ثبت نموده. چون قیمت ها با هم یکی نیست طبیعتاً معامله ای هم صورت نمیگیرد.

حالا فرض کنید شخص خریدار سفارش را ویرایش کرده و قیمت را به ۶۵۷۷ ریال تغییر میدهد، در این صورت چون قیمت سفارش خرید و فروش باهم یکی شده است در کسری از ثانیه معامله انجام خواهد شد و سفارش سطر اول خرید حذف و سطر دوم خرید (قیمت ۶۵۵۹) به سطر اول خواهد آمد. در سطر اول فروش هم چون تعداد ۲۰۰ عدد از ۶۲۵ برگ سهم به فروش رفته، حجم سطر اول فروش به ۴۲۵ تغییر پیدا میکند.

نکته ۱: همونطور که میدانید بهترین خریدار همیشه شخصی است که بالاترین قیمت را پیشنهاد میدهد و بهترین فروشنده هم شخصیست که پایین ترین قیمت را پیشنهاد میدهد. ترتیب قیمت ها در قسمت سفارشات هم به همین طریق اولویت بندی میشود. در قسمت خرید، در سطر اول سفارش شخصی ثبت شده که بیشترین قیمت را پیشنهاد

داده و در سطرهای بعدی قیمت های پایین تر نمایش داده شده. در قسمت فروش و در سطر اول سفارش شخصیت که پایین ترین قیمت را پیشنهاد داده و در سطرهای بعدی قیمت های بالاتر نمایش داده شده است .

نکته ۲: زمانی که در قسمت "تعداد" عددی به جز ۱ ثبت شده، عددی که در قسمت حجم نمایش داده میشود مجموع حجم سفارش هاست ، به عنوان مثال سطر سوم قسمت فروش در این تصویر به این معناست که ۲ نفر سفارش فروش تعداد مجموعاً ۶۷۸۸ برگ سهم را به قیمت ۶۵۸۱ ریال در سامانه ثبت کرده اند، حال ممکن است که یکی از این افراد متقاضی حجم ۶۰۰۰ عدد باشد و دیگری ۷۸۸ عدد ، یا اینکه مثلاً حجم یکی ۵۰۰۰ عدد باشد و حجم دیگری ۱۷۸۸ عدد.

نکته ۳: فرض کنید دو نفر سفارش خرید را روی یک قیمت ثبت میکنند، در صورتی که قیمت های پیشنهادی آنها یکسان باشد، اولویت معامله با کسی است که زودتر درخواست خود را ثبت کرده باشد. پس نتیجه میگیریم اولویت انجام معامله اول با بهترین پیشنهاد و در صورتی که پیشنهادها یکی باشد اولویت با کسی است که سفارش خود را زودتر ثبت کرده باشد.

مفهوم نماد در بورس

در بورس برای سهولت نام بردن اسم شرکت ها از نماد استفاده میکنند. نماد کلمه ایست که حرف اولش نشان دهنده صنعتی است که شرکت در آن فعالیت میکند و باقی حروف آن خلاصه ای از نام شرکت می باشد. به عنوان مثال نماد شرکت های "خودروسازی" با حرف "خ" شروع میشود مانند: خساپا (سایپا) ، خودرو (ایران خودرو)

نماد شرکت های سیمانی با حرف "س" شروع میشود مانند: ستران (سیمان تهران)

نماد شرکت های غذایی با حرف "غ" شروع میشود مانند: غگرچی (بیسکویت گرچی)
در این بین استثنائاتی هم وجود دارد. به عنوان مثال شرکت هایی که در حوزه حمل و نقل فعالیت دارند با حرف "ح" شروع میشوند مانند چپارسا ، حکشتی ، حریل و ... ، اما نماد شرکت "توکاریل" که در همین حوزه فعالیت میکند "توریل" است .

حرف اول نماد های بورسی نشانه چیست	
ز	ماشین آلات و دستگاه های برقی
س	پلاستیک و لاستیک
ش	خدمات مهندسی و ماشین آلات
غ	انبوه سازی و املاک
ف	کاغذی و چوب
ق	حمل و نقل
ک	خودرو و قطعات خودرو
ل	دارویی و پخش دارو
ن	خدمات رایانه
و	لیزینگ ، بانک و سرمایه گذاری
ر	زراعت و دامپروری
پ	سیمان
ت	محصولات شیمیایی پالایشگاه و پتروشیمی
ث	غذایی
ج	فلزی
ح	قند و شکر
خ	کاشی_شیشه کانی غیر فلزی
د	صنایع ارتباطی و ساخت لوازم خانگی
ر	نساجی

دامنه نوسان

+5%

دامنه نوسان به این معنیست که قیمت سهام شرکت ها در طول روز بیشتر از حد معینی نمیتواند رشد یا کاهش داشته باشد. اما قبل از اینکه به این موضوع بپردازیم باید در خصوص انواع بازارها اطلاعاتی کسب نمائیم.

شرکت هایی که در بازار سرمایه پذیرش شده اند، سهام آنها در دو بازار جداگانه بورس و فرابورس خرید و فروش می شود. شرایط پذیرش شرکت ها در بورس کمی سختگیرانه تر از شرایط پذیرش در فرابورس است (البته به این معنی نیست که الزاما شرکت های بورسی از فرابورسی بهتر باشند).

خود شرکت های بورسی و فرابورسی هم بر اساس یک سری از معیار ها مانند عدم وجود زیان انباشته، حداقل تعداد معاملات، میزان شفافیت و... به چند دسته تقسیم بندی میشوند. انواع بازار ها و دامنه نوسان آنها به این صورت زیر می باشد :

بورس: بازار اول و دوم + ۰.۵٪-

فرابورس: بازار اول و دوم + ۰.۵٪-

بازار پایه فرابورس به سه دسته جداگانه تقسیم میشه :

❖ بازار پایه زرد + ۰.۳٪-

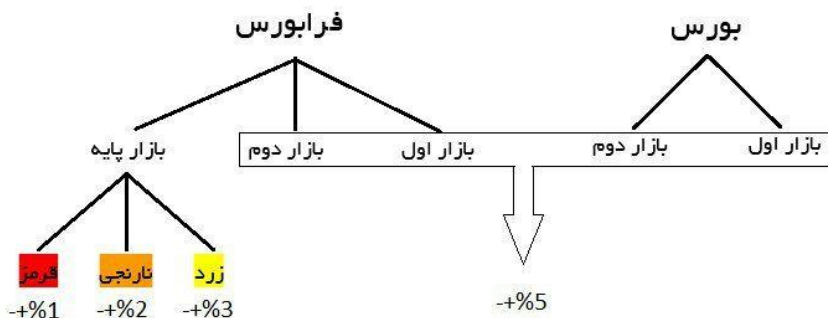
❖ بازار پایه نارنجی + ۰.۲٪-

❖ بازار پایه قرمز + ۰.۱٪-

بعنوان مثال اگر قیمت پایانی دیروز سهام شرکتی که در بازار پایه زرد فرابورس پذیرش شده ۱۰۰ تومان باشد، قیمت امروز آن نمیتواند کمتر از ۹۷ و بیشتر از ۱۰۳ تومان باشد. توجه داشته باشید که در مواردی استثنائاتی نیز داریم. شرکت هایی که بازارگردان دارند دامنه نوسانشان میتواند خارج از این بازه باشد که البته تعداد این شرکت ها زیاد نیست،

مثلا شرکت های داریم که در بازار اول یا دوم فرابورس هستند اما چون بازارگردان دارند دامنه نوسان آنها ۱۰ درصد است .

*در سایت <http://tsetmc.com/> ، زمانی که وارد صفحه اصلی شرکتی شوید، در کنار اسم و نماد شرکت میتوانید اسم بازاری که شرکت در آن پذیرش شده را مشاهده کنید .

در نظر داشته باشید که دامنه نوسان برای حق تقدم سهام شرکت ها دو برابر دامنه نوسان عادی سهام است، لذا برای حق تقدم سهام شرکت های بورسی این دامنه در محدوده مثبت ۱۰ درصد تا منفی ۱۰ درصد خواهد بود.

صف خرید و صف فروش

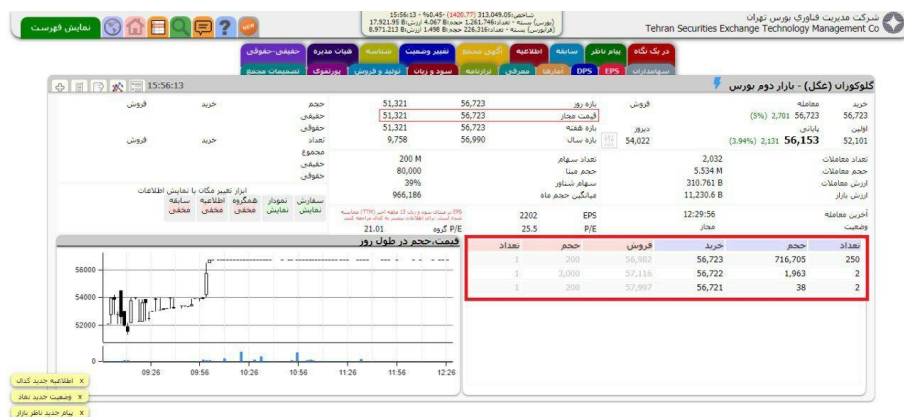
صف خرید

پیش از این در خصوص مکانیزم قیمت و

دامنه نوسان به طور کامل توضیح دادیم و میدانیم که قیمت ها در طول روز بیش از حد معینی نمیتوانند افزایش یا کاهش پیدا کنند.

زمانی که تقاضا برای خرید سهم در بالاترین قیمت مجاز روز (سقف دامنه نوسان روزانه) باشد اما عرضه ای وجود نداشته باشد صف خرید شکل میگیرد. همانطور که در تصویر صفحه بعد می بینید بالاترین قیمت مجاز روزانه نماد غگل ۵۶۷۲۳ ریال است، در جدول عرضه و تقاضا هم می بینید که تعداد ۲۵۰ نفر ، سفارش خرید مجموعاً ۷۱۶۷۰۵ عدد

برگ سهم را به قیمت ۵۶۷۲۳ که بالاترین قیمت مجاز روز هست ثبت کرده اند ، اما در نقطه مقابل هیچ عرضه ای برای سهم وجود ندارد و کسی حاضر نیست سهم خود را حتی به بالاترین قیمت روزانه بفروشد، به این وضعیت صف خرید میگویند.

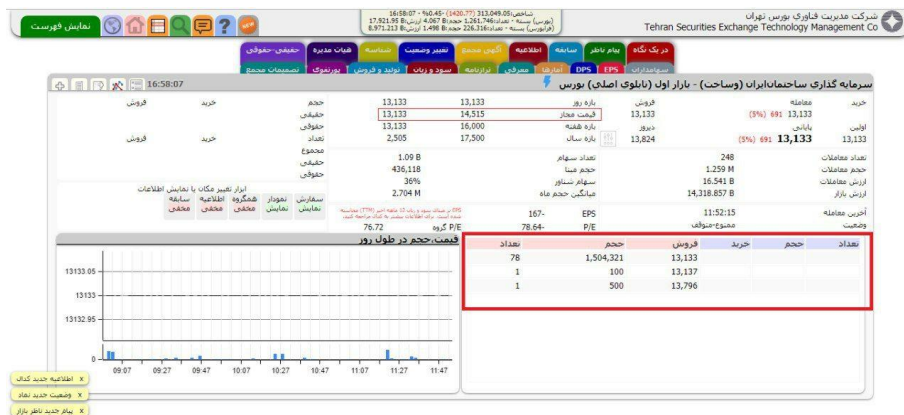
نکته: در قسمت فروش سفارش هایی را میبینید که بصورت کمرنگ ثبت شده اند و بالاتر از دامنه مجاز روزانه هستند. این سفارش ها، سفارش هایی هستند که بصورت آفلاین ثبت شدند و یا سفارش هایی هستند که قبلا بصورت آنلاین و زمانی که در قیمت مجاز روزانه بوده ثبت شده و تاریخ مشخصی را برایش در نظر گرفته اند که تا آن تاریخ سفارش باقی بماند، اما در حال حاضر این سفارشات غیر فعال هستند و چون خارج از قیمت مجاز روزانه بوده و اگر طی روزهای آتی در دامنه مجاز روزانه قرار گیرند، خود به خود فعال خواهند شد.

صف فروش

صف فروش دقیقا وضعیتی برعکس صف خرید می باشد. زمانی که عرضه برای فروش سهم در پایین ترین قیمت مجاز روز باشد اما تقاضایی برای خرید وجود نداشته باشد صف فروش شکل میگیرد.

همانطور که در تصویر صفحه بعد میبینید پایین ترین قیمت مجاز روزانه نماد "وساخت" ۱۳۱۳۳ ریال است، در جدول عرضه و تقاضا هم میبینید که تعداد ۷۸ نفر ، سفارش فروش مجموعا ۱۵۰۴۳۲۱ برگ سهم را به قیمت ۱۳۱۳۳ که پایین ترین قیمت مجاز

روز هست ثبت کرده اند اما در نقطه مقابل هیچ تقاضایی برای خرید سهم وجود ندارد و کسی حاضر نیست که سهم را حتی به پایین ترین قیمت روزانه بخرد. به این وضعیت صف فروش میگویند.

تابلو بورس و بازار خوانی

یکی از نیازهای یک سرمایه‌گذار بعد از ورود به بازار سرمایه این است که به تابلو بورس و بازار خوانی به اندازه کافی مسلط باشد تا بتواند اتفاقاتی را که در تابلو معاملاتی بورس مشاهده می‌کند، تجزیه و تحلیل کرده و با استفاده از اطلاعات به دست

آمده به خرید و فروش سهام بپردازد. شناخت اصطلاحات رایجی که در حوزه بازار سرمایه وجود دارد یکی از نیازهای اساسی هر سرمایه‌گذاری برای ورود به این بازار است و هر سرمایه‌گذاری در بدو ورود به بورس باید با این اصطلاحات آشنا شود. از طرفی یکی از سایت‌های پرکاربرد برای بررسی و خرید و فروش سهام، سایت مدیریت فناوری بورس تهران به آدرس www.tsetmc.com استفاده میشود که اطلاعات جامعی از معاملات روزانه سهام در اختیار سرمایه‌گذار قرار می‌دهد و سرمایه‌گذار نیز براساس متغیرهای موجود در این سایت تصمیماتی را در خصوص خرید یا فروش سهم اتخاذ می‌کند که همه این موارد مشمول تابلو بورس و بازار خوانی است.

معامله

معامله که در تصویر زیر دور آن خط کشیده شده در واقع همان قیمت آخرین معامله سهم است. طبق توضیحاتی که قبلا در خصوص مکانیزم قیمت دادیم، زمانی که خریدار و فروشنده قیمت یکسانی را در سیستم ثبت کنند، بلافاصله معامله انجام میشود و در نتیجه قیمت "معامله" (بخوانید آخرین معامله) هم تغییر پیدا میکند. در تایم بازار تغییرات قیمت آخرین معامله را میتوانید دائما چک کنید و بعد از تایم بازار چون دیگر معامله ای انجام نمیشود، به طبع قیمتی که می بینید روی قیمت آخرین معامله ای که قبل ساعت ۱۲:۳۰ انجام شده ثابت می ماند.

سایبا (حسابا) - بازار اول (تابلو فرعی) بورس			
خرید	معامله	فروش	
2,091	75 2,091 (3.72%)	2,092	
اولین	پایانی	دبروز	
2,070	29 2,045 (1.44%)	2,016	

درصدی که در کنار "معامله" میبینید، میزان تغییرات قیمت آخرین معامله نسبت به "دیروز" (قیمت پایانی دیروز) است و عدد ۷۵ هم میزان تغییرات ریالی آخرین معامله نسبت به "دیروز" است، یعنی آخرین معامله نسبت به قیمت پایانی دیروز ۷۵ ریال رشد داشته است.

قیمت پایانی - دیروز

قیمت پایانی در واقع میانگین وزنی قیمت هایی است که در طول روز معامله شده اند. فرض کنید قیمت و حجم معامله شده روی نمادی امروز به شرح زیر بوده:

- ❖ ۴ عدد برگ سهم روی قیمت ۱۰۰ تومان خرید و فروش شده
- ❖ ۵ عدد برگ سهم روی قیمت ۱۰۱ تومان خرید و فروش شده
- ❖ ۴ عدد برگ سهم روی قیمت ۱۰۲ تومان خرید و فروش شده
- ❖ ۷ عدد برگ سهم روی قیمت ۱۰۳ تومان خرید و فروش شده
- ❖ ۷ عدد برگ سهم روی قیمت ۱۰۴ تومان خرید و فروش شده
- ❖ ۱۵۰ عدد برگ سهم روی قیمت ۱۰۵ تومان خرید و فروش شده

اگر بخوایم از قیمت هایی که معامله شده میانگین معمولی بگیریم به عدد ۱۰۲.۵ میرسیم اما همانطور که میبینید به یک باره در قیمت ۱۰۵ تومان حجم معاملات افزایش پیدا کرده، در نتیجه قیمت ۱۰۵ تومن نسبت به باقی قیمت های معامله شده وزن بیشتری دارد و به طبع میانگین موزون هم به سمت عددی که وزن بیشتری دارد میل میکند. در مثال ذکر شده میانگین موزون عدد ۱۰۴.۵ است، در نتیجه قیمت پایانی هم ۱۰۴.۵ تومان خواهد شد.

ایران خودرو (خودرو) - بازار اول (نابلوی فرعی) بورس		
خرید	معامله	فروش
اولین	7,019	7,019
7,420	369 (4.99%)	دبروز
	213 (2.88%)	7,388
	7,175	پایانی

قیمت پایانی هر روز معاملاتی، صفر درصد تابلوی روز بعد خواهد بود، یعنی دامنه نوسان + و - پنج درصدی فردا بر مبنای قیمت پایانی امروز محاسبه میشود. به عنوان مثال اگر قیمت پایانی امروز نمادی که در تابلوی اول بورس معامله می شود، ۱۰۰ تومان باشد، دامنه نوسان فردا بازه بین ۹۵ تومان و ۱۰۵ تومان خواهد بود.

درصدی که در کنار قیمت پایانی می بینید، میزان تغییرات قیمت پایانی امروز نسبت به "دیروز" (قیمت پایانی دیروز) هست و عدد ۲۱۳ هم میزان تغییرات ریالی قیمت پایانی امروز نسبت به "دیروز" است، یعنی قیمت پایانی امروز نسبت به "دیروز" ۲۱۳ ریال کاهش داشته است.

خرید - فروش - اولین

"خرید" و "فروش" همان بهترین سفارش خرید و بهترین سفارش فروش در جدول عرضه و تقاضا هستند که مجددا در این قسمت هم نمایش داده شده است.

"اولین" قیمت اولین معامله ایست که در روز جاری انجام شده است.

سهم‌آوردان EPS			
بانک صادرات ایران (وبصادر) - بازار اول (تابلوی فرعی) بورس			
فروش	553	معامله	553
دیروز	577	پایانی	557
		(4.16%)	24
		(3.47%)	20
خرید	552		
اولین	579		

بازه روز - قیمت مجاز - بازه هفته - بازه سال

"بازه روز" حداقل و حداکثر قیمت است که طی روز معاملاتی جاری معامله شده است.

"قیمت مجاز" دامنه نوسان مجاز روز معاملاتی جاری که بر مبنای قیمت پایانی دیروز محاسبه شده را نشان میدهد.

"بازه هفته" حداکثر و حداقل قیمتی است که طی هفته گذشته معامله شده است.

"بازه سال" حداکثر و حداقل قیمتی است که طی روزهای کاری سال گذشته معامله شده است.

گروه صنایع کاغذ پارس (حکا) - بازار دوم فرابورس

7,600	8,245	بازار روز	فروش	معامله	خرید
7,461	8,245	قیمت محار	8,085	227 (2.89%)	8,085
7,401	8,399	بازار هفته	دیروز	پایانی	اولین
3,805	8,399	بازار سال	7,853	140 (1.78%)	7,993
					8,190

نکته: بازه هفته و بازه سال به صورت شناور محاسبه میشود، بعنوان مثال منظور از هفته، هفت روز کاری گذشته است. روزهای کاری بورس شنبه تا چهارشنبه و خارج از ایام تعطیل می باشد.

حجم معاملات

حجم معاملات تعداد برگ سهامی است که در طول روز معاملاتی خرید و فروش شده.

یکی از موارد خیلی مهم برای خرید و فروش یک سهم، بررسی حجم معاملات آن سهم است. فرض کنید با بررسی و تحلیل به این نتیجه رسیدیم که سهم X در قیمت های فعلی ارزنده است و برای خرید جذاب است اما سوالی که ممکن است برایمان پیش آید این است که این سهم مدت زیاديست در این بازه قیمتی با نوساناتی درجا میزند و اکنون چطور آینده آن را پیش بینی کنیم و از خروج آن از این وضعیت و آغاز رشدش مطمئن شویم؟

یکی از مواردی که کمک میکند تا زمان مناسب برای خرید را پیدا کنیم حجم معاملات است. فرض کنید طی این هفت - هشت ماه حجم معاملات روزانه به طور میانگین حدود ۵۰ تا ۷۰ میلیون برگ سهم بوده، اما به یک باره حجم معاملات به شکل محسوسی افزایش پیدا میکند و به طور مثال به ۲۰۰ میلیون سهم میرسد.

این تغییر می تواند برای ما یک نشانه باشد و این معنی را بدهد که احتمالاً سهم به زودی روند صعودی خودش را شروع خواهد کرد. اما کماکان باید این سهم را زیر نظر داشته باشیم و از افزایش حجم معاملات آن مطمئن شویم.

افزایش حجم معاملات در قیمت های کف میتواند برای ما یک سیگنال "بررسی" (و نه الزاما سیگنال خرید) باشد. ما مدت ها سهم را زیر نظر داشتیم و کلی پارامتر بنیادی و تکنیکال از سهم را بررسی کردیم و متوجه شدیم که سهم در قیمت های مناسبی قرار دارد و حالا که حجم معاملات هم بالا رفته اقدام به خرید می کنیم. ممکن است در این بین قیمت سهم ۱۰٪ هم بالاتر رفته باشد اما نقطه مطمئن تری خرید را انجام دادیم و مدت کمتری منتظر رشد سهم میمانیم.

در دوره های رکود ممکن است تعداد زیادی از سهم های ارزنده در قیمت های مناسب پیدا بشوند اما سهم در جا بزند و مدت ها قیمت آن بالا نرود. اینجاست که بیشتر به اهمیت بررسی حجم معاملات پی می بریم.

افزایش حجم معاملات در قیمت های سقف هم باز به ما سیگنال "بررسی" میدهد (و نه الزاما سیگنال فروش) و میتواند این معنی را بدهد که به قول معروف در حال خالی کردن سهم هستند.

اما در مواردی هم ممکن است این افزایش حجم معاملات باعث پتانسیل سهم برای رشد بیشتر قیمت باشد، به این صورت که قدرت خریدار خیلی بالا خواهد بود و همچنین به اصطلاح عامیانه سهامدارهای تازه نفسی وارد سهم شدند و چون انتظار رشد بیشتر سهم را دارند، سهم را نمیفروشند و عرضه ها کاهش پیدا میکند و این امر باعث افزایش تقاضا و در نتیجه بالا رفتن قیمت سهم خواهد شد. به همین علت است که اکثرا زمانی که در تکنیکال مقاومتی با حجم بالا و به اصطلاح پرقدرت شکسته می شود، بعد از یک پولبک، سهم مجددا به روند صعودی خودش ادامه می دهد .

حجم مبنا

حجم مبنا حداقل تعداد سهامیست که باید در طول روز معامله بشود تا قیمت پایانی برابر با میانگین موزون قیمت هایی باشد که در طول روز معامله شده اند. در آموزش قیمت پایانی گفتیم که قیمت پایانی در واقع میانگین موزون قیمت هایست که در طول روز معامله شده، منتها برای اینکه قیمت پایانی برابر با میانگین موزون باشد یک شرط وجود

دارد: برای شرکت های بورسی آیتمی به عنوان حجم مبنا وجود دارد و زمانی قیمت پایانی برابر میانگین موزون میشود که حجم معاملات روز مساوی یا بیشتر از حجم مبنا باشد، در غیر اینصورت قیمت پایانی به نسبت حجم معاملات به حجم مبنا، تغییر پیدا خواهد کرد.

برای درک بهتر این مطلب به مثال زیر توجه نمائید:

فرض کنید حجم مبنای شرکتی ۱۰۰۰ هست و قیمت دیروز سهم ۱۰۰ تومان بوده و سهم امروز از اول معاملات روی قیمت ۱۰۵ تومان صف خرید است و تمام معاملات روی قیمت ۱۰۵ تومان انجام شده.

طبیعتا میانگین موزون هم عدد ۱۰۵ است، منتها برای اینکه قیمت پایانی هم ۱۰۵ باشد حداقل باید ۱۰۰۰ برگ سهم خرید و فروش شود. پس در این مثال اگر حجم معاملات ۱۰۰۰ یا بیشتر باشد قیمت پایانی هم برابر با میانگین موزون و ۱۰۵ تومان میشود و قیمت پایانی نسبت به دیروز ۵ درصد رشد خواهد کرد.

حالا فرض کنید حجم معاملات امروز ، نصف حجم مبنا یعنی ۵۰۰ باشد، در این صورت قیمت پایانی دیگر برابر با میانگین موزون و ۱۰۵ تومان نیست، زیرا حجم معاملات یک دوم حجم مبنا بوده بنابراین درصد تغییر قیمت پایانی هم به یک دوم کاهش پیدا خواهد کرد، یعنی قیمت پایانی ۱۰۲,۵ تومان میشود و سهم به جای ۵ درصد ، ۲,۵ درصد رشد میکند.

در تصویر زیر میبینید که حجم مبنا ۳۰۰۱۷۴ و حجم معاملات امروز ۱,۶۴۸ M بوده (۱,۶۴۸ میلیون)، با توجه به اینکه حجم معاملات بیشتر از حجم مبنا است، در نتیجه قیمت پایانی دقیقا برابر با میانگین موزون قیمت هایست که امروز معامله شده اند.

3 B	تعداد سهام	3,224	تعداد معاملات
300,174	حجم مبنا	1.648 M	حجم معاملات
10%	سهام شناور	54,443 B	ارزش معاملات
3.979 M	میانگین حجم ماه	99,120 B	ارزش بازار

نکات مهم :

در سایت tsetmc حرف M به معنی "میلیون" و حرف B به معنی "میلیارد" است.

حجم مبنا بر اساس فرمول محاسبه و در سایت tsetmc نشان داده میشود و ممکن است متغیر باشد.

حجم مبنای شرکت های فرابورسی برابر با ۱ است و در واقع همیشه قیمت پایانی برابر با میانگین موزون قیمت هایبست که در طول روز معامله شده اند.

تعداد سهام - تعداد معاملات - حجم معاملات - ارزش معاملات

51 B	تعداد سهام	7,316	تعداد معاملات
1.744 M	حجم مبنا	56.281 M	حجم معاملات
17%	سهام شناور	321.034 B	ارزش معاملات
20.808 M	میانگین حجم ماه	290,904 B	ارزش بازار

"تعداد سهام" تعداد برگ سهام های کل شرکت است. فرض کنید شرکتی ۱۰۰ میلیون برگ سهام دارد اما فقط ۵ درصد شرکت معادل ۵ میلیون سهام آن در بورس عرضه شده و باقی سهام در اختیار سهامدار عمده است، عددی که در سایت نشان داده میشود 100M است. همانطور که در تصویر بالا میبینید تعداد سهام ۵۱ میلیارد برگ سهام است.

"تعداد معاملات" تعداد معامله های انجام شده روی نماد در طی روز جاریست، به ازای هر خرید و فروش ۱ معامله صورت میگیرد. تعداد معاملات انجام شده روی نماد تصویر بالا در روز چهارشنبه ۷۳۱۶ معامله بوده است.

"حجم معاملات" تعداد برگ سهام هایبست که در طول روز معاملاتی جاری خرید و فروش شده است. در نماد تصویر بالا روز چهارشنبه طی ۷۳۱۶ معامله ای که انجام شد در مجموع تعداد ۵۶،۲۸۱،۲۵۲ برگ سهام خرید و فروش شد (عدد نمایش داده شده در سایت 56.281M است که اگر موس را روی هر کدام از اعداد سایت ثابت نگه دارید عدد کامل را نمایش می دهد).

"ارزش معاملات" ارزش ریالی معاملات انجام شده طی روز جاری را نشان میدهد. ارزش معاملات در تصویر بالا در روز چهارشنبه حدود ۳۲۱ میلیارد ریال بوده است.

ارزش بازار

"ارزش بازار" در واقع میزان ارزش کل شرکت میباشد و از ضرب "تعداد سهام" در "قیمت پایانی" به دست می آید. ارزش بازار در نماد تصویر بالا در روز چهارشنبه حدود ۲۹ هزار میلیارد تومان بوده است.

ارزش بازار یکی از مواردی است که می تواند به شما کمک کند تا بدانید نمادی که میخواهید خریداری کنید ارزنده است یا نه.

فرض کنید از صنعت پتروشیمی، سه شرکت اوره ساز رو انتخاب می کنید. "شرکت الف"، "شرکت ب" و "شرکت ج".

این اوره سازها از لحاظ دارایی، ظرفیت تولید و میزان فروش تقریبا به هم نزدیک هستند. ارزش بازار شرکت الف ۳۰ هزار میلیارد تومان، ارزش بازار شرکت ب ۲۵ هزار میلیارد تومان، اما ارزش بازار شرکت ج با اختلاف زیادتری نسبت به دو شرکت دیگر ۹ هزار میلیارد تومان میباشد. فرض کنید بعد از بررسی متوجه میشویم شرکت ج با تهدید خاصی از لحاظ سودآوری و فروش مواجه نیست و علت پایین بودن ارزش بازارش این است که بازار نسبت به آن توجهی نداشته و به اصطلاح جامانده از رشد می باشد، در نتیجه می توانیم بعد از تعیین نقطه و زمان جذاب ورود (با کمک ابزار تکنیکال) اقدام به سرمایه گذاری کنیم.

سهام شناور

به میزان سهامی که در اختیار سهامدار خرد قرار دارد "سهام شناور" میگویند. در سایت tsetmc به صفحه اصلی هر نمادی که مراجعه کنید، یک تب تحت عنوان "سهامداران" در بالای صفحه می بینید که اسامی سهامداران اصلی آن نماد را به شما نشان می دهد.

معمده	تعداد معاملات	حجم معاملات	ارزش معاملات	ارزش بازار
32,997	36,465	1,648	51,143 B	68,019.84 B
32,997	36,469	1,516 M	51,143 B	68,019.84 B
32,997	39,890	1,516 M	51,143 B	68,019.84 B
20,745	66,000	1,516 M	51,143 B	68,019.84 B
2,016 B	تعداد سهام	1,648	51,143 B	68,019.84 B
287,911	حجم مینا	1,516 M	51,143 B	68,019.84 B
8%	سهام شناور	51,143 B	51,143 B	68,019.84 B
1.832 M	میانگین حجم ماه	68,019.84 B	51,143 B	68,019.84 B

سهامدار/دارنده	سهام	درصد	تغییر
سهامدار عمده	1 B	66.250	0
سهامداران بالای یک درصد	326 M	19.430	100,000
	67 M	4.000	0
	31 M	1.850	0

سهامدارانی که در صدر جدول میبینید، سهامدار عمده شرکت هستند و بیشترین میزان سهم شرکت را در اختیار دارند. مابقی سهامداران لیست، سهامداران بالای یک درصد شرکت و به اصطلاح "درصدی" هستند. در واقع این لیست شامل سهامدار عمده و باقی سهامدارانی است که بالای یک درصد از سهام شرکت را در اختیار دارند می شود.

همانطور که در تصویر میبینید تعداد سهام و درصد سهامی که این سهامداران در اختیار دارند کنار اسمشان مشخص است، حالا اگر درصد مالکیت سهامدار عمده و سهامداران درصدی را با هم جمع کنیم و منهای ۱۰۰ کنیم، عددی که به دست می آید در واقع درصد سهامیست که در اختیار سهامداران خرد (سهامدارانی که کمتر از یک درصد از شرکت را در اختیار دارند) قرار دارد.

شرکت کوبل دارو با در اختیار داشتن ۶۶,۲۵۰ درصد سهام شرکت داروسازی دکتر عبیدی، سهامدار عمده این شرکت است. گروه مدیریت سرمایه لیان، شرکت آریان الوند پارس و یک شخص حقیقی سهامداران بعدی نماد "دعبید" هستند که به ترتیب ۱۹,۴۳۰، ۴ و ۱,۸۵۰ درصد از سهام این شرکت را در اختیار دارند.

مجموع این اعداد (۹۱,۵۳ درصد) منهای ۱۰۰ درصد می شود ۸,۴۷ درصد. همانطور که در تصویر اول میبینید در مقابل سهام شناور هم عدد ۸٪ نوشته شده که نشان میدهد ۸ درصد "دعبید" در اختیار سهامداران خرد قرار دارد.

نکته :

- ❖ محاسبه سهام شناور از طریق روشی که گفته شد ممکن است مقدار ناچیزی خطا داشته باشد.
- ❖ فلش سبز رنگ رو به بالا و عدد ۱۰۰,۰۰۰ را که رو به روی مدیریت سرمایه لیان در تصویر میبینید، نشان دهنده این است که این شرکت در روز کاری گذشته ۱۰۰,۰۰۰ برگ سهم "دعبید" را خریداری کرده و در واقع میزان مالکیت خود را در این نماد بالا برده است .
- ❖ منظور از سهامدار خرد، کلیه سهامداران حقیقی و حقوقی است که کمتر از یک درصد از سهام شرکت را در اختیار دارند میباشد.
- ❖ سهامداران حقیقی به اشخاص عادی میگویند که با کد بورسی خود اقدام به خرید سهام کردند و سهامداران حقوقی به شرکت هایی میگویند که کد بورسی به اسم شرکت دریافت کرده و در بورس فعالیت میکنند.

حقیقی - حقوقی

همانطور که در تصویر پایین میبینید ، این بلوک خودش شامل دو بخش "حجم" و "تعداد" می باشد.

قسمت "حجم" نشان دهنده این است که در روز جاری، چه تعداد سهم توسط حقیقی ها و چه تعداد سهم توسط حقوقی ها خریداری شده، همچنین چه تعداد سهم توسط حقیقی ها و چه تعداد سهم توسط حقوقی ها فروخته شده. به تصویر دقت نمایید:

۲۰۰,۱۳۸ میلیون برگ سهم توسط حقیقی ها و ۱۴,۷۵۱ میلیون برگ سهم توسط حقوقی ها خریداری شده.

جمع این دو عدد ۲۱۴,۸۸۹ میلیون سهم می شود که همانطور که میبینید حجم معاملات هم برابر با همین عدد است. (۹۳,۱ درصد خرید های امروز توسط حقیقی ها و ۶,۸ درصد خریدهای امروز توسط حقوقی ها بوده است.)

از آنجایی که در مقابل هر حجم خریدی، به همان مقدار هم حجم فروش قرار دارد، در قسمت فروش میبینید ۱۵۲,۶۰۱ میلیون برگ سهم توسط حقیقی ها و ۶۲,۲۸۸ میلیون برگ سهم توسط حقوقی ها فروخته شده که جمع این دو عدد برابر است با ۲۱۴,۸۸۹ میلیون که برابر با حجم معاملات است. (۷۱ درصد فروش های امروز توسط حقیقی ها و ۲۹ درصد فروش های امروز توسط حقوقی ها بوده) در واقع این قسمت بیانگر این است که حقیقی ها به تفکیک چه تعداد برگ سهم خریدند و چه تعداد برگ سهم فروختند و حقوقی ها به تفکیک چه تعداد برگ سهم خریدند و چه تعداد برگ سهم فروختند.

قسمت "تعداد" به ما نشان می دهد که خریدهای امروز توسط چند نفر حقیقی و چند نفر حقوقی انجام شده، همچنین فروش های امروز توسط چند نفر حقیقی و چند نفر حقوقی انجام شده است. به تصویر نگاه کنید:

در مجموع ۱۸۴۹ نفر امروز "وبصادر" را خریدند که از این تعداد ۱۸۴۱ نفر حقیقی و ۸ نفر هم حقوقی بودند.

همچنین در مجموع ۸۳۶ نفر فروشنده بودند که از این تعداد ۸۲۹ نفر حقیقی و ۷ نفر حقوقی بوده اند.

تأثیر سهام شناور بر معاملات

سهامدار عمده، هر روز معامله انجام نمی دهد و به طور معمول، به دید بلندمدت، حتی چندین ساله، سهامداری می کند و کمتر به معاملات روزانه دست می زند. وقتی سهام شناور سهامداران خرد بسیار کم باشد، اگر اتفاق خاصی رخ دهد، سهم رشد شدیدی میکند، زیرا تقاضا برای سهم زیاد شده، اما به دلیل کم بودن سهام شناور، عرضه کننده برای آن وجود ندارد. شرکت هایی که سهم شناور پایینی دارند، مستعد سفته بازی هستند، زیرا مثلاً کافی است که شخصی بخش زیادی از سهم شناور را که در اختیار سهامداران خرد است را بخرد و از آنجایی که عرضه ای وجود ندارد، سهم در صف خرید قفل شود. برعکس این مورد هم می تواند رخ دهد و صف فروش ایجاد شود و مدت ها طول بکشد و سهامداران را دچار ضرر و زیان فراوان کند. تعداد سهم نیز در شناوری تأثیر دارد. در سهم هایی که شناوری بالا است، خیالتان راحت خواهد بود که سفته بازی وجود نخواهد داشت.

حقوقی بازیگردان کیست؟

وقتی حقوقی فعال باشد و در خرید و فروش شرکت کند، آن حقوقی بازیگردان است. این حقوقی ها حواسشان به سهم هست و گاهی که اوضاع کلی بازار هم خوب نیست و صف های میلیونی فروش وجود دارد، از سهم حمایت کرده و از کاهش ارزش آن جلوگیری

میکنند. در طرف مقابل، حقوقی هایی هم وجود دارند که خودشان هم در صف فروش قرار میگیرند و موجب ناامیدی سهامداران میشوند.

محدوده مقاومت چیست؟

به محدوده هایی که انتظار داریم عرضه روی آنها زیاد شود و به عنوان سد یا مقاومتی در برابر پیشروی سهم ایجاد شود، محدوده مقاومت میگوییم. بسته شدن قیمت بالای مقاومت با حجم سنگین نکته مثبت و افزایش حجم معاملات در آستانه مقاومت و برگشت قیمت نکته ای منفی به حساب می آید. زمانی که یک مقاومت شکسته میشود، این مقاومت در آینده تبدیل به حمایت میشود و بالعکس، زمانی که یک حمایت از دست میرود، این حمایت در آینده تبدیل به مقاومت میشود.

محدوده حمایت چیست؟

محدوده هایی که انتظار داریم در آن افت قیمت متوقف شده و ریزش بیشتری نداشته باشیم، محدوده حمایتی نام دارند. حمایت روانی با حمایت تکنیکی فرق دارد.

اعداد رند همیشه نقش حمایت و مقاومت روانی دارند. برای مثال، اگر سهمی تا محدوده ۱۰۰ تومان افت پیدا کند، بازار از نظر روانی انتظار دارد که ریزش در این نقطه متوقف شده و افت قیمت سهم ادامه پیدا نکند. این حمایت روانی است. حرفه ای ها معمولاً قبل از رسیدن به مقدار مقاومت روانی، سهم خود را میفروشند. حمایت تاریخی نیز به حمایتی گفته میشود که در گذشته قبلاً برای سهم انجام شده است.

بسته شدن قیمت زیر حمایت با حجم سنگین نکته ای منفی برای سهم محسوب میشود. در طرف مقابل، افزایش حجم معاملات در آستانه حمایت و برگشت قیمت نکته مثبتی است. شکل صفحه بعد به خوبی نشان میدهد که سهم به حمایت روانی ۷۰۰ تومان رسیده است. همچنین ۱۲۹ میلیون سهم معامله شده است. همانطور که گفتیم، حجم معاملات بالا در یک روز، نشان دهنده رخ دادن اتفاقاتی در روند حرکتی سهم است که باید آن را تحلیل کنیم.

6,985	6,598	-3.53	-245	6,700	-0.65	-45	6,900	6,700	6,945	343.999B	51.342M	5644	1398/6/27
7,170	6,812	-2.7	-193	6,945	-4.43	-316	6,822	6,934	7,138	273.994B	39.449M	5180	1398/6/26
7,390	6,940	-0.24	-17	7,138	-2.92	-209	6,946	7,301	7,155	430.383B	60.294M	8556	1398/6/25
7,220	6,920	4.04	278	7,155	4.99	343	7,220	6,980	6,877	925.18B	129.308M	9399	1398/6/24
6,877	6,877	4.99	327	6,877	4.99	327	6,877	6,877	6,550	63.894B	9.291M	497	1398/6/23
6,622	6,400	3.85	243	6,550	4.99	315	6,622	6,495	6,307	202.125B	30.859M	2759	1398/6/20
6,330	6,012	4.61	278	6,307	4.99	301	6,330	6,047	6,029	508.329B	80.594M	5671	1398/6/17

در شکسته شدن مقاومت، افزایش حجم معاملات عامل بسیار مهمی است. البته گاهی علیرغم حجم معاملات بالا حمایت از دست می‌رود و باید دقت کرد که تنها معیار حجم بالای معادلات نیست. حتماً باید رفتار حقوقی و حقیقی را نیز بررسی کنید.

الگوی تیک صعودی در بورس

الگوی تیک صعودی از الگوهای بسیار مهم در تابلوخوانی است که می‌تواند سیگنال خرید بسیار خوبی در اختیار ما قرار دهد. الگوی تیک صعودی زمانی تشکیل می‌شود که اولین قیمت در معاملات کاهش یافته و به کمترین مقدار خود برسد و قیمت برگردد و آخرین قیمت از مقدار اولین قیمت بیشتر شود. اگر الگوی تیک صعودی در آستانه حمایت‌ها تشکیل شود، نشانه بسیار خوبی است و می‌تواند نوید بخش روزهای خوب در آینده برای سهم باشد.

الگوی تیک نزولی در بورس

شکل زیر به خوبی الگوی تیک نزولی را نشان می‌دهد. همانطور که می‌بینیم، برای مثال، قیمت اولین معامله ۲۰۰ تومان بوده است. پس از آن، قیمت به بیشترین مقدار خود، یعنی ۲۱۰ تومان رسیده است و در نهایت، در معاملات نهایی، آخرین قیمت آن به ۱۹۰ تومان کاهش یافته است. الگوی تیک نزولی در آستانه مقاومت بسیار خطرناک است.

اردر یا سفارش ترس در معاملات

شناسایی ادر ترس در تابلوخوانی بسیار مهم است. ادر ترس، همانگونه که از نام آن مشخص است، سفارشی است که برای ترساندن سهامداران گذاشته میشود. بدین صورت که سهامداران بزرگ یا به عبارتی بازیگردان سهم، ابتدا مقداری از سهام را میخرند و در ادامه، برای آنکه سهامداران اغلب حقیقی را بترسانند، در کف قیمت سفارش های فروش میگذارند. برخی سهامداران خرد، با دیدن صف فروش دچار ترس و هیجان شده و برای آنکه به زعم خود در آینده دچار ضرر نشوند، به صف فروش میپیوندند. پس از آن، بازیگردان به راحتی سهام صف فروش را میخرد. شکل زیر، نمونه هایی از اردرهای ترس بازیگر سهم را نشان میدهد.

سرمایه گذاری مسکن (نمسنک) - بازار اول (تابلوی اصلی) بورس				
خرید	معامله	فروش	بازار روز	0
1,720	1,799	1,720	قیمت مجاز	0
اولین	بایستی	دیروز	بازار هفته	0
0	1,808	1,808	بازار سال	0
تعداد معاملات	0	تعداد سهام	0	0
حجم معاملات	0	حجم مینا	0	0
ارزش معاملات	0	سهام شناور	0	0
ارزش بازار	9,944 B	میانگین حجم ماه		
آخرین معامله	12:29:51	EPS	68	26.59
وضعیت	مجاز	P/E		
تعداد	حجم	فروش	خرید	تعداد
18	1,382,580	1,720	1,720	33
1	50,000	1,808	1,719	3
2	200,000	1,810	1,718	29

سرمایه گذاری صنایع ایران (واپرا) - بازار پایه ب فرابورس				
خرید	معامله	فروش	بازار روز	0
4,680	4,500	4,680	قیمت مجاز	0
اولین	بایستی	دیروز	بازار هفته	0
0	4,444	4,444	بازار سال	0
تعداد معاملات	0	تعداد سهام	0	0
حجم معاملات	0	حجم مینا	0	0
ارزش معاملات	0	سهام شناور	0	0
ارزش بازار	1,955.36 B	میانگین حجم ماه		
آخرین معامله	12:30:15	EPS	215	20.67
وضعیت	مجاز	P/E		
تعداد	حجم	فروش	خرید	تعداد
6	17,754	4,680	4,680	3
1	2,000	4,708	4,500	1
18	804,000	4,789	4,444	2

کد به کد چیست؟

در بازار بورس، سهامداران حقیقی زیادند و هر سهم ممکن است چند سهامدار حقوقی داشته باشد. اگر با دانش تابلوخوانی، کد به کد کردن در یک سهم تشخیص داده شود، سیگنالی برای شروع یک حرکت جدید (مثبت یا منفی) در سهم خواهد بود. کد به کد کردن در بورس، هم توسط حقیقی ها و هم حقوقی ها انجام میشود. از دلایل کد به کد کردن، فریب دادن خریداران و فروشندگان و جابه جایی سهم برای یک حرکت مثبت یا منفی در سهم است. اما کد به کد کردن چیست؟ هر کدام از حقوقی ها معمولاً چندین کد حقیقی نیز دارند و سهام را از کد حقیقی به حقوقی و بالعکس رد و بدل میکنند.

وقتی حقوقی با کد حقوقی خود سهم را میفروشید و با کد حقیقی آن را میخرید، میتواند به عنوان سیگنال خرید در نظر گرفته شود. یک سهم خاص را در نظر میگیریم که معاملات آن به صورت ناگهانی بسیار افزایش یافته است.

8,542	8,365	-1.14	-99	8,588	-3.17	-275	8,412	8,522	8,687	2,584B	305,729	99	1393/8/24
8,799	8,500	-0.17	-15	8,687	-1.86	-162	8,540	8,799	8,702	1,749B	202,231	115	1393/8/21
8,800	8,663	-0.84	-74	8,702	-1.08	-95	8,681	8,687	8,776	48.574B	5,582M	249	1393/8/20
8,800	8,660	-0.22	-19	8,776	-0.51	-45	8,750	8,701	8,795	2,512B	287,226	81	1393/8/19
8,780	8,680	-0.41	-36	8,795	-1.47	-130	8,701	8,700	8,831	1,821B	209,145	75	1393/8/18
8,950	8,700	0.26	23	8,831	-1.23	-108	8,700	8,888	8,808	4,934B	558,321	101	1393/8/17
8,890	8,500	2.81	241	8,808	3.13	268	8,835	8,500	8,567	9,768B	1,109M	173	1393/8/14
8,800	8,400	0.39	33	8,567	3.12	266	8,800	8,650	8,534	4,896B	570,905	109	1393/8/11

با کلیک روی معاملات در یک روز خاص میتوانیم کد به کد بودن را بررسی کنیم.

تجارت الکترونیک بارسینان (رناب) [93/8/20] - بازار اول (نابلوی فرعی) بورس

با استفاده از نوار بالایی زمان مورد نظر از روز را تعیین نمایید. همچنین می توانید جهت تنظیم دقیق تر از نوار دوم استفاده نمایید.

خودکار دستی

زمان

ثانیه

در رنگ نگاه معاملات حجم - قیمت

قیمت, حجم در طول روز	8,663	8,800	بیشترین-کمترین	95	8,681	آخرین معامله
	8,425	9,127	قیمت مجاز	74	8,702	قیمت پایانی
		8,776	قیمت دیروز		8,687	اولین قیمت
		910.852 M	تعداد سهام		249	تعداد معاملات
		728,682	حجم مینا		5,582,112	حجم معاملات
		7,926.234 B	ارزش بازار		48,574,324,499	ارزش معاملات

همان طور که میبینیم، در زمان مشخصی و روی یک قیمت مشخص کد به کد انجام شده است.

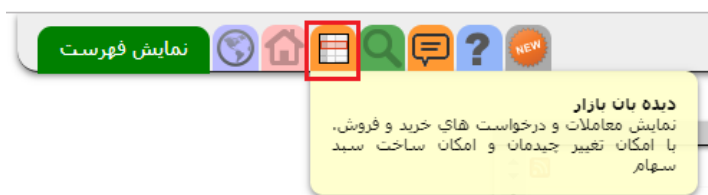
رقم	زمان	حجم	قیمت
126	12:19:33	110	8700
127	12:22:51	1000	8700
128	12:27:06	50000	8700
129	12:27:06	50000	8700
130	12:27:06	50000	8700
131	12:27:06	50000	8700
132	12:27:06	50000	8700
133	12:27:06	50000	8700
134	12:27:06	50000	8700
135	12:27:06	50000	8700
136	12:27:06	50000	8700
137	12:27:06	50000	8700
138	12:27:06	50000	8700
139	12:27:06	50000	8700
140	12:27:06	50000	8700
141	12:27:06	50000	8700
142	12:27:06	50000	8700
143	12:27:06	50000	8700
144	12:27:06	50000	8700
145	12:27:06	50000	8700
146	12:27:06	50000	8700
147	12:27:06	50000	8700
148	12:27:06	50000	8700
149	12:27:06	50000	8700
150	12:27:06	50000	8700

تفاوت کد به کد و بلوکی چیست؟

معامله بلوکی کارمزد کارگزاری ندارد، ولی در کد به کد با توجه به تعداد معاملات، کارمزد وجود دارد. هدف معامله بلوکی شاخص سازی و هدف از کد به کد، برنامه های خاص است. بلوکی یک معامله در یک ثانیه انجام میشود، اما کد به کد، چندین معامله در یک ثانیه است.

فیلترنویسی در بورس

فیلترنویسی یکی از ابزارهای بسیار مهم و کاربردی در تابلوخوانی است. در فیلترنویسی میتوانیم تعیین کنیم که کدام سهم ها مثلاً بالای ۵۰ میلیون حجم خورده‌اند یا در کدام سهم ها حقوقی بیشتر خرید کرده است. اینها اطلاعات پالایش شده‌ای را در اختیار ما قرار میدهد که میتوانیم ساده‌تر درباره خرید و فروش سهم تصمیم بگیریم. در سایت شرکت مدیریت فناوری بورس تهران امکان فیلترنویسی فراهم است. برای این کار کافی است روی دیده بان بازار کلیک کنید.

و پس از آن روی فیلترنویسی کلیک کنید.

فروش	فیلتر	P/E	
تعداد	حجم	مدیریت و ساخت فیلتر	تعداد
1,034	2.343 M	14,573	14,500
13	729.994	8.454	7.777
		2.500	1
			14.65

سپس میتوانید فیلتر مورد نظر خود را بنویسید. در سایت TSETMC راهنمایی برای فیلترنویسی وجود دارد.

ای پی اس (eps) چیست ؟

ای پی اس مخفف "earning per share" و به معنی "درآمد هر سهم" هست و از تقسیم سود خالص شرکت تقسیم بر تعداد سهام شرکت به دست می آید. فرض کنید شرکتی طی سال مالی ۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال سود خالص ساخته و تعداد سهام شرکت هم ۲۵۰ میلیون برگ سهم است، eps این شرکت معادل ۴۸۰ ریال خواهد بود. ای پی اس از آن دسته مواردیست که برای تجزیه و تحلیل شرکت ها باید به آن مسلط باشید.

دی پی اس (dps) چیست ؟

دی پی اس مخفف "dividend per share" و به معنی "سود تقسیمی هر سهم" است. در مطلب قبلی در خصوص eps صحبت شد و گفتیم سودی که شرکت به ازای هر سهم میسازد eps نام دارد، همانطور که میدانید سود شرکت، حق سهامدارای آن شرکت است و باید بین سهامداران تقسیم شود، شرکت هر سال بعد از پایان سال مالی و برگزاری مجمع، موظف است بخشی از eps را (که میزانش بر اساس تصمیمات مجمع عمومی عادی سالیانه تعیین میشود) را بین سهامداران تقسیم کند. به آن بخش از eps که بین سهامداران تقسیم میشود dps میگویند.

نکته : آن بخش از eps که بین سهامداران تقسیم نمیشود به اندوخته قانونی و سود انباشته شرکت منتقل میشود.

سال مالی

به ۳۶۵ روز که دارای یک مبدا و یک مقصد مشخص است و شرکت بر اساس آن گزارشات عملکرد خود را به سهامداران ارائه میدهد سال مالی میگویند. ابتدا و انتهای سال مالی به تشخیص شرکت تعیین میشود و حتی شرکت ها میتوانند در صورت تمایل سال مالی خود را تغییر دهند. سال مالی اکثر شرکت های بورسی منتهی به ۲۹ اسفندماه است.

در پایان هر ماه شرکت موظف است گزارش عملکرد ماهیانه اش را در قالب آمار تولید و فروش منتشر نماید (قسمت هایی که با خط عمودی نارنجی رنگ مشخص شده)، در گزارشات ماهیانه فقط آمار تولید و فروش منتشر میشود، یعنی فقط میتوانیم مطلع بشویم که شرکت چه تولید کرده، چقدر تولید کرده و چقدر از تولیدش را به فروش رسانده است.

هر سال مالی به چهار دوره سه ماهه تقسیم میشود (قسمت هایی که با فلش سبز رنگ مشخص شده). بعد از پایان هر دوره سه ماهه شرکت موظف است گزارشات خود را در قالب ترازنامه، صورت سود و زیان و جریان وجوه نقد منتشر کند (گزارشات ۳ ماهه، ۶ ماهه، ۹ ماهه و سالیانه). بعنوان مثال بعد از پایان خردادماه، شرکت موظف است علاوه بر انتشار گزارش عملکرد ماهیانه، اطلاعات صورت های مالی سه ماهه خود را هم ارائه دهد. در ترازنامه اطلاعات مربوط به دارایی ها، بدهی ها و حقوق صاحبان سهام شرکت ذکر شده است. در صورت سود و زیان عملکرد شرکت شامل درآمدهای شرکت، هزینه های شرکت، و در نهایت سود خالص و eps مشخص میشود. در جریان وجوه نقد نیز ورودی ها و خروجی های پول شرکت را میتوانیم مشاهده کنیم.

بعد از پایان سال مالی و منتشر شدن گزارشات سالیانه، شرکت آگهی دعوت به مجمع عمومی عادی سالیانه را منتشر میکند در این آگهی تاریخ، زمان و محل برگزاری مجمع مشخص شده و تمامی افرادی که روز مجمع حتی یک برگ سهم شرکت را در اختیار داشته باشند میتوانند در مجمع شرکت کنند (ستاره قرمز رنگ).

بعد از آگهی دعوت به مجمع، یک آگهی تحت عنوان زمانبندی پرداخت سود منتشر میشود که در این آگهی زمان و نحوه پرداخت سود تقسیمی شرکت مشخص شده (ستاره آبی رنگ). سود تقسیمی شرکت (همان dps که قبلا در موردش توضیح دادیم) به اشخاصی تعلق میگیرد که روز مجمع سهامدار شرکت بوده باشند، یعنی حتی اگر یک روز قبل از مجمع سهم را به هر میزان خرید کنیم و یک روز بعد از برگزاری مجمع نیز سهم را بفروشیم این سود به ما تعلق خواهد گرفت و شرکت حداکثر تا ۸ ماه فرصت دارد که این سود را به سهامداران پرداخت کند. به همین دلیل این آگهی قبل از برگزاری مجمع منتشر میشود که سهامداران بدانند اگر روز مجمع سهامدار شرکت باشند، شرکت چه مدت بعد از برگزاری مجمع، سود را به آنان پرداخت خواهد نمود (در این آگهی فقط زمان و نحوه پرداخت مشخص شده و نه میزان سود تقسیمی). در روز برگزاری مجمع (ستاره سبز رنگ)، صورت های مالی شرکت بررسی میشود و در مورد میزان سود تقسیمی تصمیم گیری خواهد شد و مشخص میشود که شرکت چه مقدار از eps را بعنوان dps به سهامداران پرداخت خواهد کرد.

بعد از برگزاری مجمع، شرکت یک آگهی تحت عنوان " آگهی تصمیمات مجمع عمومی عادی سالیانه " منتشر میکند تا سهامدارانی که بصورت فیزیکی در مجمع حضور نداشتند، از تصمیمات گرفته شده در مجمع (میزان سود تقسیمی و ...) مطلع شوند.

نکته یک: تمامی این اطلاعات و گزارشات در سایت کدال که قبلا در موردش توضیح دادیم منتشر میشود.

نکته دو: شرکت هایی که در طول سال مالی موفق به سودآوری نشده اند و زیان ایجاد کرده باشند طبیعتا چون سودی نداشتند، هیچ مبلغی را هم به سهامداران پرداخت نمیکنند.

شرایط پذیرش

همانطوری که قبلاً توضیح دادیم شرکت ها بر اساس یک سری معیارها در تابلوهای مختلف پذیرش میشوند. شرایط پذیرش شرکت ها در تصویر پایین ذکر شده است.

معیار	الزام	تابلوی اصلی بازار اول	تابلوی فرضی بازار دوم
معیارهای عمومی	سودآوری آخرین سال مالی حسابرسی شده و سودآوری آتی	•	•
	عدم وجود زیان انباشته	•	•
	مثبت بودن جمع جریان خالص وجه نقد ناشی از عملیات 2 سال مالی قبل	•	•
	گزارش حسابرس مردود یا عدم اظهارنظر نباشد.	•	•
	جمع بندهای شرط گزارش حسابرس بااهمیت نباشد.	•	•
معیارهای اختصاصی	حداقل مبلغ سرمایه ثبت شده به میلیارد ریال	1000	500
	حداقل درصد سهام شناور آزاد	20	15
	حداقل تعداد سهامداران	1000	750
	حداقل درصد حقوق صاحبان سهام	30	20
	حداقل درصد روزهای معاملاتی شرکت به کل	35	35
معیارهای بینسنادی	حداقل درصد معاملات سهام ثبت شده شرکت بدون احتساب معاملات عمده	4.5	3
	حداقل امتیاز اطلاع‌رسانی (درصد)	20	20
	حداقل قیمت بازار سهام (ریال)	1000	1000
	-	-	-

پی بر ای (p/e)

پی به ای به معنی دوره بازگشت سرمایه است و از تقسیم قیمت بر eps به دست می آید. فرض کنید ۱۰۰ میلیون سپرده در بانک دارید و سالی ۲۰ میلیون سود سپرده بانکی شماست (۵=۲۰÷۱۰۰)، پنج سال طول میکشد تا از محل سود سالیانه نزد بانک سرمایه شما دوبرابر شود. پس p/e بانک یا همان دوره بازگشت سرمایه بانک ۵ میشود. در بازار سهام هم به همین شکل p/e را محاسبه میکنند.

فرض کنید قیمت شرکتی ۶۰۰۰ تومان و eps شرکت هم ۱۰۰۰ تومان است. پی به ای شرکت برابر ۶ خواهد بود، در واقع یعنی اگه فرض کنیم شرکت کل eps را به عنوان dps بین سهامداران تقسیم کند و قیمت و ای پی اس هم ثابت بماند (که البته هیچوقت این

فرضیه اتفاق نمی افتد)، ۶ سال طول میکشد تا اصل پول شما از محل سود تقسیمی شرکت به شما بازگردد (سرمایه شما دو برابر شود).

طبیعتاً هرچه قدر p/e شرکتی پایین تر باشد، از لحاظ قیمتی هم جذاب تر است، اما الزاماً به این معنی نیست که اگر p/e شرکتی بالا بود به این نتیجه برسیم که این شرکت ارزش خرید ندارد، چون ممکن است بازار در حال ارزشگذاری شرکت بر اساس eps آتی باشد.

فرض کنید قیمت شرکتی ۳۰۰ تومان و eps شرکت ۲۰ تومان است. پی به ای شرکت برابر ۱۵ خواهد بود اما ما به واسطه تحلیل ها و یا اخباری که داریم میدانیم در آینده قرار است تحولات مثبتی در روند سودسازی شرکت ایجاد شود و ای پی اس شرکت به عدد ۱۰۰ برسد، پس با خرید سهام این شرکت آن را بر اساس پی به ای ۳ خرید میکنیم.

نکته یک: پی به ای شرکت هایی که سهامداران اکثراً بخاطر دریافت dps خریداریشان میکنند معمولاً اعدادی بین ۵ تا ۷ هست، چون بازار معمولاً سود تقسیمی این شرکت ها را با بانک (پی بر ای ۵) مقایسه میکند.

نکته دو: پی بر ای شرکت های زیان ده عددی منفی به دست می آید.

قیمت اسمی

قیمت اسمی سهام با " قیمت روز سهام " (قیمتی که سهم معامله میشود و بسته به عرضه و تقاضا متغیر است) فرق میکند. قیمت اسمی سهام تمام شرکت های بورسی و فرابورسی در ایران ۱۰۰۰ ریال معادل ۱۰۰ تومان است. به عنوان مثال سهام مخابرات در حال حاضر در محدوده ۱۶۷۳ تومان خرید و فروش میشود ولی قیمت اسمی هر سهم مخابرات ۱۰۰ تومان است. در واقع قیمت اسمی یک قیمت مرجع و ثابت است که برای یک سری از فعالیتهای حسابداری از آن استفاده میشود.

سرمایه ثبتي - سرمایه

سرمایه ثبتي شرکت را میتوانیم در ترازنامه شرکت ببینیم و در واقع میزان سرمایه شرکت در روز ثبت شرکت است. در قسمت های ابتدائی در خصوص تعداد سهام توضیح دادیم و گفتیم که هر شرکت تعداد مشخصی برگ سهم دارد. سوالی که پیش می آید این است که تعداد سهام شرکت چگونه مشخص میشود؟

قیمت اسمی ۱۰۰۰ ریال تقسیم بر سرمایه شرکت مساوی با تعداد سهام شرکت

به عنوان مثال اگر ترازنامه پتروشیمی پارس رو در سایت کدال نگاه کنید میبینید که سرمایه شرکت معادل ۶,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال است و اگر این عدد را تقسیم بر ۱۰۰۰ ریال (قیمت اسمی) کنیم عددی که به دست می آید ۶ میلیارد است و اگر به سایت tsetmc بروید میبینید که تعداد برگ سهم پتروشیمی پارس هم ۶ میلیارد برگ سهم است. تا زمانی که شرکت افزایش یا کاهش سرمایه ندهد، سرمایه شرکت هم تغییری نخواهد کرد.

افزایش سرمایه

افزایش سرمایه یکی از راه های تامین منابع مالی شرکت هاست. فرض کنید یک شرکت طرح توسعه دارد و میخواهد تولیدش را افزایش بدهد و برای این منظور باید خط تولید

جدیدی ایجاد کند. طبیعتا شرکت برای ایجاد خط تولید جدید نیاز به منابع مالی جدید دارد، برای اینکه شرکت بتواند پول مورد نیاز ایجاد خط تولید جدیدش را تامین کند چه راه هایی به ذهنتان میرسد؟

یکی از این راه ها گرفتن تسهیلات و وام از بانک یا هر جای دیگر است، اما چون وام بهره دارد، راه جذابی محسوب نمی گردد.

راهکار بعدی این است که شرکت افزایش سرمایه دهد. افزایش سرمایه روش های مختلفی دارد که در ادامه به توضیح آنها خواهیم پرداخت.

افزایش سرمایه از محل سود انباشته

قبلا گفتیم که شرکت ها هر سال بعد از پایان سال مالی و برگزاری مجمع عمومی عادی سالیانه، بخشی از eps را به عنوان dps بین سهامداران تقسیم میکنند و گفتیم که آن بخشی از eps که بین سهامداران تقسیم نشده، در حساب اندوخته قانونی و سود انباشته شرکت ذخیره میگردد. خب واضح است که این اتفاق زمانی می افتد که شرکت در سال مالی جاری سود ساخته باشد و طبیعتا اگر شرکت زیان ساخته باشد اصلا ای پی اسی در کار نیست که بخشی از آن بخواهد در حساب اندوخته قانونی یا سود انباشته ذخیره گردد.

پس در واقع سود انباشته آن بخشی از سود خالص شرکت است که بعد از کسر شدن اندوخته قانونی و dps در حساب شرکت باقی میماند و شرکت آن را بین سهامداران تقسیم نمیکند. شرکت میتواند هر سال حساب سود انباشته خود را تکمیل تر کند و مبلغ این حساب بزرگتر شود.

حال فرض کنید شرکت میخواهد خط تولید جدیدش را راه اندازی کند، یکی از راه های تامین منابع مالی استفاده از همین حساب سود انباشته است و این خط تولید جدید را

راه اندازی کند. برای اینکه شرکت بتواند اینکار را انجام دهد باید مجمع عمومی فوق العاده برگزار کرده و با حضور سهامداران در خصوص افزایش سرمایه تصمیم گیری کنند و بعد از اینکه افزایش سرمایه تصویب شد، شرکت پول مورد نیاز را از حساب سود انباشته برداشت و در ازای برداشت این پول، به سهامداران برگ سهم جدید دهد و تعداد سهام آنها را بیشتر نماید. برای روشن تر شدن موضوع به مثال زیر توجه نمائید:

فرض کنید سرمایه شرکتی ۲۰۰،۰۰۰ ریال است.

وقتی سرمایه ۲۰۰،۰۰۰ ریال باشد، در نتیجه تعداد سهام شرکت برابر با ۲۰۰ برگ سهم خواهد بود. فرض کنید سود انباشته شرکت نیز ۵۰۰،۰۰۰ ریال و شرکت برای ایجاد خط تولید جدیدش نیاز به ۲۰۰،۰۰۰ ریال از این ۵۰۰،۰۰۰ ریال دارد. شرکت این ۲۰۰،۰۰۰ ریال را برداشت کرده و به ازای آن برگ سهم جدید منتشر میکند.

برای ۲۰۰،۰۰۰ ریال ۲۰۰ برگ سهم جدید نیاز است چون ۲۰۰،۰۰۰ تقسیم بر قیمت اسمی که ۱۰۰۰ ریال است میشود ۲۰۰. شرکت تا قبل از این ۲۰۰ برگ سهم داشت که با این تعداد برگ سهم جدید در مجموع ۴۰۰ برگ سهم خواهد داشت.

برای اینکه معادله بالا کماکان برقرار باشد باید سرمایه شرکت نیز به همان میزان که از حساب سود انباشته برداشت شده افزایش پیدا کند یعنی ۲۰۰،۰۰۰ ریال.

سرمایه شرکت قبل از افزایش سرمایه ۲۰۰،۰۰۰ ریال بوده، ۲۰۰،۰۰۰ ریال هم که بعد از افزایش سرمایه اضافه شد پس در نتیجه سرمایه شرکت بعد از افزایش سرمایه به ۴۰۰،۰۰۰ ریال افزایش پیدا میکند. سرمایه شرکت نسبت به قبل ۱۰۰ درصد افزایش پیدا کرده است. در این مثال تعداد سهام سهامداران بعد از افزایش سرمایه ۱۰۰ درصد اضافه میشود و درواقع دو برابر خواهد شد لذا سهامداری که قبل از افزایش سرمایه ۳ برگ سهم داشته است بعد از افزایش سرمایه تعداد سهامش برابر ۶ سهم خواهد بود.

همانطور که میدانید قیمت بر اساس عرضه و تقاضا حرکت میکند ولی بعد از افزایش سرمایه باید قیمت مبنایی وجود داشته باشد که بر اساس آن بتوان مثبت و منفی ۵ درصد بازه روزانه را مشخص کرد. همانطور که میدانید در زمان برگزاری هر مجمعی نماد

ممنوع-متوقف میشود، بعد از برگزاری مجمع افزایش سرمایه از محل سود انباشته، قیمت تئوریک سهم بر اساس فرمولی که در تصویر میبینید مشخص میشود و بازه مثبت و منفی ۵ درصد هم در روز بازگشایی نسبت به عدد به دست آمده مشخص میشود:

$$\text{قیمت پایانی قبل از مجمع} = \frac{\text{قیمت تئوریک بعد از افزایش سرمایه}}{1 + a}$$

$$a = \frac{\text{درصد افزایش سرمایه}}{100}$$

در مثال قبلی اگر فرض کنید روز قبل از مجمع و بسته شدن سهم قیمت پایانی سهم ۲۰۰۰ تومان بوده باشد، بر اساس فرمول قیمت تئوریک بعد از افزایش سرمایه ۱۰۰۰ تومان خواهد شد. به زبان ساده تر تعداد سهم سهامدار دوبرابر شده ولی قیمت سهم نصف شده. پس روز بازگشایی قیمت بر مبنای ۱۰۰۰ تومان بازگشایی شده و بعد از آن عرضه و تقاضا خواهد بود که باعث بالا یا پایین رفتن قیمت سهم خواهد شد.

سوالی که ممکن است به وجود بیاید این است که این افزایش سرمایه برای سهامدار چه جذابیتی میتواند داشته باشد درحالی که از لحاظ دارایی هیچ تغییری برای سهامدار ایجاد نشده؟

در مثال ذکر شده گفتیم که دلیل افزایش سرمایه شرکت ایجاد خط تولید جدید بوده. اگر شرکت مشکل فروش نداشته باشد، با ایجاد خط تولید جدید درواقع تولید خود را افزایش خواهد داد و در نتیجه سود سازی شرکت هم بیشتر خواهد شد. وقتی سود سازی بیشتر شود طبیعتاً تقاضا برای سهم بیشتر شده و قیمت سهم هم آرام آرام رشد میکند. به همین دلیل است که معمولاً شرکت هایی که بنیاد و روند سودسازی خوبی دارند، بعد از افزایش سرمایه و در میان مدت و بلند مدت قیمتشان رشد میکند.

نکته : از زمان برگزاری مجمع تا زمانی که برگ سهم جدید به پرتفوی شما اضافه شود ممکن است چند ماه (معمولاً بین ۲ تا ۴ ماه) طول بکشد. برگ سهم جدید به اشخاصی

تعلق میگیرد که روز برگزاری مجمع سهامدار شرکت بوده باشند، پس در نتیجه حتی اگر یک روز قبل مجمع سهم را خریده باشید و یک روز بعد از مجمع هم سهم را فروخته باشید، سهام جدید به شما تعلق میگیرد و بعد از مدت زمانی که گفته شد سهم به پرتفوی شما اضافه میگردد. اصطلاحاً به این برگ سهام جدید "سهام جایزه" میگویند.

افزایش سرمایه از محل آورده نقدی

در روش آورده نقدی همانطور که از اسمش هم پیداست سهامداران شرکت باید پول بیاورند و نقدینگی لازم شرکت را فراهم کنند!

فرض کنید شرکتی با سرمایه ثابتی ۳,۰۰۰,۰۰۰ ریال، برای طرح توسعه و ایجاد خط تولید جدید نیاز به مبلغ ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال دارد. با توجه به سرمایه ثابتی شرکت، تعداد سهام شرکت مساویست با ۳۰۰۰ برگ سهم. حالا شرکت میخواهد این ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال را از محل افزایش سرمایه از محل آورده نقدی تامین کند. در این روش سهامداران باید این مبلغ را برای شرکت فراهم کنند و شرکت هم در عوض به آنها برگ سهم جدید دهد. شرکت در ازای ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریالی که سهامداران میدهند مجموعاً باید ۶۰۰۰ برگ سهم به آنها بدهد. شرکت از قبل ۳۰۰۰ برگ سهم داشت، ۶۰۰۰ برگ سهم جدید نیز صادر کرده پس تعداد برگ سهام شرکت بعد از افزایش سرمایه ۹۰۰۰ برگ سهم خواهد بود. همچنین سرمایه شرکت بعد از افزایش سرمایه ۹,۰۰۰,۰۰۰ ریال خواهد بود.

سرمایه شرکت ۲۰۰ درصد افزایش پیدا کرده است پس به ازای هر ۱ عدد برگ سهم، ۲ برگ سهم جدید برای سهامدار صادر میشود.

در مثالی که در بخش اول زدیم گفتیم که شرکت باید ۶۰۰۰ برگ سهم جدید صادر کند اما شرکت قبل از صادر کردن این ۶۰۰۰ برگ سهم جدید، ۶۰۰۰ "حق تقدم" صادر میکند. اما حق تقدم چیست؟

فرض کنید شرکتی که قرار است حق تقدم صادر کند با نماد "ومعادن" است. بعد از برگزاری مجمع، در سایت tsetmc یک نماد اضافه میشود به اسم "ومعادنح" که حرف "ح" آخر به معنی "حق تقدم" است. به پرتفوی سهامدارانی که روز برگزاری مجمع

سهامدار شرکت بودند هم به نسبت تعداد سهمی که داشتند و با توجه به درصد افزایش سرمایه، "ومعادنح" اضافه میشود. درصد افزایش سرمایه در مثالمان ۲۰۰ درصد بوده، پس شخصی که روز مجمع ۱ عدد ومعادن داشته است اکنون دارای ۲ عدد ومعادنح خواهد بود.

چند روز پس از مجمع افزایش سرمایه، شرکت یک آگهی تحت عنوان "مهلت استفاده از حق تقدم" روی کدال ارسال میکند که در این آگهی، شرکت شماره حسابی را جهت واریز سهامداران به آن اعلام میکند و یک تاریخ ۲ ماهه ذکر میکند که در این بازه دوماهه نماد "ومعادنح" قابل معامله میشود و با واریز، گواهی حق تقدم برای سهامدار تبدیل به سهم میشود یعنی ومعادنح تبدیل به ومعادن خواهد شد. درست مانند تمامی سهم های دیگر، حق تقدم نیز قابل خرید و فروش است.

بازه دو ماهه برای این است که اگر کسی نخواست این ۱۰۰۰ ریال را پرداخت کند، حق تقدم هایش را به اشخاصی که میخواهند گواهی حق تقدم بخرند بفروشد و ۱۰۰۰ ریال را پرداخت کند تا حق تقدم ها برایش تبدیل به سهم شود. در این بازه دو ماهه حق تقدم ها دائما خرید و فروش میشوند و قیمت آنها بر اساس عرضه و تقاضا تغییر میکند و درواقع ۶۰۰۰ حق تقدم منتشر شده بین سهامداران دست به دست میشود.

گفتیم که اگر همه دارندگان حق تقدم ۱۰۰۰ ریال را به حساب شرکت واریز کنند، ۶،۰۰۰،۰۰۰ ریالی که شرکت نیاز داشت تامین میشود. اما همیشه عده ای که حق تقدم بهشون تعلق گرفته و یا عده ای که خودشان حق تقدم ها را خریدن، این ۱۰۰۰ ریال را واریز نمیکنند که در این صورت بخشی از پول مورد نیاز شرکت تامین نمیشود و به قول معروف شرکت کارش لنگ میماند.

بعد از اتمام مهلت دوماهه، شرکت در کدال آگهی منتشر میکند تحت عنوان "اعلامیه پذیره نویسی عمومی" و در این آگهی بازه زمانی دیگری را مشخص میکند (بعضا در بازار به این بازه "پذیره نویسی عمومی"، بازه "حراج حق تقدم استفاده نشده" هم میگویند). اما در این بازه پذیره نویسی عمومی شرکت ۲۰۰۰ حق تقدمی که صاحبانشان ۱۰۰۰ ریال رو پرداخت نکردند به حراج میگذارد. در این بازه نماد حق تقدم مجددا بازگشایی و

قابل خرید و فروش میشود با این تفاوت که این بار فروشنده فقط شرکت خواهد بود، یعنی صاحبان آن ۲۰۰۰ حق تقدم نمیتوانند خودشان حق تقدم ها را بفروشند و دیگر حق تقدم ها را در دارایی هاشون نمیبینند و شرکت از طرف آنها این حق تقدم ها را به فروش رسانده و قیمت هم مثل همیشه بر اساس عرضه و تقاضا مشخص خواهد شد.

در بازه پذیره نویسی عمومی برای اینکه دوباره شرکت به دلیل پرداخت نکردن ۱۰۰۰ ریال توسط صاحبان حق تقدم لنگ نماند، این بار خریدار همان لحظه ای که حق تقدم را میخرد باید ۱۰۰۰ ریال را نیز پرداخت کند. به این صورت که اگر برای مثال قیمت حق تقدم در لحظه خرید ۵۰۰ ریال باشد، خریدار به ازای هر حق تقدمی که میخواهد بخرد باید ۱۵۰۰ ریال در حساب کارگزاریش موجودی داشته باشد که پس از خرید کارگزاری ها این مبلغ را به حساب شرکت واریز میکنند.

اما چه اتفاقی برای صاحبان آن ۲۰۰۰ حق تقدم استفاده نشده می افتد؟

بعد از پایان بازه پذیره نویسی عمومی ، شرکت در کدال آگهی تحت عنوان "نتایج حاصل از فروش حق تقدم های استفاده نشده" منتشر میکند و در این آگهی عنوان میکند که به طور میانگین هر حق تقدم به چه قیمتی به فروش رفته و همچنین اعلام میشود که صاحبان این ۲۰۰۰ حق تقدم که حق تقدم هایشان به حراج گذاشته شد به چه طریق پولشان را از شرکت دریافت کنند. بعد از حدود دو الی سه ماه هم تمام اشخاصی که ۱۰۰۰ ریال رو چه در بازه مهلت استفاده از حق تقدم و چه در بازه پذیره نویسی عمومی به شرکت پرداخت کردند، حق تقدم هایشان تبدیل به سهم میشود.

صندوق‌های سرمایه‌گذاری

صندوق سرمایه‌گذاری چیست؟

یکی از تعاریف ساده سرمایه‌گذاری، خریدن کالایی است که در حال حاضر مورد استفاده

قرار نمی‌گیرد و در آینده با فروش آن سود کسب خواهد شد. حال این کالا ممکن است ملک، خودرو، طلا، سهام، اشیاء قیمتی و... باشد. به طور کلی، سرمایه‌گذاری را می‌توان در دو نوع مستقیم و غیرمستقیم دسته‌بندی کرد. در سرمایه‌گذاری مستقیم، سرمایه‌گذار مستقیماً وارد بازار میشود و به خرید و فروش سهم می‌پردازد. این کار نیازمند داشتن دانش و تجربه کافی و البته صرف زمان برای بررسی بازار است.

پر واضح است که همه دانش و تجربه کافی را برای معامله در بورس و سایر بازارها ندارند. از طرف دیگر، ممکن است افرادی که باتجربه و خیره نیز باشند، زمان لازم را برای حضور در بازار نداشته باشند. این افراد می‌توانند از طریق واسطه‌های مالی، مانند سبدها و صندوق‌های سرمایه‌گذاری در بورس سرمایه‌گذاری کنند. واسطه‌های مالی تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار قرار دارند و مجوزهای لازم را اخذ کرده‌اند. علاوه بر این، صندوق‌ها و سبدها تیم‌های تخصصی دارند که مرتباً بازار را پایش کرده و سهام سودآور را شناسایی می‌کنند. سرمایه‌گذاری در صندوق‌ها از انواع سرمایه‌گذاری‌های غیرمستقیم است. صندوق‌های سرمایه‌گذاری، با جوهی که از طرف سرمایه‌گذاران در اختیار دارند، سبدهای متنوعی را تشکیل داده و در ازای آن از سرمایه‌گذاران کارمزد دریافت می‌کنند. صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک (معمولاً کلمه مشترک برای اختصار حذف می‌شود) انواع مختلفی دارند که در این بخش آن‌ها را معرفی می‌کنیم.

صندوق سرمایه‌گذاری با درآمد ثابت

در این صندوق‌ها، حداقل ۷۰ تا ۹۰ درصد از دارایی‌ها باید در اوراق مشارکت، سپرده بانکی و سایر اوراق بهادار با درآمد ثابت سرمایه‌گذاری شود. باقیمانده دارایی‌های صندوق نیز بنا به تصمیم مدیر صندوق و تا سقف ۱۰ درصد در بورس سرمایه‌گذاری می‌شود. با توجه به درصد بالای سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار با درآمد ثابت، این صندوق‌ها ریسک پایینی دارند و مناسب افرادی هستند که ریسک‌پذیری پایین تری دارند. صندوق‌های

سرمایه‌گذاری با درآمد ثابت، معمولاً یک حداقل سود تضمین شده دارند و در فواصل زمانی مشخص، مثلاً سه ماه یک بار، آن را به سرمایه‌گذاران پرداخت میکنند. سرمایه‌گذار به راحتی میتواند به این صندوق‌ها مراجعه کرده و سرمایه خود را نقد کند. اغلب صندوق‌های سرمایه‌گذاری با درآمد ثابت، بخشی به نام ضامن دارند که معمولاً یک نهاد مالی معتبر بوده و نقطه اطمینانی برای سرمایه‌گذاران است. سود صندوق‌های سرمایه‌گذاری با درآمد ثابت، معمولاً ۳ تا ۴ درصد بیشتر از سود بانکی است.

صندوق سرمایه‌گذاری در سهام

حداقل ۷۰ درصد از دارایی‌های صندوق سرمایه‌گذاری در سهام، در سهام سرمایه‌گذاری می‌شود. ۳۰ درصد باقیمانده دارایی‌ها نیز با صلاح دید مدیر صندوق، در اوراق مشارکت، سهام، بانک و سایر اوراق بهادار با درآمد ثابت سرمایه‌گذاری می‌شود. در نتیجه، ریسک این صندوق‌ها نسبت به صندوق‌های سرمایه‌گذاری با درآمد ثابت بیشتر است و سود تضمین شده ندارند. صندوق‌های سرمایه‌گذاری در سهام بیشتر مناسب افرادی است که قصد سرمایه‌گذاری در بورس را دارند، اما زمان یا دانش زیادی برای این کار ندارند. تعداد زیادی از این صندوق‌ها نیز ضامن نقدشوندگی دارند.

صندوق سرمایه‌گذاری مختلط

در صندوق سرمایه‌گذاری مختلط، حداکثر ۶۰ درصد از دارایی در سهام و حداقل ۴۰ درصد از آن در اوراق با درآمد ثابت سرمایه‌گذاری میشود. ریسک این نوع صندوق، چیزی بین صندوق با درآمد ثابت و صندوق سرمایه‌گذاری در سهام است. بسیاری از این صندوق‌ها دارای ضامن نقدشوندگی هستند، اما تضمینی برای حداقل سود ندارند.

صندوق سرمایه‌گذاری شاخصی

در صندوق سرمایه‌گذاری شاخصی، پرتفوی سهام با شاخص بازار منطبق میشود. سرمایه‌گذاری در صندوق‌های شاخصی، مبتنی بر یکی از شاخص‌های موجود در بازار است و تقریباً معادلات آتی انجام نمی‌دهد. از مزیت‌های این صندوق می‌توان به هزینه‌های نسبتاً کم و حذف ریسک مدیریت صندوق اشاره کرد. در صندوق‌های سرمایه‌گذاری شاخصی،

مدیریت نقش غیرفعالی دارد و تلاش‌ها تنها در جهت تطبیق ترکیب وزن اوراق سبد با شاخص مبنا است.

صندوق سرمایه‌گذاری قابل معامله

دارایی پایه این نوع صندوق‌ها اوراق بهادار یا دارایی‌های فیزیکی است. واحدهای صندوق سرمایه‌گذاری قابل معامله، به صورت سهام در فرابورس داد و ستد می‌شود. صندوق‌های سرمایه‌گذاری با درآمد ثابت، سرمایه‌گذاری در سهام و سرمایه‌گذاری مختلط، همه می‌توانند صندوق سرمایه‌گذاری قابل معامله نیز باشند. از آنجایی که واحدهای این نوع صندوق‌ها در بورس معامله می‌شود، عرضه و تقاضا می‌تواند بر قیمت سهام آن‌ها تأثیرگذار باشد.

صندوق سرمایه‌گذاری نیکوکاری

صندوق سرمایه‌گذاری نیکوکاری، نوعی سرمایه‌گذاری مولد است که در آن، اصل سرمایه حفظ شده و عواید آن بین نیازمندان تقسیم می‌شود. البته سرمایه‌گذار می‌تواند اصل سرمایه یا تنها بخشی از سود را به امور خیریه اختصاص دهد. مجوز این صندوق‌ها را سازمان بورس و اوراق بهادار صادر می‌کند و مدت زمان فعالیت آن‌ها از تاریخ مجوز به مدت سه سال است و بعد از آن باید مطابق اساسنامه تمدید شود. مصرف منافع حاصل از صندوق‌های نیکوکاری در امور نیکوکارانه، تقریباً تضمین شده است.

صندوق سرمایه‌گذاری اختصاصی بازارگردانی

در این نوع صندوق‌ها، سرمایه‌گذاران جمع شده و طبق تعهدات، بازارگردانی آن از این محل خواهد بود. هدف بازارگردان متعادل نگه داشتن سهم با دوری آن از صف‌های خرید و فروش و سوق دادن آن به سمت ارزش ذاتی سهم است.

مزایای صندوق‌های سرمایه‌گذاری

سرمایه‌گذاری آسان

یکی از مزایای مهم صندوق‌های سرمایه‌گذاری، این است که سرمایه‌گذار وقت و انرژی خاصی برای افزایش سرمایه صرف نمی‌کند. تنها کاری که سرمایه‌گذار باید انجام دهد،

این است که صندوق سرمایه گذاری مناسب را انتخاب کرده و به آن مراجعه کند و کارهای مربوط به آن را انجام دهد. ادامه کارهای مرتبط با سرمایه‌گذاری توسط صندوق انجام می‌شود و نیازی به پیگیری و تحلیل بازار توسط سرمایه‌گذار نیست. در این صورت، در وقت سرمایه‌گذار نیز صرفه‌جویی می‌شود.

قابلیت نقدشوندگی مناسب

هر سرمایه‌ای که داشته باشید، در نهایت شاید بخواهید آن را نقد و به پول تبدیل کنید. حال سؤال اینجاست که آیا هر زمان که اراده کنیم، می‌توانیم سرمایه خود را نقد کنیم؟ سهولت و سرعت تبدیل سرمایه به پول، یکی از مهم‌ترین عوامل در انتخاب سرمایه‌گذاری است. بازار بورس و سهام نیز که معمولاً معامله در آن انجام می‌شود، همواره قابلیت نقدشوندگی ندارد. برای مثال، گاهی ممکن است یک سهم به دلایلی تا مدتی بسته شود یا اینکه در صف فروش گرفتار شود و نتوان سهام آن را نقد کرد. از سال ۱۳۸۶ به بعد، سرمایه‌گذاران می‌توانند در صندوق‌ها سرمایه‌گذاری کرده و به این ترتیب، دغدغه‌ای برای نقد کردن سهام خود نخواهند داشت. ضامن نقدشوندگی این اطمینان خاطر را ایجاد می‌کند.

کاهش ریسک

بر اساس قوانین سازمان بورس و اوراق بهادار، صندوق‌ها باید سبد متنوعی از دارایی‌های نقدی و اوراق بهادار تشکیل دهند. برخی از این دارایی‌ها، مثل سپرده‌های بانکی و اوراق مشارکت، دارای درآمد ثابتی هستند و به همین دلیل ریسک سرمایه‌گذاری را کاهش می‌دهند. بدین ترتیب، ریسک سرمایه‌گذاری شخصی به مقدار قابل توجهی کاهش پیدا می‌کند.

نظارت و شفافیت اطلاعات

متولی، حسابرس و سازمان بورس و اوراق بهادار، سه نهادی هستند که در بازه‌های زمانی منظم صندوق‌ها را مورد بازرسی قرار می‌دهند. بنابراین، همه فعالیت‌های صندوق‌ها به صورت شفاف اطلاع‌رسانی می‌شود.

سرمایه گذاری حرفه ای

همان طور که گفتیم، یکی از ویژگی های مهم صندوق ها این است که تیمی متخصص دارند و سرمایه گذاری طبق نظر این تیم متخصص انجام می شود. این تیم و مدیریت آن همواره در تلاش هستند سبد سرمایه گذاری را به گونه ای بچینند که خروجی و بازده بهینه حاصل شود.

تنوع سرمایه گذاری

همان طور که می دانیم، صندوق های سرمایه گذاری از سرمایه های خرد تشکیل می شوند و به همین دلیل، مجموع سرمایه آنها عدد قابل توجهی خواهد شد. پر واضح است که اگر میزان سرمایه زیاد باشد، انتخاب های بیشتر و متنوع تری برای سرمایه گذاری وجود خواهد داشت.

چگونه در صندوق ها سرمایه گذاری کنیم؟

اولین کار برای سرمایه گذاری در صندوق ها این است که میزان ریسک پذیری خود را بدانید و با توجه به آن، نوع صندوق سرمایه گذاری را انتخاب کنید. در گام بعدی، باید از میان صندوق هایی که فعالیت می کنند، با توجه به سابقه و خدماتی که به مشتریان ارائه می دهند، صندوق سرمایه گذاری را انتخاب کنید. هر یک از صندوق های سرمایه گذاری دارای شعبی هستند که با در دست داشتن مدارک لازم باید به آن ها مراجعه کنید. این شعب که توسط خود صندوق معرفی می شوند، می توانند بانک، کارگزاری یا یک شرکت تأمین سرمایه باشند. پس از انجام کارهای اداری معمول، گواهی سرمایه گذاری صادر شده و می توانید آن را دریافت کنید.

محدودیت های صندوق های سرمایه گذاری

هر بازار مالی در کنار مزایای زیادی که برای سرمایه گذاران خود دارد دارای معایبی نیز هست اما شاید بسیاری بدنبال پاسخ این سوال باشند که معایب صندوق های سرمایه گذاری چیست؟ و آیا اصلا صندوق ها عیبی دارند؟

ابتدا ذکر این نکته بسیار مهم است که در رابطه با صندوق های سرمایه گذاری استفاده از کلمه محدودیت بسیار مناسب تر از واژه عیب است. به این دلیل که تمامی مواردی که در ادامه ذکر می شود محدودیت های صندوق های سرمایه گذاری است نه عیب آن. این محدودیت ها غالبا از سمت سازمان بورس و اوراق بهادار به صندوق ها اعمال شده است.

محدودیت در تعداد کل واحدهای قابل صدور صندوق

یکی از مشکلاتی که گاهی برای سرمایه گذاران پیش می آید، این است که قصد خرید واحد از صندوقی را دارند اما تعداد واحدهای صادر شده آن صندوق به سقف خود رسیده است. در این حالت یا باید سرمایه گذار منتظر بماند که تعدادی از واحدهای صندوق ابطال شوند تا برای او واحد سرمایه گذاری صادر شود یا اینکه خود صندوق با کسب مجوز از سازمان بورس سقف تعداد کل واحدهای قابل صدور خود را افزایش دهد. این اتفاق بیشتر در مورد صندوق های پرطرفداری می افتد که عملکرد خوبی داشته اند و تقاضا برای خرید واحدهای آن ها زیاد است. البته ذکر این نکته مهم است که در حال حاضر صندوق های کمی هستند که به سقف تعداد واحدهای خود رسیده باشند. به عنوان مثال در فایل گزارشی سازمان بورس از عملکرد صندوق های سرمایه گذاری، سقف صندوق گسترش فردای ایرانیان ۶۰ میلیون بوده است که از این تعداد نزدیک به ۵۹ میلیون آن فروخته شده است.

ناشناخته بودن صندوق های سرمایه گذاری

صندوق های سرمایه تاکنون توانسته اند بیش از ۱۶۰۰ هزار میلیارد ریال سرمایه عمومی را جذب کنند. با این حال عموم افراد جامعه از وجود صندوق های سرمایه گذاری در ایران بی خبر هستند و یا اصلا در مورد آن نشنیده اند. و اگر هم جایی در مورد صندوق های سرمایه گذاری حرفی شده است به آن اعتنایی نکرده اند. اما کسانی که آشنایی کافی با صندوق ها و مزایای آن ها داشته اند از این موقعیت استفاده کرده و سرمایه خود را بدست صندوق ها سپرده اند و در طی این سال ها توانسته اند سود زیادی از این راه کسب کنند.

آنی نبودن قیمت گذاری واحدهای سرمایه گذاری

یکی دیگر از محدودیت های صندوق های سرمایه گذاری آنی نبودن قیمت گذاری آنها است. (البته این مورد فقط برای صندوق های سرمایه گذاری غیرقابل معامله صدق می کند اما در صندوق های قابل معامله بورسی (ETF) قیمت ها بصورت آنی بروزسانی می شوند.) به این صورت که اگر شما امروز قصد خرید واحد صندوق را داشته باشید چون قیمت گذاری صندوق های غیرقابل معامله در پایان روز کاری انجام می شود باید به قیمت اعلامی فردا واحدهای صندوق را بخرید و ۲۴ ساعت منتظر بمانید. این محدودیت در هنگام ابطال واحدها نیز وجود دارد.

کمبود سامانه ای جامع برای پوشش اطلاعات صندوق ها و مقایسه آنها

در حال حاضر تعداد مراجع قابل اعتمادی که اطلاعات کامل صندوق ها را در کنار یکدیگر پوشش بدهند تا سرمایه گذاران بتوانند صندوق ها را با هم مقایسه کنند و بهترین صندوق سرمایه گذاری را انتخاب نمایند بسیار کم است.

صندوق قابل معامله یا ETF چیست؟

صندوق‌های قابل معامله برای اولین بار در حدود سال ۱۹۹۳ به بازار وارد شدند. از آن زمان تا کنون، این

صندوق‌ها محبوبیت فراوانی پیدا کرده‌اند. بدین صورت که امروزه ETF یکی از محبوب‌ترین راه‌های سرمایه‌گذاری است. این امر در درجه اول به این دلیل است که صندوق‌های قابل معامله به سرمایه‌گذاران این امکان را می‌دهند که اوراق بهادار متنوعی را خریداری کنند، بدون آنکه با سرمایه زیادی صرف کنند و درگیری زیادی با معاملات داشته باشند.

صندوق سرمایه‌گذاری قابل معامله در بورس (Exchange-Traded Fund) یا به اختصار ETF نوعی از اوراق بهادار است که خود شامل مجموعه‌ای از اوراق بهادار مانند سهام است که اغلب تابع شاخص‌های معین بازار سرمایه به حساب می‌آیند. البته ETF‌ها می‌توانند در هر بخش صنعت سرمایه‌گذاری کنند یا استراتژی‌های خاص خود را داشته باشند. ETF از بسیاری جهات شبیه صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک است. با این حال، ETF در طول روز در بازار بورس و معاملات (درست مثل سهام عادی) قابل معامله است.

صندوق قابل معامله در واقع سبدهای از اوراق بهادار (سهام، اوراق قرضه، کالاهای اقتصادی یا ترکیب این‌ها) است و می‌توان آن را در بورس خرید و فروش کرد. ETF‌ها دو ویژگی جذاب دارند:

❖ مانند صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک، سبد متنوعی دارند

❖ مانند سهام قابل معامله هستند.

صندوق‌های سرمایه‌گذاری با درآمد ثابت، سرمایه‌گذاری در سهام و سرمایه‌گذاری مختلط، همه می‌توانند صندوق سرمایه‌گذاری قابل معامله نیز باشند.

فرایند سرمایه‌گذاری در ETF چگونه است؟

روند سرمایه‌گذاری در صندوق قابل معامله به این صورت است: تأمین‌کننده که صندوق دارایی‌های اساسی را در اختیار دارد، یک صندوق از سهام متنوع را ایجاد می‌کند و سپس سهام آن صندوق را به سرمایه‌گذاران می‌فروشد. بدین ترتیب، سهامداران بخشی از صندوق قابل معامله را در اختیار دارند، اما آنها دارایی اصلی این صندوق را به صورت جداگانه ندارند. با وجود این، سرمایه‌گذاران ETF که شاخص سهام را پیگیری می‌کنند، می‌توانند سهام‌هایی که این شاخص را تشکیل می‌دهند، به صورت جداگانه برای خود خریداری کنند. پس به طور خلاصه، فرایند سرمایه‌گذاری در ETF سه مرحله دارد:

(۱) ارائه دهنده ETF سبدهی از دارایی‌ها از جمله سهام، اوراق قرضه، کالا یا ارز را در نظر می‌گیرد و سبد خریدی از آنها را با یک نماد یکتا (مشابه نماد شرکت‌های فعال در بورس) ایجاد می‌کند.

(۲) سرمایه‌گذاران می‌توانند مانند سهام یک شرکت، سهمی از آن سبد را خریداری کنند.

(۳) خریداران و فروشندگان ETF، درست مثل یک سهام در طول روز آن را معامله می‌کنند.

تفاوت ETF با صندوق مشترک و سهام چیست؟

به طور کلی، ETF ها نسبت به صندوق‌های مشترک هزینه کمتری دارند و این بخش بزرگی از جذابیت آنها است. صندوق‌های ETF همچنین مزایایی از قبیل معافیت بالقوه مالیات را به سرمایه‌گذاران ارائه می‌دهند. معمولاً در یک صندوق سرمایه‌گذاری مشترک گردش مالی بیشتری نسبت به ETF وجود دارد (خصوصاً آنهایی که به طور فعال اداره می‌شوند) و معاملات آن می‌تواند منجر به افزایش سرمایه شود. به همین ترتیب، هنگامی که سرمایه‌گذاران برای فروش صندوق مشترک اقدام می‌کنند، مدیر با فروش اوراق بهادار نقدینگی جمع می‌کند. در هر سناریو، سرمایه‌گذاران با مالیات درگیر هستند که در ETF به طور بالقوه این مالیات وجود ندارد.

صندوق‌های ETF امروزه رواج بیشتری پیدا کرده‌اند، اما هنوز هم تعداد صندوق‌های مشترک موجود بیشتر است. این دو صندوق ساختارهای مدیریتی مختلفی دارند.

مانند سهام، ETF ها در بورس معامله می‌شوند و دارای نمادهای یکتایی هستند که این امکان را می‌دهد سهامداران تغییر قیمت آنها را پیگیری کنند. ETF نشان دهنده یک سبد دارایی است، در حالی که سهام فقط یک شرکت را نشان می‌دهد.

مزایا و معایب صندوق قابل معامله چیست؟

از مزایای صندوق‌های ETF می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- ❖ سرمایه‌گذاری آنها بسیار ساده است، زیرا می‌توان در بورس آنها را معامله کرد.
- ❖ واحدهای آنها ارزان‌تر از صندوق‌های مشترک است و هزینه نسبتاً کمتری دارند.
- ❖ بازده مشابهی نسبت به سایر صندوق‌ها دارند.
- ❖ تنوع سهام دارند. صندوق قابل معامله به سرمایه‌گذاران این امکان را می‌دهد که سهام صنایع متنوعی در یک سبد داشته باشند.
- ❖ برای خرید همه سهام‌های یک سبد خاص، پول و تلاش زیادی صرف می‌شود، اما با کلیک روی یک دکمه، می‌توان ETF را به سبد خرید اضافه کرد.
- ❖ این صندوق‌ها شفاف هستند. هر کس با دسترسی به اینترنت می‌تواند تغییرات قیمت را برای ETF خاص در بورس جست‌وجو کند. علاوه بر این، منابع صندوق هر روز برای عموم افشا می‌شود، در حالی که این اتفاق ماهانه یا چندماهه برای صندوق سرمایه‌گذاری مشترک رخ می‌دهد.
- ❖ همان‌طور که گفتیم، معاملات واحدهای صندوق‌های قابل معامله معافیت مالیاتی دارد.

البته، صندوق های سرمایه‌گذاری قابل معامله معیبه نیز دارند. برای مثال، در معامله واحدهای ETF، باید هزینه های معاملاتی آن را که شامل هزینه کارمزد کارگزاری های آنلاین است، پرداخت کرد. البته این هزینه در معاملات سهام نیز وجود دارد. مانند هر اوراق بهادار دیگری، قیمت واحدهای ETF نیز تابع عرضه و تقاضای بازار است و ممکن است تحت تأثیر هیجان افراد تازه کار قرار بگیرد که البته این موضوع در بازار بورس همواره وجود دارد.

ارزش خالص دارایی یا NAV چیست؟

«ارزش خالص دارایی» (Net Asset Value) یا به اختصار NAV ارزش خالص یک واحد تجاری را نشان می‌دهد و به عنوان ارزش کل دارایی های آن واحد

منهای ارزش کل بدهی های آن محاسبه می‌شود. اما کاربرد NAV چیست و کجا مورد استفاده قرار می‌گیرد؟ NAV بیشتر در زمینه صندوق های سرمایه‌گذاری مشترک یا صندوق های قابل معامله (ETF) مورد استفاده قرار می‌گیرد و قیمت هر سهم این صندوق را در یک تاریخ یا زمان مشخص نشان می‌دهد.

ارزش خالص دارایی معمولاً برای شناسایی فرصت های سرمایه گذاری بالقوه در صندوق های مشترک، ETF یا شاخص ها استفاده می‌شود. همچنین می‌توان از ارزش خالص دارایی برای بررسی منابع موجود در سبد شخصی خود استفاده کرد.

مفهوم NAV چیست؟

از لحاظ نظری، هر واحد تجاری یا محصول مالی که با مفاهیم حسابداری دارایی ها و بدهی ها سر و کار دارد، می‌تواند NAV داشته باشد. در زمینه شرکت ها و واحد های تجاری، تفاوت بین دارایی و بدهی به عنوان دارایی خالص یا ارزش خالص یا سرمایه شرکت شناخته می‌شود. اصطلاح NAV در رابطه با ارزش گذاری و قیمت گذاری صندوق ها محبوبیت بیشتری کسب کرده است که با تقسیم اختلاف بین دارایی ها و بدهی ها بر تعداد سهام گذاران حاصل می‌شود. ارزش خالص دارایی صندوق برای

«واحد هر سهم» صندوق بیان می‌شود، زیرا استفاده از آن برای ارزیابی و معامله صندوق سهام را آسان‌تر می‌کند.

اغلب، NAV به ارزش دفتری یک کسب و کار نزدیک یا برابر با آن است. شرکت‌هایی که پیش‌بینی می‌شود رشد بالایی داشته باشند، به طور سنتی بیشتر از آنچه NAV نشان می‌دهد ارزش دارند. NAV اغلب برای یافتن سرمایه‌گذاری‌های زیر قیمت یا بالاتر از قیمت نسبت به ارزش بازار مقایسه می‌شود. همچنین چندین نسبت مالی وجود دارد که از مضارب NAV یا ارزش شرکت برای تجزیه و تحلیل استفاده می‌کنند.

فرمول محاسبه NAV چیست؟

اما فرمول NAV چیست و چگونه می‌توان آن را محاسبه کرد؟ فرمول NAV برای یک صندوق سرمایه‌گذاری مشترک به راحتی به شکل زیر است:

$$\text{NAV} = \frac{\text{تعداد کل سهام منتشر شده}}{\text{بدهی‌ها - دارایی‌ها}}$$

NAV و صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک

صندوق با جمع‌آوری سرمایه از تعداد زیادی سرمایه‌گذار تشکیل می‌شود. سپس از پول جمع‌آوری شده برای سرمایه‌گذاری در سهامی متنوع و اوراق بهادار مالی متناسب با هدف صندوق استفاده می‌کند. هر سرمایه‌گذار به نسبت مقدار سرمایه‌گذاری، تعداد مشخصی از سهام صندوق را مالک خواهد بود و می‌تواند در آینده سهام صندوق خود را بفروشد و سود یا ضرر آن را کسب کند. به دلیل آنکه که خرید و فروش منظم سهام صندوق پس از راه‌اندازی صندوق شروع می‌شود، فرایندی برای قیمت‌گذاری سهام صندوق ضروری خواهد بود. این ساز و کار قیمت‌گذاری مبتنی بر NAV است. در نتیجه، وقتی ارزش خالص دارایی در واحد سهم یا NAVPS یک صندوق سرمایه‌گذاری مشترک به‌روز می‌شود، قیمت آن هم تغییر خواهد کرد.

برخلاف سهام که قیمت آن در هر ثانیه تغییر می‌کند، صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک به صورت آنلاین معامله نمی‌شوند. در عوض، بر اساس روش قیمت‌گذاری پایان روز بعد و مبتنی بر دارایی‌ها و بدهی‌های آنها قیمت‌گذاری می‌شوند.

دارایی های یک صندوق سرمایه گذاری مشترک، شامل کل ارزش بازار سرمایه های صندوق، وجوه نقد و اوراق بهادار با قابلیت نقد شوندگی بسیار بالا، مطالبات و درآمد حساب شده منهای بدهی ها است.

ارزش بازار صندوق یک بار در روز و بر اساس قیمت بسته شدن معاملات اوراق بهادار موجود در سبد صندوق محاسبه میشود. از آنجا که ممکن است یک صندوق مقدار مشخصی سرمایه در قالب دارایی های نقدی و قابل تبدیل به وجه نقد داشته باشد، آن بخش تحت عنوان نقدی و با نقد شوندگی بسیار بالا حساب میشود.

مطالبات شامل مواردی از قبیل سود یا پرداخت سود است که در آن روز قابل استفاده است، در حالی که درآمد حساب شده به وجوهی مربوط میشود که توسط صندوق کسب شده، اما هنوز دریافت نشده است. جمع همه این موارد و هر یک از انواع معتبر آنها دارایی صندوق را تشکیل می دهد.

NAV و صندوق های قابل معامله

از آنجا که ETF ها و صندوق های سرمایه گذاری مانند سهام در بورس معامله میشوند، سهام آنها با ارزش بازار معامله می شود که می تواند بالاتر یا پایین تر از NAV باشد. این موضوع این امکان را برای معامله گران ETF فراهم میکند که بتوانند به موقع چنین فرصت های خوبی را بیابند. ETF ها مشابه با صندوق های مشترک، روزانه NAV خود را نیز در پایان بازار برای گزارش دهی محاسبه میکنند. علاوه بر این، آنها همچنین NAV روزانه چند بار در دقیقه را آنلاین محاسبه و منتشر میکنند.

NAV صدور چیست؟

NAV صدور به هزینه ای اطلاق میشود که سرمایه گذاران برای خرید واحد های صندوق پرداخت میکنند. کارمزد معامله نیز در این مبلغ محاسبه میشود و به همین دلیل، NAV صدور اندکی بیشتر از NAV هر واحد است. NAV صدور بر اساس ارزش خالص دارایی در روز بعد از ثبت درخواست خرید محاسبه میشود.

NAV ابطال چیست؟

NAV ابطال به مبلغی گفته میشود که دارنده واحد صندوق در ازای فروش کسب میکند. با توجه به کسر شدن کارمزد معامله، قیمت NAV ابطال از NAV هر واحد کمتر خواهد بود. NAV ابطال بر اساس ارزش خالص دارایی در روز بعد از ثبت درخواست فروش محاسبه میشود.

مثالی از محاسبه NAV

فرض کنید کل ارزش سرمایه گذاری های اوراق بهادار مختلف یک صندوق سرمایه گذاری مشترک ۱۰۰ میلیارد تومان باشد که براساس قیمت های بسته شدن در پایان روز برای هر دارایی جداگانه محاسبه شده است. این صندوق همچنین ۷ میلیارد تومان وجه نقد و اوراق بهادار با قابلیت نقدشوندگی بسیار بالا دارد و کل مطالبات آن ۴ میلیارد تومان است. درآمد تحقق یافته روز ۷۵ میلیون تومان است. این صندوق ۱۳ میلیارد تومان بدهی کوتاه مدت و ۲ میلیارد تومان بدهی بلند مدت دارد. هزینه های تحقق یافته روز آن نیز ۱۰ میلیون تومان است. این صندوق ۵ میلیون سهم منتشر شده دارد. می خواهیم با استفاده از فرمول فوق، بدانیم که مقدار NAV چیست و چه عددی به دست می آید.

مجموع داراییها برابر است با:

$$111,075,000,000 = 100,000,000,000 + 7,000,000,000 + 4,000,000,000 + 75,000,000$$

مجموع بدهیها نیز به شکل زیر به دست می آید:

$$13,000,000,000 + 2,000,000,000 + 10,000,000 = 15,010,000,000$$

بنابراین، NAV برابر خواهد بود با:

$$\frac{111,075,000,000 - 15,010,000,000}{5,000,000} = \frac{96,065,000,000}{5,000,000} = 19,213$$

نوسان گیری

سرمایه گذاران بازار سرمایه روشها و اهداف مختلفی برای کسب سود دارند. سود در بازار سرمایه معمولاً از

دو طریق به دست می‌آید: یکی بالا رفتن ارزش سهام و دیگری سودی که شرکت بین سهامداران تقسیم می‌کند. ذات بازار بورس بر اساس تغییرات و نوسان قیمت در بازه‌های زمانی کوتاه مدت تا میان مدت و بلند مدت است. خرید و فروش در همه این بازه‌ها را می‌توان به نوعی نوسان گیری دانست که بازه آنها متفاوت است. اما چیزی که در بازار سرمایه از آن با نام نوسان‌گیری یاد میشود، منظور نوسان‌گیری در کوتاه مدت است.

برای آشنایی با نوسان‌گیری، ابتدا باید با تعریف نوسان در بازار سرمایه آشنا شویم. منظور از اصطلاح نوسان در بازار بورس تغییراتی است که در زمان کم یا اصطلاحاً کوتاه مدت در قیمت سهام رخ میدهد. افرادی که استراتژی آنها کوتاه مدت است، معمولاً از این نوسان‌ها استفاده میکنند و خرید و فروش خود را بر اساس نوسان‌ها انجام میدهند. اصطلاحاً به این افراد نوسان‌گیر می‌گویند. استراتژی افراد مختلف در نوسان‌گیری، به میزان ریسک‌پذیری و مقدار سرمایه آن‌ها بستگی دارد.

روش‌های نوسان‌گیری

برای نوسان‌گیری حتماً باید تجربه و دانش کافی داشته باشید. دلیل این امر آن است که ریسک نوسان‌گیری بسیار زیاد است و اگر افراد غیرحرفه‌ای به انجام این کار اقدام کنند، احتمالاً دچار زیان میشوند. یکی از ابزارها یا به عبارت بهتر، مهارت‌های لازم برای نوسان‌گیری، تحلیل تکنیکال یا فنی است. در تحلیل تکنیکال، بیشتر با نمودارها سر و کار داریم و طبق تحلیل آنها، در بازه‌های کوتاهی سهمی را می‌خریم و پس از چند درصد افزایش قیمت، آن را می‌فروشیم.

یکی دیگر از مواردی که برای نوسان‌گیری مورد توجه قرار داده میشود، بازار و جو حاکم بر آن است. نوسان‌گیر همواره باید اخبار بازار را رصد کند. گاهی یک خبر یا حتی شایعه، می‌تواند سبب رشد یا افت قیمت یک گروه شود. در این مواقع، نوسان‌گیران در موقعیت مناسب، سهام مورد نظر را خریده و پس از رسیدن به سود مورد نظر، آن را می‌فروشند. از

دیگر مواردی که نوسان گیرها بر اساس آن عمل میکنند، اطلاعات پنهان شرکت ها است. گاهی ممکن است اطلاعاتی مانند افزایش سود، افزایش سرمایه و... پیش از اعلام عمومی شرکت ها از آنها درز کند و موجب رشد ارزش سهام شود. در این شرایط، نوسان گیرها قبل از رشد قیمت، سهام را خریداری کرده و در قیمت های بالاتر میفروشند.

بازه های مختلفی برای درصد سود نوسان گیری بیان میشود؛ مثلاً ۳ تا ۱۰ درصد یا ۵ تا ۱۵ درصد. برخی یک روز تا سه روز و یک هفته، حتی یک ماه را بازه نوسان گیری در نظر میگیرند. در ادامه، یکی از روش های عملی را به زبان ساده معرفی می کنیم که نوسان گیرها از آن استفاده میکنند. البته گاهی کسانی در بورس موج ایجاد کرده و دیگران را تحریک میکنند تا سوار آن شوند. بدین صورت که برخی مواقع، سهامدار سهامی را می خرد و پس از آن، با ایجاد جو موجی را ایجاد میکند تا قیمت آن بالاتر رود. حال ممکن است این سهم، دلایل اقتصادی و منطقی برای افزایش نداشته باشد. در این شرایط، سهامداران خرد ناآگاه اسیر موج شده و بر آن سوار میشوند. پس از آن، سهامداری که موج را ایجاد کرده، ظرف مدت کوتاهی به سود مورد نظر خود میرسد و این سهامداران خرد هستند که دچار ضرر و زیان میشوند. پر واضح است که چنین نحوه تجارتي طبق هیچ معیاری صحیح نیست و رفتاری ناهنجار و مخرب به حساب می آید.

مثالی از مراحل نوسان گیری

در این بخش یک مثال از نوسان گیری را بیان میکنیم. فرض کنید پس از تحلیل و بررسی لازم، سهمی را برای نوسان گیری انتخاب کرده ایم. حال یک فرایند خرید و یک فرایند فروش برای سهم داریم. بنا به استراتژی خود می توانید اعداد و درصدهای این مثال را تغییر دهید.

فرایند خرید سهم این گونه است: ابتدا اولین قیمت را برای خرید سهم در پایین ترین قیمت مجاز قرار میدهیم. اگر خرید اول انجام نشود، قیمت قبلی را یک درصد بالا برده و دومین سفارش خرید را میگذاریم. اگر سفارش های خرید اول و دوم انجام نشود، یک درصد دیگر

به قیمت خرید اضافه میکنیم و سومین سفارش خرید را میگذاریم. چنانچه موفق به خرید شدیم، باید برای فروش سهم تلاش کنیم.

برای فروش سهم نیز به این صورت عمل میکنیم: برای سفارش فروش، ۲۵ درصد سهم را در قیمت خرید به علاوه ۳ درصد، ۳۵ درصد از سهم را در قیمت خرید به علاوه ۳,۵ درصد و ۴۵ درصد را در بالاترین قیمت مجاز روزانه قرار میدهیم. در نتیجه، نوسان گیری با میانگین سود ۳,۸ درصد و پس از کسر کارمزد معاملات، با سود خالص ۲,۶ درصد خواهد بود.

نکته ۱: سهامی را که برای نوسان گیری روزانه انتخاب میکنیم، معمولاً در فاز استراحت بوده و نوسان قیمت آن متعادل است. بنابراین، نگهداری آن برای سود بیشتر با ریسک همراه خواهد بود.

نکته ۲: نوسان گیری را باید از طریق پلتفرم های آنلاین انجام دهید، زیرا کمترین درصد ها در نوسانات قیمت نیز تأثیر دارند.

همان طور که می دانیم، معاملات از ساعت ۹ صبح شروع می شود، اما سفارش گیری از ساعت ۸:۳۰ آغاز می گردد. بنابراین، اگر قصد نوسان گیری داشته باشیم، باید در بین این دو زمان، مثلاً ۸:۴۵ به حساب آنلاین خود وارد شویم و کارهای لازم را انجام دهیم. پس از انتخاب سهم مورد نظر، می توانید جدول عرضه و تقاضای سهم را ببینید. شکل زیر، جدول عرضه و تقاضای یک سهم را نشان میدهد.

تعداد	حجم	قیمت	قیمت	حجم	تعداد
1	1,000	7,459	7,459	700	1
2	186,157	7,480	7,458	102,000	2
1	26,150	7,489	7,456	2,000	1
1	303	7,499	7,451	1,000	1
1	298	7,500	7,450	100,760	2

اکنون با یک مثال عددی فرایند نوسان گیری بالا را شرح میدهیم. فرض کنید ۱۰۰ میلیون ریال در اختیار داریم و سهمی را انتخاب کرده ایم که قیمت پایانی روز گذشته آن

۴۳۵۰ ریال بوده است. همچنین، حداقل قیمت امروز ۴۱۳۲ و حداکثر آن، ۴۵۶۷ ریال باشد. با این اطلاعات میتوانیم خرید و فروش را آغاز کنیم. ابتدا باید قیمت خرید مرحله اول را محاسبه کنیم. این قیمت برابر با کمترین قیمت ممکن سهم به علاوه ۱ درصد است. بنابراین، قیمت ۴۱۷۶ را به دست می‌آوریم. سفارش خرید را روی این قیمت میگذاریم. اگر نتوانستیم در این قیمت سهمی بخریم، قیمت را یک درصد بالاتر، یعنی ۴۲۲۰ قرار میدهیم. اگر در مرحله دوم نیز موفق به خرید نشدیم، یک درصد دیگر قیمت پایانی دیروز را بالاتر میبریم (۳ درصد) و سفارش را روی ۴۲۶۳ قرار میدهیم.

حال فرض میکنیم در یکی از سه قیمتی که بیان کردیم، سهم مورد نظر را خریده‌ایم. در ادامه، نوبت به فروش سهام در قیمت‌های بالاتر میرسد. سفارش فروش را به سه بخش تقسیم میکنیم:

(۱) ۲۵ درصد از حجم سهام را در قیمت خریداری شده به علاوه ۳ درصد از آن قرار داده و تاریخ سفارش را «نامحدود» تعیین میکنیم.

(۲) ۳۰ درصد از حجم سهام خریداری شده را در قیمت خریداری شده به علاوه ۳.۵ درصد و برای تاریخ نامحدود قرار می‌دهیم.

(۳) ۴۵ درصد از حجم سهام را در قیمت حداکثر رشد سهم روی سفارش فروش قرار میدهیم و تاریخ آن را نامحدود تعیین میکنیم.

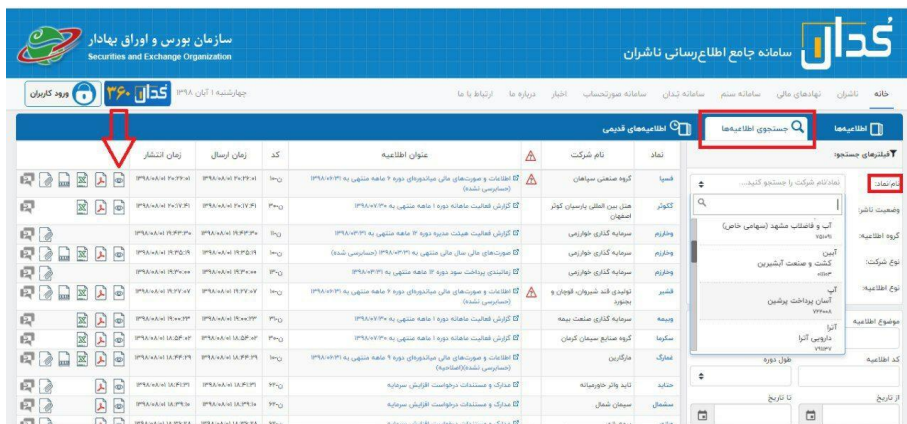
برای انجام سفارش‌ها باید منتظر بمانیم تا سهم در قیمت تعیین شده به فروش برسد.

کدال

سهامدار به نسبت تعداد برگ سهمی که در اختیار دارد مالکیت درصدی از شرکت را در اختیار دارد و به عنوان مالک حق این را دارد که از تمام اتفاقاتی که در شرکت می افتد مطلع باشد و شرکت هم موظف است که تمام اطلاعات را منتشر نماید و در اختیار سهامدار قرار دهد. این اطلاعات شامل آمار تولید و فروش، صورت های مالی، عقد قراردادهای و هر اتفاق کوچک و بزرگی است که در رابطه با شرکت اتفاق می افتد.

سایتی تحت عنوان "کدال" به آدرس codal.ir وجود دارد که تمامی شرکت ها اطلاعات و صورت های مالی خودشان را از طریق این سایت در اختیار سهامداران قرار میدهند. وارد سایت شده و در قسمت "جستجوی اطلاعیه ها" که در تصویر مشخص شده نماد یا اسم شرکت را از لیست انتخاب کنید، سپس تمام اطلاعیه هایی که شرکت منتشر کرده نمایش داده میشود. برای باز کردن اطلاعیه ها روی علامت "چشم" که با فلش در تصویر مشخص شده کلیک کنید.

The screenshot shows the Codal website interface. At the top, there is a search bar with the text "جستجوی اطلاعیه ها" and a search icon. Below the search bar, there is a table with columns: "نوع اطلاعیه", "نام شرکت", "نوع اطلاعیه", "تاریخ", "کد اطلاعیه", "عنوان اطلاعیه", "کد", "زمان ارسال", and "زمان انتشار". A red arrow points to the "چشم" icon in the "نوع اطلاعیه" column of the first row. On the right side, there is a sidebar with a search bar and a "جستجو" button. Below the sidebar, there is a list of search results with a "چشم" icon next to each result.

مجمع

به گرد هم جمع شدن سهامداران جهت تصمیم گیری در امور شرکت مجمع میگویند. مجامع از نظر حضور افراد به دو دسته "عمومی" و "خاص" تقسیم میشوند. در مجامع عمومی تمامی سهامداران اجازه حضور در مجمع را دارند ولی در مجامع خاص فقط اعضای

دارای صندلی هیئت مدیره میتوانند شرکت کنند. همچنین مجامع از نظر زمان برگزاری به دو دسته "عادی" و "فوق العاده" تقسیم میشوند. به مجامعی که قانون تجارت زمان برگزاری آنها را تعیین کرده باشد مجامع عادی و به مجامعی که زمان برگزاری به تشخیص شرکت باشد، مجامع فوق العاده میگویند.

ما در بورس با مجامع عمومی سر و کار داریم. مجامع عمومی به چهار دسته تقسیم میشوند:

- ❖ مجمع عمومی موسس
- ❖ مجمع عمومی عادی سالیانه
- ❖ مجمع عمومی فوق العاده
- ❖ مجمع عمومی عادی "بطور" فوق العاده

مجمع عمومی موسس

این مجمع یک بار و در زمان تاسیس شرکت برگزار میشود، بنابراین با این مجمع هم سر و کار نداریم چون شرکت ها بعد از تاسیس وارد بورس میشوند.

دستور جلسه این مجمع معمولاً شامل رسیدگی به گزارش موسسین، تصویب طرح اساسنامه و موضوع فعالیت شرکت، انتخاب اولین مدیران شرکت، انتخاب روزنامه کثیرالانتشار شرکت و ... میشود.

مجمع عمومی عادی سالیانه

این مجمع سالی یک بار و پس از پایان سال مالی شرکت برگزار میشود، طبق قانون تجارت شرکت ها موظفند که حداکثر چهار ماه بعد از پایان سال مالی اقدام به برگزاری مجمع عمومی عادی سالیانه کنند. مهمترین بند های دستور جلسه این مجمع شامل موارد ذیل میشود:

- ❖ استماع گزارش هیئت مدیره و بازرسی قانونی شرکت

❖ تصویب صورت های مالی سالانه شرکت

❖ تصمیم گیری در خصوص میزان سود تقسیمی

❖ تعیین پاداش هیئت مدیره

❖ و ...

این مجمع با حضور افرادی که حداقل بیش از ۵۰ درصد سهام شرکت رو در اختیار دارند رسمیت پیدا میکند، به عنوان مثال اگر شخصی ۶۰ درصد سهام شرکت را در اختیار داشته باشد، فقط حضور همان شخص کفایت تا مجمع رسمیت پیدا کند. تصویب بندهای دستور جلسه این مجمع مشروط به تایید ۵۰درصد آراء به علاوه یک رای خواهد بود، بعنوان مثال فرض کنید شرکتی ۳۰۰،۰۰۰،۰۰۰ برگ سهم دارد و شخصی ۱۵۰،۰۰۰،۰۰۱ برگ سهم از شرکت را در اختیار داشته باشد، اگر در مورد یکی از بندهای دستور جلسه اختلاف نظری شکل بگیرد، در نهایت رای این شخص تایید میشود، حتی اگر بقیه سهامداران همگی مخالف باشند!

مجمع عمومی فوق العاده

هر مجمع دیگری که دستور جلسه اش چیزی به جز مواردی باشد که در مجمع عمومی عادی سالانه بررسی میشود، مجمع عمومی فوق العاده نام دارد.

برگزاری این مجمع بنا به تشخیص شرکت و هیئت مدیره است و دستور جلسه این مجمع معمولاً شامل یکی از موارد زیر میشود:

❖ تصمیم گیری در خصوص افزایش یا کاهش سرمایه شرکت

❖ تصمیم گیری در خصوص انحلال شرکت

❖ تغییر در اساسنامه یا تغییر موضوع فعالیت شرکت

❖ تغییر آدرس شرکت

❖ و ...

این مجمع هم مثل مجمع عمومی عادی سالیانه با حضور افرادی که حداقل بیش از ۵۰ درصد سهام شرکت را در اختیار دارند رسمیت پیدا میکند اما تصویب بندهای دستور جلسه نیاز به رای دو سوم حاضرین البته از نظر میزان مالکیت در مجمع دارد. اگر مجمع بار اول به حد نصاب نرسد، مجمع دوباره برگزار میشود و این بار با حضور افرادی که یک سوم سهام شرکت را در اختیار دارند رسمیت پیدا میکند، تصویب بندهای دستور جلسه این بار هم نیاز به رای دو سوم حاضرین در مجمع دوم دارد.

مجمع عمومی عادی به طور فوق العاده

اگر به هر دلیلی مجمع عمومی عادی سالیانه در زمان قانونی برگزار نشود و یا بندهایی از دستور جلسه تصویب نشود و به زمان دیگری موکول شود، برای تصویب بندهای دستور جلسه، باید مجمع عمومی عادی بطور فوق العاده برگزار شود. این مجمع با حضور هر تعداد از سهامداران رسمیت پیدا کرده و تصویب بندهای دستور جلسه با اکثریت آرای حاضرین در مجمع (اکثریت مالکیت) صورت میگیرد.

نکته : تمامی افرادی که حتی یک برگ از سهام شرکت را در اختیار دارند میتوانند در مجمع شرکت کنند. همچنین افرادی که سهام شرکت را در اختیار دارند میتوانند به شخص دیگری وکالت دهند تا در مجمع شرکت کند. همانطور که از توضیحات داده شده مشخص است، هر سهامدار به ازای هر برگ سهم یک حق رای دارد.

شرکت ها موظفند حداقل ۱۰ روز قبل از برگزاری مجمع، آگهی دعوت به مجمع را در سایت کدال منتشر کنند. در آگهی دعوت به مجمع تاریخ و زمان برگزاری، محل برگزاری مجمع و دستور جلسه مجمع اعلام میشود.

شرکت ها موظفند حداکثر ۷ روز بعد از برگزاری مجمع، آگهی تصمیمات مجمع را در سایت کدال منتشر کنند و تصمیمات گرفته شده در مجمع را به اطلاع سهامداران برسانند.

نحوه مطالعه گزارش فعالیت ماهانه

ابتدا وارد سایت شده و نماد یا اسم شرکت مورد نظر را سرچ و انتخاب نمائید. همینطور که در تصویر زیر میبینید با این کار تمام گزارشات مربوط به شرکت برایتان نمایش داده میشود و شما باید از بین اطلاعیه ها، اطلاعیه "گزارش فعالیت ماهانه" را انتخاب نمائید، البته در سمت راست صفحه، یک فیلتر تحت عنوان "گروه اطلاعیه" قرار دارد و اگر از بین گزینه های فیلتر، گزینه "گزارش عملکرد ماهانه" را انتخاب کنید، فقط گزارش فعالیت ماهانه شرکت برایتان نمایش داده میشود. از بین گزارش های ماهانه، گزارش مربوط به ماهی که مد نظرتون هست را باز کنید، ضمناً در انتهای سطر مربوط به هر گزارش، سه فرمت "تحت وب" ، "پی دی اف" و "اکسل" قرار داده شده که با کلیک روی آیکون هر فرمت، میتونید گزارش را با فرمت دلخواهتان باز کنید. در دو تصویر زیر گزارش مهرماه بیسکویت گرجی با نماد "گرجی" را باهم مطالعه میکنیم:

شرکت بیسکویت گرجی
نماد گرجی
(ISIC) کد صنعت: ۲۲۱-۴
سال مالی منتهی به: ۱۳۹۸/۱۲/۲۹

سرمایه ثبت شده: ۲۲۵,۰۰۰
سرمایه ثبت نشده: ۰
گزارش فعالیت ماهانه ۱ منتهی به: ۱۳۹۸/۰۷/۲۰ (مصارف منتهی)
وضعیت نامش: پذیرفته نشده در بورس تهران

نام محصول	واحد	از ابتدای سال مالی تا پایان مورخ ۱۳۹۸/۰۷/۲۰		توره یک ماهه منتهی به ۱۳۹۸/۰۷/۲۰		از ابتدای سال مالی تا پایان مورخ ۱۳۹۸/۰۷/۲۰ اصلاح شده		اصلاحات			
		مبلغ فروش (مليون ريال)	تولید	مبلغ فروش (مليون ريال)	تولید	مبلغ فروش (مليون ريال)	تولید	مبلغ فروش (مليون ريال)	تولید	مبلغ فروش (مليون ريال)	تولید
بیسکویت سفید	تن	۶۷۱۶	۴۲۵۲	۱۲۲,۶۲۸	۱۲,۰۰۰	۸۵۷,۲۳۰	۱۲,۰۰۰	۰	۰	۸۵۷,۲۳۰	۱۲,۰۰۰
بیسکویت گرجار	تن	۹۶۴	۶۶۴	۱۲۲,۶۲۸	۱۲,۰۰۰	۳۶,۲۹۱	۱۲,۰۰۰	۰	۰	۳۶,۲۹۱	۱۲,۰۰۰
بیسکویت شادابی	تن	۹۶۴	۶۶۴	۱۲۲,۶۲۸	۱۲,۰۰۰	۳۶,۲۹۱	۱۲,۰۰۰	۰	۰	۳۶,۲۹۱	۱۲,۰۰۰
جمع		۹۶۴	۶۶۴	۱۲۲,۶۲۸	۱۲,۰۰۰	۸۵۷,۲۳۰	۱۲,۰۰۰	۰	۰	۸۵۷,۲۳۰	۱۲,۰۰۰

اگر نمودار در نمودار مشاهده کنید...

اگر تصویر مربوط به فعالیت ماهانه ۱ منتهی به: ۱۳۹۸/۰۷/۲۰

اگر تصویر مربوط به فعالیت ماهانه ۱ منتهی به: ۱۳۹۸/۰۷/۲۰

در کادری که با رنگ قرمز مشخص شده، نام محصول و واحد شمارش محصول را می بینید. محصولات شامل بیسکویت ساده، بیسکویت کرمدار و بیسکویت شکلاتی هستند و واحد شمارش نیز تن می باشد.

در کادری که با رنگ آبی مشخص شده، آمار تولید و فروش شرکت از ابتدای سال مالی تا قبل از گزارش یک ماهه که مد نظر ماست (مهر ماه) ارائه شده، دقت کنید که یک سرستون تحت عنوان "اصلاحات" داریم و اگر در آماری که شرکت طی گزارش های ماهانه قبلی ارائه کرده تغییراتی ایجاد شده باشد در این قسمت مشخص میشود اما همانطور که میبینید تغییراتی نداشته ایم پس گزارش سمت راست اصلاحات و گزارش سمت چپ اصلاحات در کادر آبی رنگ دقیقاً با هم یکسان هستند.

در کادر سبز رنگ گزارش فعالیت مهر ماه مشخص شده.

در کادر نارنجی رنگ هم گزارش عملکرد شرکت از شروع سال مالی تا قبل از مهر ماه با گزارش عملکرد مهرماه جمع شده، در واقع جمع آمار کادر آبی رنگ و کادر سبز رنگ را در این قسمت میتوانیم ببینیم و متوجه میشویم آمار تولید و فروش شرکت از ابتدای سال مالی تا به اینجای کار به چه صورت بوده.

در هر کدام از کادر های مشخص شده چهار سرستون تحت عنوان "مقدار/تعداد تولید"، "مقدار/تعداد فروش"، "نرخ فروش" و "مبلغ فروش" را داریم.

در کادر سبز رنگ که مربوط به گزارش مهر ماه است قسمتی را با رنگ بنفش مشخص کرده ایم که مربوط به بیسکویت ساده می باشد، به این قسمت توجه کنید تا چهار آیتم زیر را بررسی کنیم:

❖ مقدار/تعداد فروش: شرکت در مهر ماه ۱۶۴۰ تن بیسکویت ساده تولید کرده است.

❖ مقدار/تعداد فروش: از ۱۶۴۰ تن بیسکویت ساده ای که شرکت تولید کرده، ۱۵۰۸ تن را به فروش رسانده (مابقی موجودی فروش نرفته در انبار شرکت میباشد).

❖ نرخ فروش (ریال): هر تن بیسکویت ساده را در مهرماه به مبلغ ۱۴۲,۰۴۶,۴۱۹ ریال به فروش رسانده است (هر تن حدود ۱۴میلیارد تومان).

❖ مبلغ فروش (میلیون ریال): در این قسمت مقدار فروش ضربدر نرخ فروش هر تن شده و مبلغی که شرکت در مهرماه بابت فروش بیسکویت ساده دریافت کرده را نشان میدهد. نکته ای که باید به آن توجه کنید اینست که این عدد به میلیون ریال نوشته شده و برای این که به ریال تبدیلش کنید، کافیت شش صفر جلوی آن بگذارید.

پس شرکت در مهرماه از محل فروش بیسکویت ساده ۲۱۴,۲۰۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال درآمد داشته است (حدود ۲۱میلیارد تومان). بیسکویت کرم‌دار و بیسکویت شکلاتی هم به همین صورت محاسبه شده و در قسمتی که با کادر زرد رنگ مشخص شده مجموع درآمد شرکت از محل تمامی محصولات در مهرماه مشخص شده. شرکت در مهرماه حدود ۲۵ میلیارد تومان از محل فروش محصولاتش درآمد داشته است.

تحلیل تکنیکال چیست؟

برای بسیاری از افراد آموزش بورس با تحلیل تکنیکال شروع می‌شود. تحلیل تکنیکال به بررسی نمودارهای یک سهم می‌پردازد و با توجه به تغییرات قیمت و حجم معاملات، حدس می‌زند که کدام سهم ها قرار است بالا بروند یا پایین بیایند. در این نوع تحلیل تلاش می‌شود که نقطه ایده‌آل برای ورود و خروج به سهم را شناسایی شود.

این روش تنها برای سفته‌بازها و نوسان‌گیرها (speculators) نیست بلکه تحلیلگران بنیادی هم بعد از انتخاب سهم، بدشان نمی‌آید که از روند سهم اطلاع پیدا کنند و ببینند که آیا چند روز بعد نمیتوانند سهم را ارزان‌تر از امروز بخرند؟

سوال اساسی در تحلیل تکنیکال این است که بفهمیم روند تغییرات قیمت سهم صعودی است یا نزولی و این روند تا کجا ادامه پیدا میکند.

تحلیل بنیادی (فاندامنتال) چیست؟

تحلیل بنیادی با بررسی صورت مالی، محصول، ساختار مدیریت، وضعیت اقتصادی و پیش‌بینی هزینه‌های تولید و میزان فروش، تلاش میکند که بفهمد یک سهم چقدر ارزش دارد. ممکن است در آینده بازار هم به ارزش ذاتی (intrinsic value) سهم پی ببرد و قیمت بالا برود. ممکن است سهم ارزان بماند، اما با ایجاد سودی فوق‌العاده، سود خوبی به سرمایه‌گذار برساند.

برای یک تحلیلگر بنیادی، پایین آمدن قیمت یک سهم ارزنده موقعیتی خوبی برای خرید سهام بیشتر است. چرا که معمولاً او می‌خواهد سهم را ۵ سال یا بیشتر نگه دارد. برخی تحلیلگران بنیادی سهم را برای «تمام عمر» خریداری میکنند.

هدف اصلی از تحلیل بنیادی این است که بفهمیم یک سهم چقدر می‌ارزد و آیا قیمت فعلی، بسیار گران یا بسیار ارزان است.

عرضه اولیه چیست؟

برای این که شما بتوانید سهام شرکتی را در بازار بورس خرید و فروش کنید، آن شرکت باید وارد بازار بورس شده باشد و قوانین و مقرراتی که سازمان بورس تعیین کرده است را رعایت کند. به بیان دیگر آن شرکت باید در بورس پذیرش شود. فرض کنید شرکتی با رعایت قوانین سازمان بورس توانسته وارد بازار سهام شود. حال باید سهام خود را برای اولین بار عرضه کند. به اولین روزی که سهام آن شرکت در بورس برای عموم مردم عرضه میشود، عرضه عمومی اولیه (initial public offering) یا به طور عامیانه عرضه اولیه میگویند.

با عرضه اولیه نه تنها شرکت ها میتوانند وارد بورس شوند بلکه سهامداران میتوانند ارزش واقعی سهام شرکت را تعیین کنند. از آنجا که عرضه اولیه در قیمتی کمتر از ارزش اصلی خود ارایه میشود، سهامداران بعد از رشد قیمت، زمانی که به نظرشان قیمت به محدوده منصفانه رسید، میتوانند با فروش سهام خود، قیمت اصلی سهام شرکت را تعیین کنند. نکته مهم و قابل توجه این است که « عرضه اولیه » بودن هیچ ربطی به قدمت شرکت ندارد و شرکت هایی با سابقه کار بالا هم میتوانند تازه وارد بازار بورس شوند.

چرا باید عرضه اولیه بخریم؟

اکثر عرضه اولیه هایی که وارد بازار شده اند سودده بوده اند. بازده نسبتا بالا در کوتاه مدت، بزرگترین دلیلی است که هم افراد مبتدی و هم حرفه ای ها تمایل زیادی به خرید عرضه اولیه ها دارند. معمولا عرضه اولیه ها کمتر از ارزش ذاتی خود سهم، قیمت گذاری میشوند و همین موضوع برای سرمایه گذار جذابیت ایجاد میکند چون احتمال افزایش قیمت سهم و رسیدن به ارزش ذاتی آن زیاد است. یعنی انتظار می رود که عرضه اولیه ها سود آور باشند و بازده خوبی در کوتاه مدت داشته باشند.

سهم هر فرد از عرضه اولیه چطور مشخص می شود؟

معمولا قبل از شروع ثبت سفارش عرضه اولیه، حداکثر تعداد سهام قابل خریداری توسط هر کد حقیقی و حقوقی اعلام میشود اما معمولا با توجه به مشارکت بالا تعداد سهام کمتری به هر کد اختصاص می یابد. تعداد سهام تخصیص یافته به هر کد معاملاتی با توجه به فرمول زیر محاسبه می شود.

$$\text{تعداد سهم قابل عرضه} = \frac{\text{تعداد سهام اختصاص یافته به هر کد}}{\text{میزان مشارکت}}$$

آیا می توان تعداد و قیمت دلخواه را برای عرضه اولیه ثبت کرد؟

برای خرید عرضه اولیه ها باید سفارش خود را در سقف قیمت اعلام شده بگذارید، زیرا اکثر سرمایه گذاران سفارش خود را در سقف قیمت ثبت میکنند. دقت کنید که معمولا حجم تقاضا بسیار زیاد است (فرض کنید دو میلیون کد حقیقی و حقوقی درخواست خرید عرضه اولیه دارند) بنابراین اگر شما سفارش خود را حتی یک ریال کمتر ثبت کنید، احتمال اینکه سهمی به شما برسد بسیار کم میشود. اما شاید فردی نخواهد حداکثر تعداد سهمی که اعلام شده را خرید کند. در این جا این سوال پیش می آید که امکان خرید تعداد سهم کمتری از سقف تعیین شده وجود دارد؟ جواب مثبت است. اگر شما تعداد کمتری از سقف را ثبت کنید، همان تعداد یا درصدی از آن سهم به شما تعلق خواهد گرفت. یعنی سهم شما از عرضه اولیه کم میشود اما مشکلی در خرید آن وجود ندارد.

آیا برای خرید عرضه اولیه قانون حداقل مبلغ وجود دارد؟

همانطور که میدانید طبق قانون سازمان بورس، هر سرمایه گذار برای خرید هر سهم باید حداقل مبلغ ۵۰۰ هزار تومان بپردازد. اما شاید این سوال برای شما به وجود بیاید که آیا برای خرید عرضه اولیه هم باید حداقل ۵۰۰ هزار تومان پرداخت کرد؟ اگر بر اساس روش ثبت سفارش هر نفر تنها بتواند ۲۰۰ هزار تومان خرید کند چه؟ آیا خرید او حذف می شود؟

باید بگوییم خیر. عرضه اولیه شامل قانون "حداقل خرید" نمیشوند. بنابراین شما میتوانید مالک هر مقدار سهمی شوید که به شما تخصیص داده شده است، چه آن مبلغ بیش تر از ۵۰۰ هزار تومان باشد و چه کمتر. دقت کنید که چون سهم هر فرد در خرید عرضه اولیه مشخص است و کسی بیشتر از آن مقدار نمیتواند خرید کند، سفارش عرضه اولیه دارای "سقف خرید" است.

چطور از عرضه اولیه ها باخبر شویم؟

طبق قانون سازمان بورس خبر ورود یک سهام جدید یا همان عرضه اولیه حداقل ۴۸ ساعت قبل باید در بخش اطلاعیه های سایت بورس و یا فرابورس (بسته به نماد عرضه شده) قرار بگیرد و اطلاع رسانی شود. معمولاً کارگزاری ها هم از ابزارهای اطلاع رسانی خود برای مشتریانشان در این زمینه بهره میبرند.

کی می توان سفارش خرید عرضه اولیه را ثبت کرد؟

زمان ثبت سفارش عرضه اولیه از قبل مشخص نیست و در همان روز عرضه توسط ناظر اعلام میشود که معمولاً بین ساعت ۱۰ تا ۱۲ همان روز انتخاب میشود. (این بازه زمانی تحت شرایط خاصی قابل تمدید است و می تواند افزایش یابد که در صورت تغییر، از طریق ناظر اطلاع رسانی خواهد شد). با استفاده از کد آنلاین میتوانید در همان ساعات مشخص شده سفارش خود را ثبت کنید اما اگر میخواهید از کد آفلاین استفاده کنید، میتوانید از قبل تعداد سهام مد نظر خود را ثبت کنید تا در زمان شروع معاملات درخواست شما انجام شود. تفاوتی که عرضه اولیه با دیگر سهم ها دارد این است که در همان پنل آنلاین کارگزاری می توان سفارش را به صورت آفلاین نیز ثبت کرد.

با توجه به اینکه در روز عرضه اولیه، درگاه های بانکی با ترافیک بالایی مواجه هستند، بهتر است از روزهای قبل، موجودی حساب خود را به اندازه سرمایه مورد نیاز برای خرید عرضه اولیه، افزایش دهیم تا در بازه زمانی ثبت سفارش با مشکل مواجه نشویم.

از فردای روز عرضه اولیه، خرید و فروش سهام به شکل عادی دنبال میشود و شما میتوانید مجدد سفارش خرید را ثبت کنید اما تجربه نشان داده است که به دلیل مکانیزم عرضه و تقاضای بازار، احتمال این که سهمی به شما برسد کم است.

آیا کارگزاری برای ما عرضه اولیه می‌خرد؟

همانطور که گفته شد، چون عرضه اولیه گزینه جذابی برای سرمایه‌گذاران است، تعداد مراجعه‌کنندگان در این روز بالاست و این می‌تواند مشکلاتی به وجود آورد. مثلاً به دلیل ترافیک بالای سایت‌های کارگزاری شما نتوانید عرضه اولیه بخرید. یا اصلاً کاری برایتان پیش بیاید که نتوانید یا فراموش کنید که در ساعات مشخص شده، سفارش خود را ثبت کنید. در این زمان کارگزاری‌ها وارد میدان میشوند و با خرید خودکار عرضه اولیه کار را برای شما آسان میکنند.

خرید خودکار عرضه اولیه‌ها به روش‌های مختلفی انجام میشود. در بعضی کارگزاری‌ها اگر شما موجودی کافی داشته باشید، بدون این که سفارش خود را ثبت کنید، عرضه اولیه در سقف قیمت و سقف تعداد برای شما خریداری میشود. (البته این حالت نیازمند یک قرارداد قبلی است.) دقت کنید که اگر موجودی حساب شما کافی نباشد، درخواست شما ثبت نمیشود. برخی کارگزاری‌ها از قبل مقدار نقدینگی مورد نیاز را بلوکه میکنند تا در زمان ثبت سفارش چنین مشکلی بوجود نیاید. با استفاده از بعضی کارگزاری‌ها نیز میتوانید از دو روز قبل سفارش عرضه اولیه را ثبت کنید. در این صورت، سفارش شما در روز عرضه بدون مراجعه به پروفایل خود ثبت خواهد شد.

عرضه اولیه‌ها چقدر ریسک دارند؟

ریسک عرضه اولیه‌ها با توجه به اقبالی که نسبت به آن وجود دارد معمولاً کم است. اما باید همیشه توجه داشت که صرف اینکه عرضه اولیه را تهیه میکنیم ضمانتی برای کسب سود نیست و باید به شرایط بازار، صنعتی که سهام در آن فعالیت میکند و مشخصات شرکت توجه کرد. مطالعه گزارش عرضه اولیه‌هایی که از ابتدا سال ۹۸ ارائه شده اند می‌تواند اطلاعات مفیدی درباره سودآوری، میزان مشارکت و... در اختیار ما قرار دهد.

کی می توان عرضه اولیه را فروخت؟

اگرچه عرضه اولیه برای سرمایه گذاران جذاب است اما پس از مدتی، تقاضا برای این سهم نیز به تدریج کاهش می یابد که اصطاحا گفته میشود "سهم متعادل شده است". از آن به بعد قیمت سهام به عملکرد شرکت وابسته خواهد بود. در نتیجه نمیتوان زمان دقیق برای فروش عرضه اولیه مشخص کرد زیرا عملکرد شرکت، استراتژی سرمایه گذاران و موارد دیگری در زمان فروش سهام موثر هستند و این زمان برای افراد مختلف، متفاوت است. هر سرمایه گذار می تواند سهام خود را برای کوتاه مدت یا بلند مدت نگهداری کند و در هر زمان که شرایط را مناسب ارزیابی کرد همه یا مقداری از سهام عرضه اولیه خود را بفروشد.

آیا می توان به شرکت هایی که عرضه اولیه دارند اعتماد کرد؟

لازم به ذکر است که عرضه اولیه شرکتها به معنای تازه کار بودن آنها نیست بلکه نشان دهنده این است که مجوز معامله سهام این شرکت ها در بورس، به تازگی صادر شده است پس صرف این که شرکتی عرضه اولیه ارایه میدهد دلیل بر عدم اطمینان به آنها نیست. عرضه اولیه میتواند توسط شرکت های دولتی و خصوصی انجام شود مشروط بر اینکه صورت های مالی شرکت مذکور به سازمان بورس ارایه شود و از سد قوانین این سازمان عبور کند.

افزایش مشارکت در خرید عرضه اولیه ها در امسال

اکثر عرضه اولیه ها حداقل ۲۰ تا ۳۰ درصد سوددهی داشته اند به همین دلیل هم برای افراد مبتدی و هم حرفه ای ها جذاب هستند. از ابتدا امسال تقاضا برای خرید عرضه اولیه ها افزایش پیدا کرده است تا جایی که رکورد مشارکت در خرید در چند عرضه اولیه اخیر، پی در پی شکسته شد که این نشانه ورود افراد جدید به بازار بورس است.

روش خرید عرضه اولیه چگونه است؟

همه عرضه اولیه های فعلی بورس و فرابورس به روش « بوک بیلدینگ » یا « ثبت سفارش » ارائه میشوند. در عرضه اولیه به روش « بوک بیلدینگ » اولویت با بیشترین قیمت است و در صورت ثبت سفارش با قیمت کمتر ممکن است سهمی به شما تعلق نگیرد. به همین دلیل برای اینکه حتما بتوانید عرضه اولیه بخرید بهتر است سفارش خود را در سقف بازه قیمتی تعیین شده، ارسال کنید. همچنین در این روش الویت زمانی ثبت سفارش اهمیتی ندارد. یعنی شخصی که در انتهای بازه زمانی مشخص شده، سفارش خود را ارسال می کند با شخصی که در ابتدای بازه زمانی سفارش خود را ارسال کرده هیچ تفاوتی ندارند. تنها کافیست سفارش خرید عرضه اولیه در بازه زمانی تعیین شده با موفقیت ثبت شود.

افشای اطلاعات با اهمیت الف و ب

افشای اطلاعات با اهمیت یکی از مهمترین نکات بازار سهام است که عمدتاً در دو طبقه بندی ارائه میشوند. اطلاعات گروه الف و اطلاعات گروه ب. اطلاعات در بازار سهام از مهمترین متغیرهای تاثیرگذار روی قیمت و ارزش سهم است. همه روزه اتفاقات جدیدی در شرکت‌ها رخ می‌دهد و میزان تاثیر این اتفاقات می‌تواند متفاوت باشد.

مثلاً ممکن است انبار یک شرکت آتش بگیرد و موجب خسارت شود، همه سهامداران باید سریعاً از این اطلاعات با خبر شوند و یا اینکه ممکن است یک شرکت سهامی قراردادی بسیار سود ده منعقد کند. این اطلاعات هم باید سریعاً منتشر شود و در دسترس سهامداران قرار بگیرد. موارد بسیار زیاد دیگری نیز وجود دارد که افشای اطلاعات آنها ضروری است. با توجه به این ضرورت، اطلاعات بایستی طبقه بندی مختلفی داشته باشد تا به راحتی بتوان گروه و یا درجه‌ی اهمیت آن را تشخیص داد. طبق این طبقه بندی‌ها دو گروه اصلی اطلاعات در بازار سهام وجود دارد.

اطلاعات با اهمیت گروه (الف)

- ❖ تعلیق یا توقف تمام یا بخشی از فعالیت شرکت
- ❖ شروع مجدد فعالیت متوقف یا تعلیق شده
- ❖ بهره برداری از طرح‌ها و پروژه‌های جدید
- ❖ اعلام اعسار یا ورشکستگی شرکت
- ❖ نتایج برگزاری مناقصه یا مزایده
- ❖ نتایج شرکت در مناقصه یا مزایده
- ❖ انعقاد، فسخ و یا تغییرات اساسی در قراردادهای مهم

- ❖ کشف منابع و یا ذخایر قابل توجه
- ❖ هر نوع ترکیب، تجزیه، ادغام و اکتساب
- ❖ نقل و انتقال دارایی‌های ثابت شرکت
- ❖ تحصیل سهام شرکت دیگر در هر یک از موارد ذیل:
  - (۱) مبلغ خرید بیش از ۵ درصد دارایی‌های شرکت در صورت‌های مالی سال قبل باشد
  - (۲) ناشر بیش از ۵ درصد سهام شرکت (بورسی یا فرابورسی) دیگر را خریداری نماید
- ❖ واگذاری سهام شرکت دیگر در هر یک از موارد ذیل:
  - (۱) مبلغ واگذاری بیش از ۵ درصد دارایی‌های شرکت در صورت‌های مالی سال قبل باشد
  - (۲) ناشر بیش از ۵ درصد سهام شرکت (بورسی یا فرابورسی) دیگر را واگذار نماید
- ❖ تغییرات بااهمیت در عملکرد شرکت‌های تحت کنترل
- ❖ تغییر سهامدار عمده
- ❖ اعلام وقوع حوادث غیر مترقبه
- ❖ تعدیلات سنواتی
- ❖ درخواست خروج از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس مربوطه
- ❖ خرید، واگذاری، اخذ، فسخ و تغییرات مجوز فعالیت، امتیاز تجاری یا علائم تجاری
- ❖ تأثیرات با اهمیت ناشی از تغییرات ارزی (قیمت ارز)

- ❖ دریافت یا پرداخت کمک های نقدی یا غیر نقدی بیشتر از ۵ درصد سرمایه شرکت
- ❖ پذیرش یا انتقال اوراق در بازارهای بین المللی
- ❖ برگشت بیشتر از ۵ درصد از محصولات شرکت بر اساس مبلغ فروش آخرین سال مالی
- ❖ دریافت مجوز تغییر بیشتر از ۱۰ درصد در قیمت فروش محصولات یا خرید مواد اولیه
- ❖ تغییر در برآوردهای حسابداری

اطلاعات با اهمیت گروه (ب)

- ❖ برگزاری مناقصه یا مزایده
- ❖ شرکت در مناقصه یا مزایده
- ❖ افشای معاملات موضوع ماده ۱۲۹ اصلاحیه قانون تجارت یا معاملات با سایر اشخاص وابسته
- ❖ پذیرش تعهدات جدید یا اتمام تعهدات قبلی
- ❖ دعاوی مهم مطروحه له یا علیه شرکت
- ❖ تغییرات در ترکیب تولید یا فروش محصولات
- ❖ تغییر وضعیت مشتریان یا عرضه کنندگان عمده شرکت
- ❖ برنامه انتشار اوراق بدهی
- ❖ پیشنهاد پرداخت سود یا تغییر سیاست تقسیم سود
- ❖ توثیق یا فک رهن دارایی ها

❖ ایجاد یا منتفی شدن بدهی احتمالی

❖ تغییر حسابرس

❖ تصمیم هیئت مدیره برای بازخرید سهم یا فروش سهام خزانه

❖ توثیق، مسدود کردن، آزادسازی یا فک رهن سهام ناشر متعلق به سهامدار عمده که عضو هیئت مدیره است

بر این اساس اگر سهم شما در طول سال با افشای اطلاعات با اهمیت گروه الف یا ب متوقف شد و پس از بازگشایی نماد، شاهد افت قیمت با وجود تغییرات محسوس در روند تولید و سودآوری شرکت و کاهش زیان بودید، بدانید که بازگردان، قصد بازی کردن با اعصاب و روند سهم داشته و فتر سهم فشرده میشود تا در میان مدت، شاهد رها شدن این فتر و رشد قیمتی سهم باشیم.

تحلیل تکنیکال، معتقد است که همه چیز در قیمت لحاظ شده است. تغییرات بنیادی در تکنیکال، آرام آرام به نمایش در می آید و اگر رشد قیمتی در سهم رخ دهد و تکنیکال قبلاً آن را پیش بینی کرده باشد، اثرات بنیادی را آرام آرام متوجه میشویم. لذا چون از پشت صحنه ها بی اطلاعییم و افشای اطلاعات با اهمیت، بخشی از پرده های ناپیدا را بر ما عیان میکند، لذا بایستی به استراتژی، پایبند بوده و گول کد به کد حقیقی و حقوقی و تغییر موقت روند قیمتی سهم را نخوریم. در بورس، مهم تر از پول شما، استراتژی و صبر شما مهم است.

گزارش شرکت های بورسی و فرابورسی درباره افشای اطلاعات با اهمیت را در سامانه جامع ناشران یعنی کدال (codal.ir) مشاهده کنید.

توقف نماد معاملاتی

در بازار بورس اوراق بهادار به دلایل متعددی ناظر بازار (سازمان بورس اوراق بهادار) از خرید و فروش سهام جلوگیری می کند و اجازه معامله را به سهامداران نمیدهد یا به عبارتی نماد معاملاتی متوقف گردیده است. به این وضعیت توقف نماد گفته می شود. در

وضعیت توقف نماد اگر شما سهامدار شرکت باشید نمیتوانید سهام خود را بفروشید و برعکس اجازه خرید سهام را هم نخواهید داشت تا زمانی که ناظر بازار دستور بازگشایی نماد را صادر کند و وضعیت نماد در حالت مجاز قرار گیرد.

عمدتاً زمانی نماد یک شرکت متوقف میشود که رویداد های حائز اهمیت در خصوص آن شرکت اتفاق افتاده باشد به نحوی که این رویداد بتواند تاثیر عمده ای بر قیمت سهام شرکت داشته باشد.

نماد های معاملاتی در بازار بورس و فرابورس دارای یکی از وضعیت های زیر میباشند:

❖ مجاز :

در این وضعیت معاملات در سهم بصورت عادی انجام میشود و امکان خرید و فروش فراهم میباشد.

❖ مجاز-محفوظ:

هنگامی که نماد مدتی است بسته شده ولی در حال بازگشایی است، قبل از بازگشایی نماد در حالت مجاز محفوظ قرار میگیرد. در این حالت ارسال سفارش خرید و فروش در نماد قابل انجام است (مانند ساعت پیش گشایش بازار) ولی هیچ معامله ای صورت نمیگیرد. به محض تایید ناظر بازار و مجاز شدن نماد، سفارشات ای که در نماد مورد نظر ثبت شده قابل معامله خواهد شد.

❖ مجاز-متوقف:

در این وضعیت، نماد غیرقابل معامله است و امکان سفارش گیری وجود ندارد. نماد شرکت ها زمانی در این وضعیت قرار میگیرند که یکی از دلایل بسته شدن نماد (که در ادامه اشاره خواهد شد) را دارا باشند.

❖ ممنوع:

در این وضعیت سهم قابل معامله نیست (نماد طی همان روز معاملاتی بازگشایی خواهد شد).

❖ ممنوع-متوقف:

در این وضعیت سهم قابل معامله نیست و هیچ معامله و دستوری انجام نخواهد شد تا زمان اطلاعیه بازگشایی نماد و مجاز شدن آن.

دلایل توقف نماد معاملاتی

(۱) یک روز کاری قبل از برگزاری مجامع عمومی صاحبان سهام براساس اطلاعیه دعوت به مجمع منتشره توسط ناشر در سایت رسمی افشای اطلاعات ناشران (کدال) ثبت شده نزد سازمان.

(۲) یک روز کاری قبل از برگزاری جلسه هیأت مدیره ناشر پذیرفته شده جهت تصمیم‌گیری در خصوص تغییر سرمایه براساس اطلاعیه منتشره توسط ناشر در سایت رسمی افشای اطلاعات ناشران (کدال) ثبت شده نزد سازمان.

(۳) نماد معاملاتی به صورت خودکار بلافاصله پس از ارسال اطلاعات با اهمیت موضوع ماده ۱۳ دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات شرکتهای ثبت شده نزد سازمان، به صورت زیر متوقف و بازگشایی می‌شود:

الف) اگر اطلاعات با اهمیت در “گروه الف” موضوع ماده ۱۳ دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات شرکتهای ثبت شده نزد سازمان قرار داشته باشد در صورت افشای اطلاعات با اهمیت، نماد معاملاتی به‌طور خودکار متوقف شده و در اولین جلسه معاملاتی بعد بازگشایی خواهد شد.

ب) اگر اطلاعات با اهمیت در “گروه ب” موضوع ماده ۱۳ دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات شرکتهای ثبت شده نزد سازمان قرار داشته باشد:

❖ در صورتی که اطلاعات بااهمیت تا ۹۰ دقیقه قبل از پایان جلسه معاملاتی ارسال شود، نماد معاملاتی به‌طور خودکار، به مدت ۶۰ دقیقه متوقف و بعد از آن بازگشایی می‌شود.

❖ در صورت افشای اطلاعات بااهمیت در ۹۰ دقیقه پایانی جلسه معاملاتی، نماد معاملاتی به‌طور خودکار متوقف شده و در جلسه معاملاتی بعد بازگشایی خواهد شد.

❖ در صورتی که اطلاعات با اهمیت در ساعت خارج از بازار منتشر شود، نماد معاملاتی در ۹۰ دقیقه ابتدایی جلسه معاملاتی بعد بازگشایی خواهد شد.

(۴) در صورتی که قیمت پایانی سهم طی ۵ روز معاملاتی متوالی در دامنه عادی نوسان قیمت، بیش از ۲۰ درصد افزایش یا کاهش داشته باشد، بورس موظف است در اولین زمان ممکن از لحاظ فنی نماد معاملاتی را به مدت ۶۰ دقیقه در وضعیت مجاز محفوظ نگه داشته و سپس انجام معاملات را آغاز نماید.

(۵) در صورتیکه قیمت پایانی سهم طی ۱۵ روز معاملاتی متوالی در دامنه عادی نوسان قیمت، بیش از ۵۰ درصد افزایش یا کاهش داشته باشد، بورس موظف است در اولین زمان ممکن از لحاظ فنی نماد معاملاتی را متوقف کرده و از ناشر درخواست برگزاری کنفرانس اطلاع رسانی نماید. نماد معاملاتی حداکثر ۲ روز کاری پس از توقف نماد معاملاتی با محدودیت دامنه نوسان بازگشایی خواهد شد.

(۶) سازمان بورس، سهام شرکت پذیرفته شده را مطابق مواد ۳۸، ۳۹ مکرر، ۴۰ مکرر و ۴۱ دستورالعمل پذیرش اوراق بهادار در بورس اوراق بهادار تهران تعلیق یا لغو پذیرش مینماید.

شرکت های بورسی ملزم هستند اطلاعات و صورت های مالی خود را به صورت مرتب و در سریع ترین زمان منتشر کنند. در صورتی که مدیران شرکتی این الزام را رعایت نکنند سازمان بورس موظف است نماد شرکت مربوطه را متوقف کند و تا زمان ارسال و رفع

ابهام توقف آن را ادامه دهد. از طرفی اگر نظر حسابرس و بازرس قانونی در مورد صورتهای مالی شرکت "مردود" اعلام شود نماد شرکت تعلیق و متوقف میشود. در صورتیکه معاملات اوراق بهادار مظنون به استفاده از اطلاعات نهائی یا دستکاری قیمت باشد، بورس می تواند ضمن اعلام به عموم نماد معاملاتی اوراق بهادار را متوقف نماید. بازگشایی نماد معاملاتی پس از بررسی های لازم، با محدودیت دامنه نوسان حداکثر یک روز معاملاتی خواهد بود.

بازگشایی نماد معاملاتی

۱) حداکثر دو روز کاری پس از افشای تصمیمات مجمع عمومی عادی ناشر پذیرفته شده که تصمیمات آن تصویب صورت های مالی یا تقسیم سود باشد، حراج ناپیوسته بدون محدودیت دامنه نوسان.

۲) حداکثر دو روز کاری پس از افشای تصمیمات مجمع عمومی عادی که موضوع آن سایر موارد غیر از مورد ۱ باشد، حراج ناپیوسته با محدودیت دامنه نوسان.

۳) حداکثر دو روز کاری پس از افشای تصمیمات مجمع عمومی فوق العاده ای که تصمیمات آن منجر به تغییر سرمایه ناشر پذیرفته شده نگردد، حراج ناپیوسته با محدودیت دامنه نوسان.

۴) حداکثر دو روز کاری پس از افشای تصمیمات مجمع عمومی و یا جلسه هیأت مدیره در خصوص تغییر سرمایه، حراج ناپیوسته بدون محدودیت دامنه نوسان.

نکته ۱: مواعد زمانی جهت بازگشایی نمادهای موضوع این ماده، در شرایط خاص و با دستور مدیرعامل بورس می تواند حداکثر با دو روز کاری تأخیر اعمال گردد.

نکته دو: در مواردی که در جلسه مجمع عمومی فوق العاده یا جلسه هیأت مدیره ناشر افزایش سرمایه به میزان ۲۰۰ درصد یا بیشتر صرفاً از محل صدور سهام جایزه تصویب گردد، بازگشایی نماد معاملاتی منوط به ثبت افزایش سرمایه و قابل معامله شدن سهام جدید میباشد.

نکته سه: ناظر بازار هر روز در سایت www.Tsetmc.com و در بخش پیام های ناظر بازار، شرکت هایی که مشمول توقف و بازگشایی نماد باشند را با ذکر دلیل آن اطلاع رسانی خواهد نمود.

ارائه این خدمت مالی به سرمایه گذاران در جهان قدمتی بیش از نیم قرن دارد، اما در بازار نوپای ایران پس از تجربه ایجاد صندوق های سرمایه گذاری مشترک، اخیراً «سبدگردانی» مورد توجه قرار گرفته است، هرچند تا پیش از این نیز تجربه سبدگردانی به طور غیر رسمی در یک دهه اخیر در بورس تهران وجود داشته است. سبدگردانی فرآیندی است که طی آن فرد خبره در امر سرمایه گذاری با همکاری تیمی از تحلیلگران حرفه ای و براساس خصوصیات، سطح ریسک پذیری و سرمایه هر سرمایه گذار، سبدهای مناسب از دارایی های سهام، اوراق مشارکت و سکه طلا برای او تشکیل داده و به صورت مستمر بر آن نظارت و اعمال مدیریت میکند. همچنین، با توجه به تغییر عوامل اثرگذار بر محیط سرمایه گذاری، تصمیمات لازم در جهت رسیدن به اهداف سبد و افزایش ارزش آن از طرف مدیر اتخاذ میشود.

پرتفوی (Portfolio)

پرتفوی یک واژه فرانسوی و به ظاهر خیلی پیچیده است، اما مفهوم کاملاً واضحی در بورس داشته و به مجموعه یا سبدهای از دارایی های مالی گفته میشود. به بیان دیگر پرتفوی، ترکیبی مناسب از سهام یا سایر دارایی هاست که یک سرمایه گذار آنها را خریداری کرده است. هدف از تشکیل پرتفوی سهام یا سبد سهام، کاهش ریسک غیرسیستماتیک سرمایه گذاری است؛ بدین ترتیب، سود یک سهم میتواند ضرر سهام دیگر را جبران کند. پرتفوی به صورت مستقیم توسط سرمایه گذاران نگهداری شده یا به وسیله سبدگردان های حرفه ای مدیریت میشود. بازده سرمایه گذاری در پرتفوی معادل بازده متوسط آن پرتفوی خواهد بود اما ریسک پرتفوی به دلیل کاهش ریسک غیرسیستماتیک در غالب موارد کمتر از متوسط ریسک سهام داخل سبد است.

بازار گاوی

در بازار گاوی (Bull market) تقاضا بسیار زیاد است و عرضه به ندرت صورت میگیرد. به عبارت دیگر، سرمایه گذاران با امید به آینده رو به رشد بازار، اقدام به خرید سهام جدید میکنند و فروشندگان نیز تمایلی برای فروش ندارند. بازار گاوی به دوره ای گفته میشود که قیمت ها در حال افزایش است. ویژگی اصلی بازار گاوی، خوش بینی، اعتماد سرمایه

گذاران و انتظار ادامه روند افزایشی است. بازار گاوی در مقابل بازار خرسی قرار دارد. بازارهای گاوی و خرسی معمولاً با چرخه های تجاری هم‌زمان هستند. شروع بازار گاوی معمولاً نشان‌دهنده گشایش اقتصادی است، زیرا عقاید عمومی درباره وضعیت اقتصادی آینده، قیمت سهام را تغییر می‌دهد. همچنین بازارهای خرسی قبل از رکود اقتصادی شروع میشوند. صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک و شرکت های سرمایه گذاری نمونه هایی هستند که به صورت پرتفوی سرمایه‌گذاری میکنند و برای قیمت گذاری آن ها مهمترین عامل ارزش خالص پرتفوی این شرکت هاست.

بازار خرسی

بازار خرسی (Bear market) موقعیتی است که در آن قیمت اوراق بهادار کاهش یافته و خوش بینی سرمایه گذاران تبدیل به ترس و بدبینی میشود. به بیان دیگر در بازار خرسی، جوی منفی بر بازار حاکم است و همین امر رمقی برای سرمایه گذاران به منظور خرید سهام جدید باقی نمیگذارد. بازار خرسی نباید با اصلاح قیمت ها اشتباه گرفته شود، اصلاح قیمت ها روند کوتاه مدت دارد و کمتر از دو ماه طول میکشد. در اصلاح قیمت سرمایه گذاران میتوانند یک نقطه ورود پیدا کرده سهام را بخرند، درحالی که در بازار خرسی نقطه ورود وجود ندارد.

شرکت کارگزاری (Stock Brokerage Firm)

کارگزاری ها بنگاه های معاملاتی هستند که خرید و فروش سهام از طریق آنها صورت میگیرد. در این خرید و فروش آنها وکیل تام‌الاختیار فروشنده و خریدار هستند. به بیان دیگر، کارگزاری ها واسطه بین سهامداران و سازمان بورس محسوب میشوند. همانطور که برای انجام امور مربوط به دارایی های پولی به بانک مراجعه میکنیم، برای انجام امور مربوط به دارایی سهام خود نیاز داریم به یک شرکت کارگزاری مراجعه کنیم. کارگزاری ها طبق ضوابط سازمان بورس عمل کرده و توسط آزمون با شرایط خاص انتخاب میشوند. برای فعالیت در هر یک از زمینه های بورس اوراق بهادار، کالا و انرژی، کارگزاران نیاز به اخذ مجوز مربوطه از سازمان بورس را دارند. کارگزاران علاوه بر خدمات معاملات سهام، خدمات دیگری همچون صندوق سرمایه گذاری، سبدگردانی، مشاوره و آموزش را به

سهامداران ارائه میدهند. حدود ۱۰۷ شرکت کارگزاری بورس در ایران فعالیت میکنند که اسامی و اطلاعات تماس آنها را می توان در سایت سازمان بورس به آدرس www.seo.ir یافت.

حاشیه سود یا مارجین

حاشیه سود عبارتست از نسبت سود پس از کسر مالیات به فروش خالص و یکی از نسبت های مالی مهم محسوب میشود. به زبان ساده شرکت به ازای هر فروش به اندازه حاشیه سود، سود دریافت میکند. حاشیه سود را میتوان براساس اطلاعات مندرج در صورت سود و زیان شرکت محاسبه نمود. حاشیه سود یکی از شاخص های مهم برای افرادی است که با دیدگاه بلند مدت یا اصطلاحاً سهامداری به فعالیت در بازار سرمایه میپردازند. وارن بافت معتقد است شرکت هایی که چندین سال متوالی حاشیه سود بالای ۲۰ درصد را ایجاد میکنند از یک یا چند مزیت رقابتی ماندگار برخوردارند و سهام آنها ارزش خریداری و نگهداری در بلندمدت را دارد.

حد سود (Take Profit) و حد ضرر (Stop Loss)

معامله گرانی که در بازارهای مالی با دیدگاه کوتاه مدت و بعضاً میان مدت فعالیت میکنند برای تعیین زمان خروج خود از معاملات، عمدتاً از حد سود و حد ضرر استفاده میکنند. این افراد که عموماً بر اساس تحلیل تکنیکال به خرید و فروش در بازارهای مالی مانند سهام، ارز و ... اقدام میکنند، اغلب برای میزان سود و زیان خود محدوده هایی را تعیین میکنند.

حد سود به معنای هدف قیمتی است که معامله گر مورد نظر با رسیدن قیمت دارایی (سهام یا سایر اوراق بهادار) خود به آن مقدار، شناسایی سود نموده و با فروش دارایی از معامله خارج میشود. در این حالت خروج از معامله، با هدف جلوگیری از کاهش سود انجام میشود.

تعریف **حد ضرر** نیز مشابه حد سود است، با این تفاوت که در این حالت خروج از معامله با هدف جلوگیری از افزایش زیان انجام میشود.

فرض کنیم شخصی سهامی را در قیمت ۲۰۰ تومان خریده است. او براساس نتایج تحلیلی که بر روی این سهام انجام داده (که عموماً از جنس تحلیل تکنیکال است)، تصمیم می‌گیرد با رسیدن قیمت به اولین سقف قیمتی مورد انتظار (مثلاً ۲۲۰ تومان) سهام خود را به فروش برساند. همچنین در صورتی که قیمت سهام به ۱۸۰ تومان کاهش یابد نیز او سهام خود را خواهد فروخت. در این حالت حد سود این فرد ۲۲۰ و حد ضرر او ۱۸۰ تومان خواهد بود.

حد سود و حد ضرر از اجزای مهم یک سیستم معاملاتی به شمار می‌روند. تعیین صحیح این حدود به آشنایی کافی با بازار و دانش تحلیل تکنیکال نیاز دارد. اکثر معامله‌گران حرفه‌ای در معاملات خود از حد سود و حد زیان استفاده می‌کنند تا جلوی از بین رفتن سرمایه خود را بگیرند و سودهای خود را بهتر مدیریت کنند. هر چند برخی از معامله‌گران که با دیدگاه سهامداری و بلندمدت اقدام به خرید سهام می‌کنند، اعتقادی به تعیین این حدود ندارند.

کارگزار ناظر

با راه اندازی سامانه جدید معاملات، دارایی سهامداران در هر یک از نمادهای معاملاتی زیر نظر یک کارگزار قرار گرفت که به آن کارگزار ناظر گفته می‌شود و از آن پس سهامداران، دارایی سهام خود را در هر نماد معاملاتی صرفاً از طریق کارگزاری ناظر خود در آن نماد معاملاتی می‌توانند به فروش برسانند. هر چند سهامداران می‌توانند با مراجعه به هر یک از کارگزاران نسبت به خرید سهام اقدام نمایند.

ممکن است دارایی سهامدار در یک نماد معاملاتی زیر نظر یک کارگزار ناظر و در نماد معاملاتی دیگر زیر نظر کارگزار ناظر دیگری باشد. در زمان راه اندازی سامانه معاملاتی جدید، کارگزار ناظر بر اساس سوابق فعالیت سهامدار با کارگزاران مختلف در بورس اوراق بهادار تعیین گردید. سهامداران برای آگاهی از کارگزار ناظر خود در هر نماد معاملاتی، در زمان راه اندازی سامانه معاملاتی جدید می‌توانند به یکی از روش‌های زیر اقدام نمایند:

❖ مراجعه به بخش سرویس های الکترونیکی به سهامداران قسمت «مشاهده کارگزار ناظر» در سایت اینترنتی شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه به نشانی اینترنتی www.csdiran.com . سهامداران حقیقی با ارائه شماره ملی و سهامداران حقوقی با ارائه کد سهامداری به این سامانه، می توانند در هر یک از نمادهای معاملاتی که در آن سهام دارند، کارگزار ناظر خود را مشاهده نمایند. سهامداران میتوانند جهت تغییر کارگزار ناظر خود در یک یا چند سهم به یکی روش های زیر اقدام نمایند:

(۱) مراجعه حضوری به شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه و ارائه اصل و تصویر شناسنامه و کارت ملی

(۲) تکمیل درخواست غیرحضور و اخذ گواهی امضاء از دفاتر اسناد رسمی (فرم این درخواست از سایت شرکت سپرده گذاری به نشانی www.csdiran.com قابل دریافت است) و ارسال آن از طریق پست سفارشی آن به دفتر مرکزی شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه.

❖ مراجعه به یکی از دفاتر کارگزاری که تمایل دارند در آن نماد معاملاتی به عنوان کارگزار ناظر فعالیت نمایند و تکمیل فرم تغییر کارگزار ناظر به همراه ارائه اصل برگه سهام ممهور به مهر کارگزاری قبلی.

کف حمایتی و سقف مقاومتی

کف حمایتی سطحی از قیمت است که انتظار می رود قدرت نیروی تقاضا به اندازه ای باشد که از کاهش بیشتر قیمت ها جلوگیری نماید. به بیان ساده، حمایت جایی است که روند کاهش قیمت احتمالا در آنجا متوقف میشود. این سطح برای خریداران از جذابیت خاصی برخوردار است و با رسیدن قیمت به این سطح با افزایش تقاضا روبرو هستیم که این افزایش تقاضا موجب افزایش قیمت ها میشود. در واقع در این سطوح میزان تقاضا بر میزان عرضه فزونی یافته و بر آن غلبه میکند.

سقف مقاومتی سطحی از قیمت است که انتظار می‌رود قدرت نیروی عرضه به اندازه ای باشد که از افزایش بیشتر قیمت‌ها جلوگیری نماید. به بیان ساده مقاومت جایی است که روند افزایش قیمت احتمالاً در آنجا متوقف می‌شود. این سطح برای فروشندگان از جذابیت خاصی برخوردار بوده و با رسیدن قیمت به این سطح معامله‌گرانی که قصد شناسایی سود دارند، عموماً اقدام به عرضه شدید میکنند. در واقع در این سطوح میزان عرضه بر تقاضا افزایش یافته و همین امر موجب کاهش قیمت و چرخش موج صعودی می‌شود.

شناسایی سطوح حمایتی و مقاومتی یکی از مباحث مهم تحلیل تکنیکال است و بسیاری از معامله‌گران کوتاه مدتی، سیستم معاملاتی خود را بر این اساس (خرید در کف و فروش در سقف) طراحی میکنند.

حرکت شارپی

اساس نوسانات بازار بورس بر مبنای تفاوت بین ارزش ذاتی یک سهم و قیمت آن در یک برهه زمانی خاص است. ارزش واقعی سهم میتواند بسته به اتفاقات و اخبار مختلف پیرامون شرکت مذکور یا صنعت وابسته به آن دستخوش تغییر شود و با تغییر در سودآوری شرکت، قیمت سهم نیز دچار نوسان می‌شود. حرکت شارپی یا «spike» مجموعه ای از حرکت های صعودی یا نزولی قیمت در بازار است که با مقیاسی تقریباً بزرگ و در یک بازه زمانی کوتاه صورت می‌گیرد. به طور خلاصه حرکت شارپی یک حرکت به نسبت بزرگ و ناگهانی به صورت نزولی یا صعودی است که در مدت زمانی کوتاه اتفاق می‌افتد.

روند (Trend)

روند یا Trend زمانی تشکیل می‌گردد که تغییرات نرخ به صورت پیوسته در یک مسیر انجام گردد. زمانی که آن مسیر در حال افزایش و صعودی باشد این روند را صعودی و در صورتی که آن مسیر کاهشی و نزولی باشد این روند را نزولی می‌گویند. در روند صعودی دارای کف‌ها و سقف‌های بالاتر و در روند نزولی کف‌ها و سقف‌های پایین‌تر داریم.

هدف (Target)

Target به معنای هدف است بطور مثال شما سهامی را در قیمت ۲۰۰ تومان میخرید و پیش بینی میکنید که به قیمت ۳۰۰ تومان خواهد رسید. این ۳۰۰ تومان می شود هدف قیمتی یا تارگت شما.

دستور (Order)

Order دستور مشتری برای خرید یا فروش میباشد.

پولبک (Pullback)

پولبک Pullback (در لغت به معنی برگشت به عقب میباشد) به برگشت قیمت به سطح مهم قبلی به منظور قدرت گرفتن برای ادامه حرکت گفته میشود به طور مثال اگر خط روندی بشکند و قیمت بعد از مقدار کمی دور شدن از خط روند در حرکت اصلاحی خود به خط روندش سری بزند و برگردد به آن پولبک گفته میشود.

اصلاح قیمت

اصلاح یعنی سهمی در حال صعود یا نزول است ولی این سهم همیشه نزول یا صعود نمیکند بلکه وسط کار یک اصلاح انجام میدهد. مثلا سهم از قیمت ۲۰۰ به ۱۵۰ آمده بعد یک موج مثبت در نمودار آن شکل میگیرد و تا ۱۷۰ رشد میکند، بعد دوباره نزول کرده و افت سهم از ۱۵۰ به ۱۷۰ اصلاح سهم در روند نزولی نام دارد. از طرف دیگر سهمی در حال رشد است، مثلا از ۲۰۰ تومان به ۳۰۰ تومان رسیده و به خاطر جو روانی بازار و مقاومت ها و اینکه معمولا هیچ موقع صعود ها شارپ نخواهند بود استراحتی می کند و مثلا تا قیمت ۲۵۰ تومان پایین می آید که به این حالت اصلاح در صعود گفته میشود.

واچ لیست

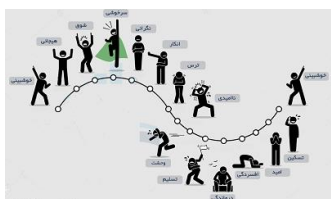
دیدبان یا واچ لیست، فهرستی از نمادهای بازار سرمایه است که یک سرمایه گذار برای رسیدن زمان مناسب جهت ورود به این سهم ها، آنها را تحت نظر گرفته است. بنابراین

سهام داخل واچ لیست هر سرمایه گذار ممکن است در آینده یک گزینه بسیار عالی برای سرمایه گذاری وی باشد.

سفارش سرخطی

به سفارشی که در راس ساعت شروع معاملات در صف خرید یا فروش گذاشته میشود تا بتوانید در صف جایگاه بهتری داشته باشید اصطلاحاً سرخطی زدن میگویند. به زبان ساده سرخطی زدن یا سفارش سرخطی روشی از معامله در بورس میباشد که معامله گر سفارش خود را راس ساعت ۸:۳۰ صبح در اولین لحظه آغاز ساعت کاری بازار ثبت و ارسال میکند.

روانشناسی در بورس

روانشناسی در بورس به اندازه ای مهم و ضروری است که تمامی سرمایه گذاران حرفه‌ای برای کسب این مهارت، زمان زیادی را صرف میکنند.

روانشناسی در بورس از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است و به عنوان اثباتی بر این مدعا باید گفت که طبق بررسی های انجام شده، افرادی که با روانشناسی بورس آشنا هستند، یادگیری و افزایش مهارت را از وظایف خود میدانند. در واقع میتوان گفت هدف اصلی روانشناسی در بورس، رسیدن به یک آرامش درونی برای کنترل کردن خود در شرایط سخت است. با آشنا شدن با اشتباهاتی که اغلب افراد در هنگام ورود به بورس و فعالیت در آن دارند، می‌توان تا ۹۵ درصد از وقوع آن‌ها جلوگیری کرد. برخی از این اشتباهات در ادامه بیان شده‌اند:

- ❖ ترس از اشتباه کردن
- ❖ ترس از دست دادن پول
- ❖ ترس از سرمایه‌گذاری
- ❖ عدم کنترل احساسات
- ❖ تصمیم هیجانی و بدون منطق

کنترل احساسات و عدم تصمیم‌گیری هیجانی

یکی از اصلی ترین نکات در روانشناسی در بورس، کنترل احساسات و گرفتن تصمیم منطقی در شرایط سخت است. به افراد توصیه می‌شود که همواره سعی کنند که در هر زمانی، حتی مواقعی که سهم آن‌ها با ضرر مواجه شده است، احساسات خود را کنترل کنند تا اشتباهات کمتری داشته باشند. این نکته را نیز باید در نظر داشت که هر چند می‌توان از دیگران برای سرمایه گذاری و خرید سهم مشاوره گرفت، اما در نهایت این خود

فرد است که مسئول سود و زیان به وقوع پیوسته در سرمایه گذاری و خرید سهم محسوب می شود.

برنامه ریزی، نظم و تعیین حد سود و زیان

برخی افراد در سرمایه گذاری و به ویژه بورس موفق تر هستند که در کار و عمل خود نظم و انضباط دارند، یعنی برای انجام داد و ستد خود قوانینی را در نظر میگیرند و با توجه به آن ها، عمل میکنند. مثلا اگر فردی با تحریکات عاطفی پریشان شود، نظم و انضباط خود را از دست داده و همین موضوع باعث میشود که درصد ضرر او بیشتر شود. بنابراین به افراد توصیه می شود که حتما قبل از معامله سهام، برنامه ریزی خاصی را انجام دهند و طبق آن عمل کنند. بدین منظور، افراد میتوانند از قبل حد سود و زیان خود را تعیین کنند. حد سود و زیان با این هدف تعیین میشود که سرمایه گذار پس از خرید سهم، در صورت رسیدن به سود و ضرر پیش بینی شده، در همان زمان از بازار خارج شود. از جمله نکات مهمی که در زمینه برنامه ریزی، افراد باید ضمن ورود به بورس آنها را بدانند، در ادامه ارائه شده است.

❖ تشکیل سبد سهام یا پرتفوی سرمایه گذاری

❖ داشتن طرح و استراتژی هدفمند که باید آن را به صورت دقیق روی کاغذ یادداشت و طبق آن برنامه ریزی کرد.

❖ پاسخ دادن به پرسش های کلیدی، ضمن تدوین طرح و استراتژی هدفمند. مثلا، فرد باید به این پرسش ها پاسخ دهد که هدف او از سرمایه گذاری چیست؟ یا اینکه چه مدت زمانی را برای آن در نظر گرفته است؟ همچنین، هدف کلی خود از پرتفوی سرمایه گذاری را مشخص کند.

تقویت هوش و نگاه کل نگر

انسان های باهوش برای حل کردن مسائلی که با اعداد سر و کار دارند، راحت تر عمل میکنند و با پیش بینی هایی که انجام میدهند، بسیار موفق تر هستند. البته این نکته را

نیز باید در نظر داشت که در برخی از مواقع، ممکن است اعداد و ارقام کافی نباشند و برای کسب سود، نیاز به در نظر گرفتن پارامترهای گوناگون دیگری نیز باشد. معامله گرانی در بازار بورس و سهام موفق هستند که بتوانند از مهارت های تکنیکی و فردی به خوبی استفاده کنند و از آنها نهایت استفاده را ببرند.

حفظ اعتماد به نفس

یکی از نکات مهمی که در روانشناسی در بورس به افراد توصیه میشود، این است که اعتماد به نفس خود را بالا ببرند، احتمالات را جدی بگیرند و سعی کنند آنها را بسنجند تا بتوانند ضمن انجام سرمایه گذاری در بورس، بهترین نتیجه ممکن را کسب کنند. به افراد توصیه میشود که اگر در بازار بورس و سهام، طبق دانسته های خود عمل کرده و با استفاده از تحلیل های موجود، متوجه یک سهم سودده شدند، منتظر تایید دیگران نباشند و سعی کنند که با اعتماد به نفس بالا وارد بازار شوند.

البته این کار باید پس از بررسی و تحلیل بازار انجام شود و اگر فرد از تحلیل خود مطمئن نیست، می تواند مبلغ کم تری را سرمایه گذاری کند. مبلغ سرمایه گذاری باید طوری باشد که اگر فرد آن را از دست داد، بتواند خود را کنترل کرده و با آن منطقی برخورد کند. اگر سرمایه گذار برای خرید و یا فروش یک سهم تردید دارد، می تواند از افراد حرفه ای مشاوره بگیرد، اما نباید این را فراموش کند که تصمیم گیرنده نهایی خود او است و دیگران مسئول سود یا زیان به وقوع پیوسته ضمن سرمایه گذاری یا خرید یک سهم خاص نیستند.

رویکرد مثبت

افرادی که مهارت بالایی در حیطه روانشناسی در بورس دارند، بیشتر توانایی غلبه به درک درونی یا احساسات خود را دارند. به گفته متخصصان، افراد برای آنکه بتوانند از ابزارهایی که در اختیار دارند به درستی استفاده کنند و ترسی از ورود به بازار نداشته باشند، باید به حس درونی خود اعتماد کنند. راه های بسیار زیادی برای افزایش مهارت و ایجاد حس مثبت برای ارتقاء مهارت فردی وجود دارد. مثلاً می توان هر روز موفقیت خود را با روز

قبل مقایسه کرد، این کار در روانشناسی بورس از اهمیت به سزایی برخوردار است. البته باید مثبت اندیش هم بود تا در صورت مواجهه با شکست، فرد ناامید نشود و دست از تلاش برندارد و با افزایش مهارت، قدرتمندتر از قبل ادامه دهد.

تردید و شک

به کسانی که مدام در شک و تردید هستند توصیه میشود که سمت بازار بورس و سهام نروند زیرا باید بدانند که هرگز نمیتوان اتفاقات بازار را متوقف کرد و آن ها را به طور دقیق پیش بینی کرد، بلکه صرفا با افزایش مهارت میتوان تا حدودی روند بازار را مورد بررسی قرارداد و از تغییرات آن آگاه شد. در واقع، معامله گران موفق با تلاش، مشورت با افراد حرفه ای، برنامه ریزی و صبر، شک و تردید خود را به خوبی مدیریت میکنند و سعی دارند تا از اتفاقات و زیان ها درس بگیرند و در سرمایه گذاری های بعدی، قدرتمندتر عمل کنند.

استقلال فکری

یکی از نکات مهمی که در روانشناسی در بورس بیان میشود این است که افرادی که زیاد از بقیه الگوبرداری میکنند، در طول زمان دچار اشتباهات زیادی هم میشوند؛ ولی افرادی که با روانشناسی و دانسته های خود پیش میروند، قطعاً تفکر مستقل و منحصر به فردی دارند و از این طریق، میتوانند موفقیت های بسیار قابل توجهی کسب کنند. همچنین، این افراد بیشتر از دیگر عوامل به افزایش مهارت فردی نیاز دارند که این موضوع یکی از قدم های اول برای موفقیت در بورس است.

پیشگیری از ناامیدی با تدبیر

شروع سرمایه گذاری در بورس با سرمایه کم، یعنی فرد با کمک روانشناسی در بورس بداند که قصد دارد دقیقاً چه زمانی و با چه سرمایه ای وارد بازار شوید تا بهترین بازخورد را داشته باشد. البته این نکته را نیز باید در نظر داشت که اگر فرد با مبالغ بالا وارد بازار شود، می تواند سود بسیار خوبی کسب کند. اما این روش ریسک و استرس بالایی دارد و برای این کار باید به خوبی عواطف و احساسات را کنترل کرد.

پذیرش شکست و زیان

روحیه دیگری که افرادی که در بورس به فعالیت می‌پردازند باید در خود تقویت کنند، روحیه پذیرش فرصت های ازدست‌رفته است. یکی از مواردی که باعث میشود تا افراد احساسی برخورد کنند و تصمیم هیجانی بگیرند، ترس از دست دادن فرصت ها است. همچنین، باید به این نکته نیز توجه داشت که در بورس هیچ کس از سود صد درصدی برخوردار نیست. بنابراین با کمک پذیرش این موضوعات، افراد می‌توانند در آرامش تصمیم گیری کنند و با سرزنش خود برای کاری که انجام نداده اند، خود را نا امید نکنند و به جای سرزنش خود، برای فرصت های بعدی آماده شوند و با شناسایی موقعیت های مناسب، سرمایه خود را افزایش دهند.

جمع‌بندی

افرادی که در بورس موفق میشوند و به درآمدهای فوق العاده ای میرسند، علاوه بر تسلط بالا برای بررسی و پیش بینی روند بازار، آموزش های بسیار فراوانی می بینند تا خود را تبدیل به یک فرد باتجربه و ماهر کنند. معامله گران و سرمایه گذاران حرفه ای، هیچ وقت دست از یادگیری نمی‌کشند و سعی میکنند تا هر روز به مهارت های خود اضافه کنند. قطعا این کار باعث میشود تا برای خرید سهام با دقت بیشتری عمل کنند. چنانکه پیش از این نیز بیان شد، روانشناسی یک مهارت در بورس محسوب میشود؛ زیرا فردی که این مهارت را نداشته باشد، نمیتواند در این بازار فعالیت کند و پس از مدت زمان کوتاهی، با دنیای بورس خداحافظی میکند و یا ممکن است دچار مشکلاتی در بهداشت روان شود. برای مثال، در ادامه تفاوت یک سرمایه‌گذار موفق با یک فرد معمولی بررسی میشود:

سرمایه‌گذار موفق: قطعا در برخی از مواقع ضرر میکند، اما با کنترل احساسات و تصمیم منطقی، نه تنها زیان خود را جبران میکند، بلکه حتی در مدت زمان بسیار کوتاهی به سود خوبی دست پیدا میکند. زیرا با یک شکست ناامید نمیشود و تصمیم هیجانی نمیگیرد.

فرد معمولی: وارد بازار بورس و سهام میشود، شکست میخورد و برای جبران شکست، سعی میکند تا به سرعت یک سهام دیگر را خریداری کند؛ از آنجایی که این خرید، بدون بررسی و تحلیل بوده، باز هم با شکست مواجه میشود و در نهایت، این رفتار باعث از بین رفتن سرمایه او میشود.

حتما قبل از ورود به دنیای بورس، علاوه بر یادگیری مهارت های تکنیکی، زمانی را برای آموزش روانشناسی در بورس تخصیص دهید تا بتوانید از این بازار فوق العاده، سود خوبی دریافت کنید.

سخن پایانی

بورس ایران محکوم به صعود و پیشرفت است و توصیه میشود شما با صبوری و مطالعه به این بازار جذاب وارد شوید اما به آفت آن یعنی دید کوتاه مدت و کسب سود روزانه دچار نشوید!

بورس میتواند بهترین مسیر کسب سود در دراز مدت برای شما باشد. سعی کنید نماد های ارزشمند را شناسایی و به دید حداقل میان مدت روی آنها سرمایه گذاری کنید تا ریسک کار خود را پایین آورده و سودی بیشتر از سپرده های بانکی و حتی دلار و طلا عاید خود سازید.

باز هم توصیه می شود که در این رالی کسب سود به دید دراز مدت ورود کرده و مطالعه و رشد فردی را سر لوحه حرکت خود سازید.

پس از این مرحله توصیه می شود اگر مایل به حضور حرفه ای در این بازار هستید و مایل به وقت گذاشتن برای آن میباشید در دوره های تحلیل تکنیکال و فاندامنتال شرکت نموده تا بتوانید با استفاده از ابزار های تحلیلی موجود، نماد های مورد علاقه تان را تحلیل و بررسی نمائید.

از کمک از روی آگاهی و دانش به هموطنان خود غافل نشوید.

امیدوارم در این بازار جذاب موفق و پر سود باشید.

درباره گردآورنده

مخاطب گرامی سلام. من مجتبی عرب زاده هستم. کارشناس ارشد مدیریت بازرگانی و کوچ حرفه ای فروش و بازاریابی.

من در نقش مدیریت فروش، تشکیل تیم فروش، مشاور بازاریابی و مشاور برندینگ با کسب وکارها همکاری میکنم. بیشتر افرادی که به من مراجعه میکنند، در زمینه اجرای تبلیغات، بازاریابی یا برندینگ دچار مشکل هستند و در این بازار آشفته، جایی برای ریسک کردن ندارند. من توانسته ام با آموزش نیروهای فروش و همچنین با بهینه سازی سیستم های فروش شرکت ها، بدون صرف هیچ هزینه اضافه و غیر منطقی، راندمان فروش را بسیار بالاتر از وضعیت موجود برده و نیاز به تبلیغات را در آنها کاهش دهم. همچنین توانسته ام با طراحی صحیح و اصولی برنامه بازاریابی، معرفی صحیح محصول، به حداقل رساندن فعالیت های فروش، افزایش قدرت برند و ... تفاوت بزرگی را برای شرکت های تحت قرارداد ایجاد کنم. اگر مایل به ایجاد ارتباط با من هستید می توانید از طریق مسیرهای زیر اقدام نمائید:

eng_arabzadeh

09138612467

